

Univerzita Karlova v Praze

Filozofická fakulta

Ústav informačních studií a knihovnictví

Studijní program: informační studia a knihovnictví

Studijní obor: informační studia a knihovnictví

Mgr. Romana Kasperkevičová

**Portál elektronických informačních zdrojů Umění online Knihovny
JAMU a jeho služby**

Rigorózní práce

Konzultant rigorózní práce: PhDr. Eva Bratková, Ph.D.

Praha 2010

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala za trpělivost a profesionální podporu konzultantce rigorózní práce PhDr. Evě Bratkové, Ph.D.

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem rigorózní práci zpracovala samostatně a že jsem uvedla všechny použité informační zdroje.

V Praze, 8. 9. 2010

.....

Romana Kasperkevičová

Identifikační záznam

KASPERKEVIČOVÁ, Romana. Portál elektronických informačních zdrojů Umění online Knihovny JAMU a jeho služby (*The Gate of Electronic Information Sources of Art On-line at The Janacek Academy of Music and Performings Arts in Brno and Its Services*). Praha, 2010. 135 s. Rigorózní práce. Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Ústav informačních studií a knihovnictví. Konzultant rigorózní PhDr. Eva Bratková, Ph.D.

Abstrakt

Tématem rigorózní práce je portál pro přístup k volně dostupným elektronickým informačním zdrojům „Umění online“ Knihovny Janáčkovy akademie múzických umění v Brně (více viz <http://knihovna.jamu.cz/index.html> nebo <http://dokumenty.jamu.cz/knihovna/eiz>). Konkrétními cíly jsou analýza a hodnocení stávajícího stavu portálu, průzkum využívání informací a informačních služeb portálu, návrh na rozšíření informačních služeb portálu, návrh na jeho organizační a technologické zlepšení a návrh na doplnění informačních zdrojů. Rigorózní práce je strukturována do sedmi kapitol. Část textu je věnována JAMU a její knihovně, stěžejní část portálu Umění online. Kapitola 1. *Janáčková akademie múzických umění v Brně* přibližuje prostředí umělecké vysoké školy. Od kapitoly 2. *Knihovna JAMU – historie, vývoj, služby a jejich kritická analýza* po kapitolu 4. *Elektronické informační zdroje v Knihovně JAMU*, se text zabývá problematikou knihovny. Kapitola 5. *Portál Umění online – vývoj, kritická analýza současného stavu* popisuje vývoj a analyzuje současný stav portálu Umění online. Prezentací průzkumu, který zjišťoval využívání oborových informací z portálu a spokojenost uživatelů s jeho propagací a webovou prezentací, se zabývá kapitola 6. *Dotazníkové šetření „Využívání portálu s elektronickými informačními zdroji (EIZ) Umění online na webu Knihovny JAMU“*. Podkapitola 6.4. *Nástin vývoje portálu na základě poznatků z dotazníkového šetření* se stručně zamýšlí nad budoucím vývojem portálu na základě faktů zjišťovaných v dotazníkovém šetření. Výsledky dotazníkového průzkumu a z nich plynoucí závěry pro budoucí zlepšení portálu po stránce technologické i organizační obsahuje kapitola 7. *Závěr*. Závěrečná

kapitola předkládá také podstatné návrhy na konkrétní kroky ke zkvalitnění funkčnosti portálu Umění online, včetně doplnění novými oborovými elektronickými informačními zdroji.

Abstract

The theme of this doctoral thesis is the gate for free access to the electronic information resources Art On-line at the Library of The Janacek Academy of Music and Performing Arts /JAMU/ in Brno (see <http://knihovna.jamu.cz/index.html> or <http://dokumenty.jamu.cz/knihovna/eiz>). The purposes are analysis and evaluation of the current state of the gate, survey of using information and information services, suggestion of its expansion, suggestion of its organizational and technological innovation and suggestion for completion of electronic information resources. The doctoral thesis consists of seven chapters. The opening part introduces JAMU and the Library of JAMU, the fundamental part presents the gate Art On-line. Chapter 1 *The Janacek Academy of Music and Performing Arts in Brno* introduces milieu of the art academy. From chapter 2 *The Library of JAMU – history, development, services and its critical analysis* to chapter 4 *Electronic information resources at the Library of JAMU the text* deals with problems of the library. Chapter 5 *The gate Art On-line – history, development, services and its critical analysis of the current state* describes its development and represents its current state. Chapter 6 *The questionnaires „Using of the gate Art On-line on the web of the Library of JAMU“* presents using of professional information from the gate, satisfaction of the users with its publicity and its web presentation. Chapter 6.4 *Outline of the gate Art On-line on the basis of results of the questionnaires* speculates about on-coming development of the gate. The final *Chapter 7* brings actual suggestions for organizational and technological innovation of the gate and suggestions for new electronic information resources.

Klíčová slova

elektronické informační zdroje, vysokoškolské knihovny, umělecké školy, Janáčkova akademie múzických umění, zpřístupňování elektronických informačních zdrojů, využívání elektronických informačních zdrojů, dotazníkové šetření

Keywords

electronic information resources, academic library, art academies, The Janacek Academy of Music and Performings Arts in Brno, accessing electronic information resources, using electronic information resources, questionnaires

OBSAH

PŘEDMLUVA	9
1. JANÁČKOVA AKADEMIE MÚZICKÝCH UMĚNÍ V BRNĚ	11
1.1 Historie a vývoj.....	11
1.2 Lokality.....	11
1.3 Projekty, členství v mezinárodních organizacích.....	12
1.4 Výzkum a vývoj	12
1.5 Studium, celoživotní vzdělávání	13
1.5.1 Divadelní fakulta.....	13
1.5.2 Hudební fakulta.....	14
1.5.3 Celoživotní vzdělávání.....	14
1.6 Umělecká tvorba	15
1.6.1 Divadelní fakulta.....	15
1.6.2 Hudební fakulta.....	15
2. KNIHOVNA JAMU – HISTORIE, VÝVOJ, SLUŽBY A JEJICH KRITICKÁ ANALÝZA.....	16
2.1 Historie a vývoj.....	16
2.2 Informační prameny.....	17
2.3 Uživatelé	18
2.4 Personální obsazení	18
2.5 Členství knihovny v odborných organizacích	19
2.6 Knihovní rada	19
2.7 Knihovní fond a Fond umělecké dokumentace	19
2.7.1 Fond umělecké dokumentace.....	21
2.8 Akviziční politika knihovny	22
2.8.1 Akvizice fondu hudebnin a zvukových a audiovizuálních dokumentů.....	22
2.8.2 Akvizice knižního fondu.....	23
2.8.3 Akvizice časopisů a sborníků.....	23
2.8.4 Vysokoškolské kvalifikační práce	24
2.9 Knihovní systém Aleph	24
2.9.1 Modul Výpůjčky a modul Katalogizace	25
2.9.2 Rekatalogizace knihovního fondu v knihovním systému Aleph.....	25
3. SLUŽBY KNIHOVNY.....	27
3.1 Výpůjční služby	27

3.2 Rešeršní služby a referenční služby	28
3.3 Reprografické služby	28
3.4 Informační vzdělávání.....	28
3.5 Elektronické služby	31
4. ELEKTRONICKÉ INFORMAČNÍ ZDROJE V KNIHOVNĚ JAMU	35
5. PORTÁL UMĚNÍ ONLINE - VÝVOJ, KRITICKÁ ANALÝZA SOUČASNÉHO STAVU	37
5.1 Cíle portálu.....	37
5.2 Vývoj portálu	38
5.3 Zjišťování a výběr elektronických informačních zdrojů pro portál Umění online - metodika	40
5.3.1 Definice portálu a předmětové brány.....	44
5.3.2 Webová prezentace portálu Umění online	45
5.3.3 Struktura portálu Umění online – kategorie, odkazy a charakteristika jednotlivých EIZ .	47
5.3.4 Technologické řešení portálu Umění online	51
5.4 Zveřejnění portálu Umění online a jeho propagace na JAMU.....	52
5.5 Aktuální stav portálu Umění online	56
5.5.1 Přehled zobrazených a funkčních EIZ na portálu Umění online.....	56
5.6 Předpokládaný vývoj portálu	66
5.6.1 Předpokládané příčiny nedostatků	67
5.6.2 Návrhy na zlepšení využívání portálu.....	68
5.7 Shrnutí analýzy současného stavu portálu	69
6. DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ „VYUŽÍVÁNÍ PORTÁLU S ELEKTRONICKÝMI INFORMAČNÍMI ZDROJI (EIZ) UMĚNÍ ONLINE NA WEBU KNIHOVNY JAMU“	71
6.1 Příprava dotazníkového šetření.....	71
6.1.1 Cílová skupina	72
6.1.2 Reprezentativní vzorek	72
6.1.3 Cíle průzkumu.....	73
6.1.4 Zjišťovaná fakta	73
6.1.5 Hypotézy	74
6.1.6 Metoda sběru dat.....	74
6.1.7 Druhy a tematické okruhy otázek	75
6.1.8 Tvorba a distribuce dotazníku.....	77
6.2 Vyhodnocení dat	80
6.2.1 Využívání EIZ z portálu Umění online	81
6.2.2 Propagace portálu Umění online.....	96
6.2.3 Webová prezentace portálu Umění online	103
6.2.4 Segmentace (údaje o uživateli)	111
6.3 Interpretace výsledku.....	114
6.3.1 Rozbor hypotéz	115

6.3.1.1 Hypotéza I.: Studenti a pedagogové využívají EIZ jako studijní (učební) materiál	115
6.3.1.2 Hypotéza II.: Studenti a pedagogové nejsou knihovnou dostatečně informováni o portálu Umění online	115
6.3.1.3 Hypotéza III.: Uživatelům vyhovuje webová prezentace portálu	116
6.4. Nástin vývoje portálu na základě poznatků z dotazníkového šetření	117
7. ZÁVĚR	119
POUŽITÉ INFORMAČNÍ ZDROJE	125
SEZNAM OBRÁZKŮ	129
SEZNAM TABULEK	130
SEZNAM GRAFŮ	132

Předmluva

Zprostředkování přístupu k oborovým elektronickým informačním zdrojům patří ke standardní nabídce služeb, které poskytují knihovny vysokých škol svým uživatelům. Elektronické informační zdroje (volně dostupné i placené) jsou obvykle zpřístupňovány z webových stránek vysokoškolských knihoven prostřednictvím seznamů, portálů, předmětových bran, nebo rozcestníků.

Knihovna Janáčkovy akademie múzických umění v Brně však tuto službu, přispívající k podpoře studia, výzkumu a praxi, nezajišťovala do června roku 2007. Řešením této problematiky jsem se proto začala zabývat od počátku roku 2006 ve své diplomové práci „*Analýza elektronických informačních zdrojů a vybudování informačního portálu pro knihovnu JAMU*“ [KASPERKEVIČOVÁ, 2007a]. Diplomová práce byla obhájena v roce 2007 na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity. Praktickým výstupem diplomové práce byl návrh a realizace portálu *Umění online*, který zajišťuje přístup k elektronickým informačním zdrojům (dále EIZ) a je umístěn na webových stránkách knihovny. Uživatelé z řad akademické obce, ale také odborné veřejnosti mají možnost využívat informací z vybraných oborových zdrojů s tematikou divadla, hudby, filmu, literatury, umění.

Zjistila jsem, že po dvou letech fungování portálu *Umění online* neexistuje relevantní zpětná vazba využívání EIZ pro studium a výuku na JAMU. Navíc lze jen přibližně posoudit spokojenost uživatelů s EIZ i se samotným portálem jako elektronickou službou knihovny. Z uvedených důvodů vyvstala potřeba analyzovat aktuální stav portálu a zjistit postoj uživatelů z řad akademické obce JAMU k portálu a užitečnosti EIZ. Proto bylo třeba provést dotazníkový průzkum, z něhož by vyvstaly podněty pro inovaci portálu po stránce formální, obsahové a propagační.

V době tvorby rigorózní práce (ani předcházející práce diplomové v roce 2007, ze které vyšla realizace portálu *Umění online*) neexistoval podle dostupných informací ve vysokém uměleckém školství v České republice nástroj na organizovaný přístup k oborovým elektronickým zdrojům informací. Mění a rozšiřuje se však nabídka volně dostupných EIZ, stejně jako technologické možnosti jejich zpřístupnění (webová prezentace).

Rigorózní práce navazuje na diplomovou práci a jejími cíly jsou:

- analýza a hodnocení stávajícího stavu portálu
- průzkum využívání informací a informačních služeb portálu
- návrh na rozšíření informačních služeb portálu i na jeho organizační a technologické zlepšení
- návrh na doplnění informačních zdrojů

Metodou tvorby rigorózní práce byla kritická analýza portálu v kontextu umělecké vysoké školy a z ní plynoucí syntéza v podobě návrhů a řešení pro jeho zlepšení po stránce organizační a technologické, včetně jeho propagace v rámci JAMU.

Použité informační zdroje jsou citovány na základě normy ISO 690 [ČSN ISO 690:1987. 1996] a normy ISO 690-2 [ČSN ISO 690-2:1997. 2000] a metodicky byl využit materiál Metody citování literatury a strukturování bibliografických záznamů podle mezinárodních norem ISO 690 a ISO 690-2 [BRATKOVÁ, 2008]. Citováno je metodou tzv. Harvardského systému – v textu je v hranatých závorkách uveden první údaj (příjmení autora nebo první slovo korporace nebo první slovo z názvu) a po čárce rok vydání dokumentu. V abecedním seznamu Použitých informačních zdrojů jsou dokumenty řazeny na první úrovni podle prvního údaje a na druhé úrovni podle roku vydání dokumentu.

V textu jsou také odkazy na URL adresu informačních zdrojů, které nejsou pro problematiku práce zásadní, ale mají informativní charakter. Na několika místech používám poznámky pod čarou.

Odborná knihovnická terminologie je čerpána z databáze KTD : České terminologické databáze knihovnictví a informační vědy (TDKIV) [KTD, 2009] a AUT : Databáze národních NK ČR [AUT, 2009].

Konzultantkou rigorózní práce byla PhDr. Eva Bratková, Ph.D. z Ústavu informačních studií a knihovnictví, FF UK v Praze, které patří moje poděkování za trpělivost a profesionální podporu.

1. Janáčkova akademie múzických umění v Brně

1.1 Historie a vývoj

Janáčkova akademie múzických umění v Brně (dále JAMU) [Janáčkova akademie múzických umění, 2010a] byla založena byla v roce 1947, čímž byla završena celoživotní snaha hudebního skladatele Leoše Janáčka o založení vysoké umělecké školy v Brně. Leoš Janáček se zasloužil nejprve o založení Varhanické školy [Základní umělecká škola se zaměřením na církevní hudbu, 2007] v roce 1881 a Brněnské konzervatoře [PELÍŠKOVÁ, 2010] v roce 1919. Od počátku měla JAMU dvě fakulty, hudební a divadelní, které byly v roce 1959 nahrazeny systémem kateder. Po nadějných aktivitách šedesátých let, kam patří založení Studia soudobé hudby v roce 1965 nebo Mezinárodní interpretační kurzy, byly progresivní umělecké trendy školy utlumeny normalizací.

K výraznému rozvoji akademie dochází až s novými demokratickými poměry v roce 1990, kdy je obnoveno členění na fakultu divadelní a hudební a je stanovena otevřená koncepce rozvoje. Na JAMU se vrací rehabilitovaní pedagogové, do výuky vstupují lidé mladších generací, otevírají se nové studijní obory, navazují se zahraniční kontakty.

JAMU je univerzitní veřejná vysoká škola [Janáčkova akademie múzických umění, 2010b] s bakalářskými, magisterskými a doktorskými studijními programy. Kromě řady uměleckých disciplín jsou na JAMU akreditovány studijní obory Hudební manažerství na hudební fakultě a na divadelní fakultě obory Divadelní manažerství a Jevištní technologie.

Od roku 2000 existuje Ediční středisko, které vydává studijní materiály (skripta) pro posluchače JAMU a dalších škol s obdobnou studijní náplní. Ediční středisko vydává rovněž odborné publikace z oblasti historie a teorie hudby, divadla, scénografie, dramatické výchovy, sborníky z vědeckých a odborných konferencí, slovníky, příručky. Nepravidelně vydává také bulletin JAMU *Občasník*, který je v elektronické verzi ve formátu PDF k dispozici na webových stránkách JAMU.

1.2 Lokality

Janáčkova akademie múzických umění sídlí v několika různých lokalitách v centru města Brna a ve dvou případech v přilehlých městských částech. Rektorát

sídlí na Beethovenově ulici 2, Divadelní fakulta na Mozartově ulici 1; Hudební fakulta na Komenského nám. 6; Knihovna, Ediční středisko, Ateliér muzikálového herectví a studentské koleje v Informačním, výukovém a ubytovacím centru Astorka (dále IVU centrum Astorka) na Novobranské ulici 3; divadelní Studio Marta a Ateliér scénografie na Bayerově ulici 5; Ateliér taneční pedagogiky na ulici Nejedlého 3 na Lesné a Komorní opera v Bezbariérovém divadle Barka na ulici Svatopluka Čecha 35a v Králově Poli. Plánovaná je výstavba budovy Hudebně dramatické laboratoře JAMU na Orlí 19.

1.3 Projekty, členství v mezinárodních organizacích

JAMU se účastní projektů Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a Evropské unie. V minulých letech se zařadila do vzdělávacího programu Evropské unie Socrates/Erasmus, v jehož rámci spolupracuje s téměř padesáti vysokými uměleckými školami z celého světa. Akademie se účastnila programů Program Culture pro rozvoj společného kulturního prostředí evropských národů a akademického výměnného programu CEEPUS, v rámci kterého hudební fakulta spolupracuje s několika zahraničními uměleckými vysokými školami.

V letech 2009-2010 probíhají tři projekty: *Rozvoj vědecko – výzkumného potenciálu Janáčkovy akademie múzických umění v Brně* – projekt č. CZ.1.07/2.3.00/09.0052, *Inovace Výchovné dramatiky Neslyšících v rámci studijního programu Dramatická umění Divadelní fakulty JAMU* – projekt č. CZ.1.07/2.2.00/07.0367, *Inovace studijního programu Hudební umění Hudební fakulty JAMU* – projekt č. CZ.1.07/2.2.00/07.0345. O projektech knihovny informuje kapitola 4. *Elektronické informační zdroje v Knihovně JAMU*.

JAMU je členem mezinárodních vzdělávacích sítí. Divadelní fakulta je členem sítě ELIA – Evropská síť uměleckých vzdělávacích institucí, ENCATC – Evropská síť vzdělávacích institucí kulturního managementu, Prospero – Evropská síť vysokých divadelních škol a FIRT/IRTF – mezinárodní teatrologická společnost. Hudební fakulta je členem AEC – Evropské asociace vysokých hudebních škol, akademií a konzervatoří.

1.4 Výzkum a vývoj

Výsledky výzkumu a vývoje na JAMU jsou registrovány v Rejstříku informací o výsledcích (RIV) [Česko. Rada pro výzkum a vývoj, 2010]. JAMU zde má

registrováno 54 publikací. Na divadelní fakultě byl pro koordinaci výzkumu a vývoje zřízen v roce 2008 Kabinet pro výzkum divadla a dramatu. Témata institucionálního specifického výzkumu v oblasti dramatického umění jsou *Výzkum divadelních dekorací Stavovského divadla v 18. a 19. století, Směřování současné německé a polské teatrologie, Problematika tzv. poetického divadla* [Janáčkova akademie múzických umění, 2010c]. Témata institucionálního specifického výzkumu a vývoje na hudební fakultě jsou *Interpretační praxe z pohledu různých historických období, Podpora kreativních aktivit dětí založených na improvizčních a kompozičních postupech, Soudobá hudební kompozice a její interpretace* [Janáčkova akademie múzických umění. Hudební fakulta, 2010].

1.5 Studium, celoživotní vzdělávání

Na divadelní a hudební fakultě JAMU studovalo podle údajů z Výroční zprávy o činnosti za rok 2009 [Janáčkova akademie múzických umění, 2010c], sedm set devět studentů (k 31.10.2009), a to v níže uvedených akreditovaných studijních programech, které zajišťují ateliéry, katedry, kabinety a laboratoře JAMU.

V rámci programu Erasmus mají studenti JAMU možnost během studia absolvovat studijní pobyty a pracovní stáže na zahraničních vysokých uměleckých školách a stejně tak studenti těchto škol mohou v rámci programu Erasmus studovat na JAMU. Studenti se mohou účastnit také intenzivních jazykových kurzů.

1.5.1 Divadelní fakulta

Na divadelní fakultě jsou akreditovány studijní obory ve studijních programech *Dramatická umění a Taneční umění*. Studijní program *Dramatická umění* (bakalářský a/nebo magisterský program) obsahuje tyto studijní obory: Audiovizuální tvorba a divadlo, Činoherní herectví, Činoherní režie, Divadelní dramaturgie, Divadelní manažerství, Dramatická výchova, Jevištní technologie, Klaunská scénická a filmová tvorba, Muzikálové herectví, Rozhlasová a televizní dramaturgie a scenáristika, Scénografie, Výchovná dramatika pro Neslyšící. Studijní program *Dramatická umění* (doktorský program) obsahuje tyto studijní obory: Divadelní manažerství, Divadlo a výchova, Dramaturgie a autorská tvorba,

Herecká tvorba, Režijní tvorba, Scénografie. Studijní program *Taneční umění* (magisterský program) má pouze studijní obor Taneční pedagogika.

Výuka je na divadelní fakultě zajišťována těmito ateliéry, kabinety a laboratořemi: Ateliéry činoherního herectví, Ateliér divadelního manažerství a jevištní technologie, Ateliér Divadlo a výchova, Ateliér klaunské scénické a filmové tvorby, Ateliéry muzikálového herectví, Ateliéry režie a dramaturgie, Ateliér rozhlasové a televizní dramaturgie a scenáristiky, Ateliér scénografie, Ateliér taneční pedagogiky, Ateliér výchovné dramatiky Neslyšících, Kabinet cizích jazyků, Kabinet hlasové a hudební výchovy, Kabinet pohybové výchovy, Kabinet pro výzkum divadla a dramatu, Laboratoř práce s médii.

1.5.2 Hudební fakulta

Hudební fakulta má akreditován studijní program *Hudební umění*, který zahrnuje následující studijní obory (bakalářský a/nebo magisterský program): Dirigování orchestru, Dirigování sboru, Duchovní hudba, Hra na bicí nástroje, Hra na cembalo, Hra na fagot, Hra na flétnu, Hra na hoboj, Hra na housle, Hra na klarinet, Hra na klavír, Hra na klavír a klavírní pedagogika, Hra na kontrabas, Hra na kytaru, Hra na lesní roh, Hra na trombon, Hra na trubku, Hra na varhany, Hra na violu, Hra na violoncello, Hudební manažerství, Kompozice, Multimediální kompozice, Operní režie, Zpěv. Studijní program *Hudební umění* (doktorský program) zahrnuje studijní obory Hudební produkce, Interpretace a teorie interpretace, Kompozice a teorie kompozice.

Výuku zajišťují tyto katedry: Katedra bicích nástrojů, Katedra cizích jazyky, Katedra dechových nástrojů, Katedra hudebních a humanitních věd, Katedra klávesových nástrojů, Katedra kompozice a dirigování, Katedra strunných nástrojů, Katedra zpěvu, Katedra operní režie a manažerství.

1.5.3 Celoživotní vzdělávání

Obě fakulty JAMU pořádají kurzy celoživotního vzdělávání, v jejichž rámci se na divadelní fakultě konaly v roce 2009 akce *Letní škola herectví*, *Letní škola muzikálu* a *Divadelní seminář*. Na hudební fakultě slouží celoživotnímu vzdělávání Metodické centrum a mezinárodně orientované *Mezinárodní interpretační kurzy* a *Interpretační kurzy Kyoto*.

1.6 Umělecká tvorba

Umělecká tvorba studentů obou fakult je veřejně prezentována divadelní a koncertní činností, pořádáním festivalů, soutěží, setkání, kursů a seminářů. JAMU svými uměleckými aktivitami obohacuje kulturní život města Brna a reprezentuje město také v rámci zahraničních kulturních událostí. Řada studentů, zejména oboru muzikálové herectví, působí již během studia v angažmá v Městském divadle Brno, absolventi dalších uměleckých oborů se stávají opět během studia nebo po absolutoriu členy brněnských hudebních těles nebo divadel.

1.6.1 Divadelní fakulta

Divadelní fakulta má k dispozici studentskou divadelní scénu Studio Marta, která existuje od roku 1952. Studio Marta funguje po celou divadelní sezónu, během které vyprodukuje dvanáct premiér a odehraje více jak stovku představení. Od roku 1991 pořádá divadelní fakulta mezinárodní divadelní festival vysokých uměleckých škol *Setkání/Encounter*, *Salon původní tvorby*, od roku 2003 *Sítka – festival dramatické výchovy*. Divadelní fakulta pořádá také *Mezinárodní doktorský seminář divadelních škol*, pořádala *Symposium divadelní antropologie*.

1.6.2 Hudební fakulta

Studenti hudební fakulty mají pro získávání praktických zkušeností k dispozici studentskou operní scénu Komorní opera, založenou v roce 1957 a operní Studio Devítka. Fakulta pořádá *Mezinárodní interpretační kurzy*, *Mezinárodní soutěž Leoše Janáčka*, *Mezinárodní setkání kontrabassistů*, *Mezinárodní festival Setkávání nové hudby Plus*. K aktivitám fakulty náleží pořádání mezinárodní konference *Musica Nova* zaměřené na tvorbu a interpretaci nové hudby a jejich zdrojů a *Forum Early Music* věnované poučené interpretaci staré hudby. V roce 1992 bylo založeno Metodické centrum, které zajišťuje celoživotní vzdělávání učitelů uměleckých škol z Česka i zahraničí.

2. Knihovna JAMU – historie, vývoj, služby a jejich kritická analýza

2.1 Historie a vývoj

Knihovna JAMU [Janáčkova akademie múzických umění. Knihovna, 2010] existuje od založení akademie roku 1947. Tehdy působila v budově pojišťovny na třídě Obránců míru 2, odkud se v roce 1965 přestěhovala na ulici Gorkého 11. V letech 1992-1995, kdy procházel dům na Gorkého 11 rekonstrukcí, knihovna provizorně fungovala na Divadelní fakultě, Mozartova 1, ale fondy zůstaly v budově Gorkého 11. Rekonstrukcí knihovna získala navíc 265 m. Ve druhé polovině 90. let vznikl na základě spolupráce knihovny a obou fakult projekt transformace knihovny v souladu s rozvojem informačních a komunikačních technologií a potřeb školy. Technické vybavení bylo financováno z grantů Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a z fondu Rozvoje vysokých škol v letech 1996 a 1997. Knihovna zakoupila počítače a knihovnický systém KP-Sys, firmy KP-Sys [KP-sys (firma), 2010] z Pardubic. V roce 1997 byla zpřístupněna studovna pro čtenářskou veřejnost s lokální počítačovou sítí a posluchárnou CD a videokazet.

Počátkem roku 1999 knihovna přesídlila do nových prostor v budově Informačního, výukového a ubytovacího centra Astorka v historickém centru Brna, na Novobranskou ulici 3. V šestipatrové budově z let 1998-1999 jsou také studentské koleje, učebny divadelní fakulty, cvičebny pro studenty hudební fakulty a ediční středisko. Hlavní prostory knihovny jsou v 1. patře budovy, kde se nachází rovněž celoškolská počítačová učebna. V tomto patře má knihovna zázemí pro personál, sklad hudebnin a části fondu diplomových prací a půjčovnu spojenou se studovnou. V půjčovně a studovně je k dispozici pět počítačů s přístupem k online katalogu a katalogům dalších knihoven. K prezenčnímu studiu jsou přístupné vybrané odborné publikace uspořádané podle Mezinárodního desetinného třídění (dále MDT), kompletní ročníky vybraných časopiseckých titulů, uspořádané abecedně podle názvu. Ve studovně se nachází dva regály s novinkami ve fondu knihovny, jeden malý regál s denním tiskem a letáky o službách knihovny a letáky a programy kulturních akcích v Brně. V multimediální části studovny jsou uloženy gramofonové desky (signatura

začíná AS a AM), CD (signatura začíná CD), DVD (signatura začíná DVD) a videokazety (signatura začíná VD)¹. Tato studovna je vybavena technikou pro poslech a sledování zvukových a audiovizuálních dokumentů z fondu knihovny. Knihovna je vybavena kopírovacím strojem. Provozní doba půjčovny a studovny je od pondělí do čtvrtka od 10 do 18 hodin, v pátek od 10 do 16 hodin, přičemž vyhledávání požadovaných materiálů ve skladišti probíhá v tyto dny do 16 hodin. I přes snižující se zájem uživatelů jsou stále k dispozici původní lístkové katalogy, neboť rekatologizace staršího knihovního fondu probíhá průběžně za provozu knihovny a v rámci běžných pracovních úvazků. Lístkové čtenářské katalogy mají jmenné a předmětové uspořádání, a to zvlášť pro knihy a zvlášť pro hudebniny, přičemž předmětové uspořádání katalogu pro hudebniny tvoří hlasy pro jednotlivé hudební nástroje (např. 1 flétna, 2 fagot ... 24 kapesní partitury, 25 orchestrální materiály atd.). Lístkové katalogy se však již neaktualizují a dokumenty od roku vydání 2003 včetně jsou zpracovávány pouze elektronicky. Stále je však pro potřeby revizí doplňován služební lístkový katalog knih a hudebnin, který je uspořádán podle signatur, takže odpovídá stavění fondu ve skladu.

Od roku 2007 knihovna zahájila provoz v novém **knihovním systému Aleph** [Ex Libris (firma), 2010], kterému je věnována kapitola 2.9 *Knihovní systém Aleph*.

2.2 Informační prameny

Informační prameny knihovny tvoří primárně knihovní fond a Fond umělecké dokumentace. Sekundárními informačními prameny jsou lístkové katalogy jmenné a předmětové), které se nedoplňují od r. 2003. Tyto katalogy se neteší velkému zájmu studentů, ale stále jsou využívány uživateli starší generace, zejména při vyhledávání hudebnin. Sekundární informačními prameny jsou také odkazy na online katalogy vybraných knihoven (Knihovny Jiřího Mahena, databáze Institutu umění – Divadelního ústavu). Z počítačů ve studovně, stejně jako z webových stránek knihovny je přístupný online katalog Aleph, z něhož jsou dostupné katalogy systému Aleph knihoven Masarykovy univerzity, Moravské zemské knihovny, Národní knihovny ČR a také Jednotná informační brána (dále JIB) [Jednotná informační brána, 2010]. Ve vybraných licencovaných zdrojích může z Jednotné informační brány – Oborové brány Musica [Jednotná

---

¹ Signatura je lokace knihovní jednotky na regále v depozitáři, všechny signatury pak pokračují číselnou řadou vzestupně

informační brána. Oborová brána Musica, 2010] vyhledávat akademická obec Janáčkovy akademie múzických umění, neboť JAMU, Knihovna je členem Konsorcia INFOZ–MUS. (více viz <http://mus.jib.cz/o-projektu/info-z-mus/konsorciium-infoz-mus>). Dalším pramenem je z webových stránek knihovny dostupný dočasný naskenovaný lístkový katalog hudebnin, který zajišťuje uživatelům přehled o hudebním fondu knihovny před rokem 2003. K tomuto řešení bylo přistoupeno vzhledem k časové náročnosti rekatalogizace hudebnin. Dalším informačním pramenem je na webových stránkách knihovny přístupný portál *Umění online*, který je předmětem této práce.

2.3 Uživatelé

Knihovna slouží akademické obci JAMU, neakademickým zaměstnancům JAMU a odborné veřejnosti. Nepedagogičtí zaměstnanci JAMU knihovnu téměř nenavštěvují a to i přesto, že by knihovna dokázala uspokojit čtenářské potřeby zvláště v nabídce české a světové beletrie. Odborná veřejnost, která přichází do knihovny, zahrnuje pedagogy a studenty z jiných brněnských i mimo brněnských vysokých škol, pedagogy středních uměleckých škol, profesionální hudební a divadelní umělce, hudební a divadelní publicisty a teoretiky, pedagogy středních uměleckých škol, amatérské hudebníky, sbormistry, divadelníky a frekventanty kursů pořádaných JAMU. Většina z nich jsou absolventy JAMU a do knihovny chodí rádi, čímž se při každé návštěvě netají. Tato kategorie uživatelů má největší zájem o hudebniny.

2.4 Personální obsazení

Personální obsazení knihovny tvoří osm zaměstnanců, z toho čtyři s vysokoškolským vzděláním a čtyři se středním odborným knihovnickým vzděláním. V knihovně není v současnosti ani jeden zaměstnanec, ani část úvazku pro pracovníka s teatrologickým nebo muzikologickým vzděláním. Při akvizici hudebního fondu jsou proto nezbytné konzultace s pedagogy. Zpracování fondu, tedy katalogizaci má v pracovní náplni šest knihovníků, přičemž dva zpracovávají do systému Aleph v modulu Katalogizace nové přírůstky a rekatalogizaci hudebnin, jedna knihovnice katalogizuje zvukové a audiovizuální dokumenty, jedna knihovnice knihy, jedna knihovnice časopisy včetně článků, jedna knihovnice závěrečné práce. Knihovníci se střídají ve službách u výpůjčního

pultu, jedna knihovnice vyhledává požadavky, zařazuje vrácené materiály a pečuje o knihovní fond. Akvizici hudebnin a zvukových a audiovizuálních dokumentů provádí vedoucí knihovny, akvizice knih je v její kompetenci. Obojí samozřejmě na základě konzultací a doporučení pedagogů. Akviziční politice je věnována podkapitola 2.8 *Akviziční politika knihovny*.

2.5 Členství knihovny v odborných organizacích

Knihovna JAMU je členem **Asociace knihoven vysokých škol České republiky** (dále AKVŠ) (více viz <http://www.akvs.cz>), v rámci jejíchž aktivit se pravidelně účastní semináře Odborné komise pro informační vzdělávání a informační gramotnost na vysokých školách. Jako zástupce knihovny jsem byla členkou Odborné komise pro otázky elektronického zpřístupňování vysokoškolských kvalifikačních prací (více viz <http://www.evskp.cz>), jež ukončila činnost k 30. dubnu 2010.

Pro zpracování dokumentů podle knihovnických standardů zastupuji knihovnu v **odborných pracovních skupinách při Národní knihovně České republiky** (více viz http://nkp.cz/pages/page.php3?page=fond_standard1.htm). Jedná se o Pracovní skupinu pro jmenné zpracování a účastním se také pracovních setkání supervizorů pro jmenné autority. Knihovna JAMU také přispívá do souboru národních jmenných autorit.

Knihovna je také členem **Mezinárodní organizace divadelních knihoven a muzeí (SIBMAS)**(více viz <http://www.divadlo.cz/sibmas/>).

2.6 Knihovní rada

Knihovna má ustavenou Knihovní radu, ve které jsou zástupci akademické obce fakult. Knihovní rada je ustanovena k podpoře činnosti knihovny, projednává koncepci jejího rozvoje a provozu, projednává doporučení k fungování knihovny, jejích služeb, technických a organizačních záležitostí a návazností na studijní proces akademie.

2.7 Knihovní fond a Fond umělecké dokumentace

Knihovní fond má 101 148 knihovních jednotek (stav k 31. 12. 2009). [Janáčková akademie múzických umění, 2010c]. Zaměření fondu budovaného více jak padesát let vychází ze studijních programů obou fakult a jeho odborná kvalita byla

v minulosti garantována, zvláště při akvizici hudebních materiálů, letitým působením muzikologů na tomto pracovišti. Knihovní fond tvoří povinná studijní literatura jednotlivých oborů obou fakult (skripta, teoretická divadelní a hudební literatura, sborníky, publikace k oboru jevištní technologie, divadelní hry, hudebniny, odborná periodika); dále publikace z oborů, které souvisí s divadelní a hudební tematikou (dějiny a teorie umění, literatury a filmu, česká a světová beletrie, management a marketing, filosofie, psychologie, pedagogika, základní právní a ekonomická literatura, normy a metodiky pro psaní odborných textů). Specifickou částí fondu jsou zvukové dokumenty (CD hudební, nehudební, gramofonové desky) a audiovizuální dokumenty (videokazety, DVD, CD-ROM se záznamy divadelních a operních inscenací, profily uměleckých osobností). Univerzální fond obsahuje encyklopedie, naučné a biografické slovníky, jazykové učebnice a slovníky.

Profil knihovního fondu podle oborů:

- Hudba
- Divadlo
- Film, rozhlas a televize
- Tanec
- Výtvarné umění, fotografie, užité umění, architektura
- Literatura (česká, světová)
- Filozofie, psychologie, pedagogika, právo, ekonomie, manažerství, náboženství, jazyky, dějiny, všeobecné encyklopedie

Knihovní fond je uložen na několika místech budovy. Ve stejném patře jako kanceláře, půjčovna a studovna se nachází fond hudebnin. Hudebniny jsou uloženy horizontálně v krabicích podle signatur na stejném principu, jako je předmětový katalog. Diplomové práce jsou částečně stavěny v hlavním skladu v suterénu budovy, částečně na chodbě naproti kancelářím v prosklených skříních. Jsou řazeny podle signatury, která začíná DP a pokračuje vzestupnou číselnou řadou.

Hlavní sklad knihovny se nachází v podzemním podlaží budovy IVU Astorka. Podle signatur jsou v kompaktních regálech uloženy knihy, skripta a část fondu

diplomových prací, část fondu časopisů a Fond umělecké dokumentace, o kterém bude psáno podrobněji v podkapitole *2.7.1 Fond umělecké dokumentace*. Signatury jsou knihám přidělovány ve čtyřech kategoriích podle rozměru knihy a v rámci kategorie se vzestupně doplňují číselnou řadou. Nejmenší formát začíná signaturou A (do 19 cm výšky hřbetu knihy), signatura B (od 20 – 22 cm výšky), signatura C (od 23 – 25 cm), signatura D (od 25 cm výše). Starší fond hudební teoretické literatury začíná signaturou Hud A, Hud B, Hud C, Hud D podle výšky hřbetu v opačném pořadí a tyto signatury se již nedoplňují. Signatura skript začínala skr., ale tato kategorie je již také uzavřena. Ve skladě je počítač s tiskárnou pro tisk elektronicky objednávaných požadavků přes e-katalog Aleph.

2.7.1 Fond umělecké dokumentace

V knihovně je uložen **Fond umělecké dokumentace** (dále FUD), který je součástí archivu JAMU. Ve FUDu je zpracovávána, archivována a zpřístupňována pro studijní a vědecké účely dokumentace o umělecké činnosti akademie od roku 1949. Fond obsahuje videozáznamy inscenací z let 1991-2009, videozáznamy z tvůrčích dílen, festivalů, novinové výstřižky recenzí studentských divadelních a operních inscenací, fotografie, plakáty, divadelní programy, režijní knihy. Rokem 2004 byl zahájen projekt digitalizace fondu s cílem zlepšení dostupnosti dokumentace zpřístupněním v optimálních multimediálních celcích přístupných přes Intranet nebo jako multimediální CD ROM a DVD. Fond umělecké dokumentace je provázán s knihovním systémem Aleph, neboť od roku 2008 jsou postupně zpracovávány katalogizační záznamy na jednotlivé inscenace, počínaje akademickým rokem 2007/2008. Záznamy lze vyhledávat v onlínekatalogu Aleph podle různých kritérií, stejně jako ostatní fond knihovny JAMU. Na vývoji speciálního formátu katalogizačního záznamu podle požadavků odpovědného pracovníka FUD Mgr. Michala Kovalčuka a v souladu s knihovnickými standardy AACR2 a MAR C21 jsem se podílela společně s garantem systému Aleph, kterým je Knihovnicko-informačním centrum Ústavu výpočetní techniky Masarykovy univerzity (dále KIC ÚVT MU) [Masarykova univerzita. Ústav výpočetní techniky, 2009].

2.8 Akviziční politika knihovny

Knihovna JAMU je odbornou knihovnou se specializovaným fondem, jejíž akviziční politika vychází z potřeb a zaměření výuky studijních oborů obou fakult JAMU. Knihovna je povinna reagovat na nově akreditované obory. V takovém případě dodávají přehled požadované základní literatury sami pedagogové. Běžnou praxí je doplňování fondu na základě aktuálních požadavků pedagogů a studentů.

Nákup literatury je financován z rozpočtu knihovny, ale část fondu knihovna získává z mimorozpočtových zdrojů, kterými jsou granty, které podávají pedagogové obou fakult. Granty je nejčastěji financováno doplňování hudebnin a odborné divadelní a hudební (zejména teoretické) literatury od zahraničních vydavatelů.

Fond knihovny obohacují také dary od pedagogů a studentů akademie, dary individuálních dárců z řad odborné veřejnosti a dary institucí, např. Národního divadla v Praze, Institutu Bohuslava Martinů, Nakladatelství Akademie múzických umění, Institutu umění – Divadelního ústavu. Nejčastěji se jedná o několik titulů, výjimečně o části knihoven z pozůstalostí. Knihovníky pak čeká časově náročný proces ověřování nabízených titulů ve stávajícím fondu, rozhodování o zařazení v souladu s jeho profilem a potřebami výuky.

2.8.1 Akvizice fondu hudebnin a zvukových a audiovizuálních dokumentů

Akvizice fondu hudebnin a zvukových a audiovizuálních dokumentů je v kompetenci vedoucí knihovny. Při nákupu hudebnin funguje osvědčená letitá spolupráce s hudebním oddělením brněnského knihkupectví Barvič a Novotný, kde působí absolventi Hudební fakulty JAMU. Hudebniny nabízejí také sami menší vydavatelé z Česka, např. Editio Janáček, Bon Art, Musica). Nákup zahraničních hudebních materiálů zprostředkovává specializovaná firma. Zvukové a audiovizuální dokumenty jsou většinou doplňovány převážně z nabídky společnosti Bonton. Je nutno kriticky podotknout, že pedagogové i studenti mívají konkrétní připomínky k výběru hudebnin. Nejčastěji se jedná o výběr vydavatele, anebo postrádají klavírní výtahy a partitury pro sólový nástroj, namísto orchestrálních partitur. U zvukových dokumentů jsou požadována provedení s různými interprety, orchestry a dirigenty.

2.8.2 Akvizice knižního fondu

Akvizice knižního fondu spadá z části do mojí kompetence (knihy také jmenně a věcně katalogizují). Stejně jako fond zvukových, audiovizuálních a hudebních dokumentů je doplňován systematicky v souladu s profilovými obory a na základě seznamů studijní literatury, pokud jsou k dispozici na webu JAMU u jednotlivých předmětů. Někdy přehled požadované literatury dodají pedagogové. Jsou sledovány novinky na webových stránkách vydavatelů. V některých případech vydavatelé zasílají na e-mail přehledy novinek, ediční plány, roční nebo sezónní katalogy. Ke sledovaným vydavatelům patří Institut umění – Divadelní ústav, vydavatelé divadelních her Větrné mlýny, Host a Romeo. Česká a světová beletrie je sledována v nabídce nakladatelství Academia, Argo, Hynek, Havran. Dalším okruhem informací o vydávané literatuře jsou webové stránky zaměřené na českou a světovou literaturu, internetová velkoobchodní knihkupectví a internetové antikvariáty. Tipy na doplnění odborné literatury jsou sledovány v předmětových katalozích Knihovny AMU, Národní knihovny ČR, Institutu umění – Divadelního ústavu (dále IU-DU), Knihovny Filozofické fakulty Univerzity Palackého. Stěžejními vydavateli skript je Ediční středisko JAMU a Nakladatelství AMU. Sledování novinek na knižním trhu je prováděno ještě pravidelnými návštěvami knihkupectví a antikvariátů (zejména divadelní hry), kdy např. zárukou kvalitního výběru profilové literatury pro knihovnu JAMU je knihkupectví na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity. Informace o odborné literatuře jsou vyhledávány a získávány také z odborných recenzí v periodikách hudebních (např. Harmonie, Hudební rozhledy), divadelních (Svět a divadlo, Divadelní noviny) a literárních (Host, Literární noviny) a beletrie je sledována v recenzích v denním tisku. Konkrétní tituly doporučují pedagogové.

2.8.3 Akvizice časopisů a sborníků

V souladu se studijním profilem JAMU jsou doplňovány časopisy a sborníky, kdy u prvně jmenovaných dochází občas k obměně titulů na základě požadavků pedagogů. V aktualizaci kolekce časopisů jsou však značné rezervy a knihovna nemá předplacen žádný elektronický časopis.

2.8.4 Vysokoškolské kvalifikační práce

Vysokoškolské kvalifikační práce (dále VŠKP) knihovna získává ze studijních oddělení, a to v tištěné a elektronické verzi (textový formát DOC nebo PDF na CD). Některé práce, zvláště absolventů hudební fakulty, mají ještě přiloženo CD se zvukovým záznamem absolventského výkonu. Některé práce obsahují kromě vlastního textu ještě Absolventský projekt, který bývá v některých případech samostatně vydán. Elektronická verze VŠKP je od roku 2006 přístupná v plném textu z báze Závěrečné práce na webu knihovny. Průběžně bude tato verze kompletně dostupná odkazem z katalogizačních záznamů VŠKP v online katalogu Aleph.

2.9 Knihovní systém Aleph

Jak bylo uvedeno výše, knihovna v letech 1996-1997 zahájila zpracování fondu v automatizovaném knihovním systému KP-sys. O necelých deset let později došlo k dalšímu kroku ke zkvalitnění práce knihovny v této oblasti. Podzimem roku 2005 zahájila knihovna ve spolupráci Knihovnicko-informačního centra Ústavu výpočetní techniky Masarykovy univerzity a Odborem informačních a výpočetních služeb JAMU (dále OVIS JAMU) přechod z knihovního systému KP-sys na **knihovní systém Aleph** izraelské firmy Ex Libris (modul Výpůjčky a modul Katalogizace). KIC ÚVT MU zajišťuje odbornou správu systému po stránce informačních technologií, stejně jako metodiku, poradenství a školení v oblasti knihovnických standardů na elektronické zpracování dokumentů. Během roku 2006 absolvovali knihovníci na KIC ÚVT MU školení z knihovnických standardů: Anglo-amerických katalogizačních pravidel AACR2 (dále AACR2) a výměnného formátu MARC 21. Souběžně probíhala konverze dat, ze které vyplynula nutnost úprav stávajících katalogizačních záznamů (cca 49 000 systémových čísel, k 19.8.2010)² všech druhů dokumentů – knih, časopisů, hudebnin, diplomových prací, zvukových a audiovizuálních dokumentů. Konverze dat se týkala rovněž výpůjčního protokolu, při které nedošlo k větším potížím. Vše probíhalo, až na nezbytnou výjimku, za plného provozu knihovny. Ostrý provoz v modulu katalogizace a modulu výpůjční protokol začala knihovna v únoru 2007.

---

² Systémové číslo je jedinečné číslo, které systém automaticky přiděluje každému novému katalogizačnímu záznamu

Knihovníci se i nadále účastní školení a seminářů zaměřených na katalogizaci, které probíhají v Moravské zemské knihovně. Knihovna JAMU je mnou zastoupena v Pracovní skupině pro jmenné zpracování při Národní knihovně ČR a skupině lokálních supervizorů jmenných autorit.

[Přechod na systém Aleph znamenal zásadní krok směrem ke standardní nabídce elektronických služeb knihoven v 21. století; k čemuž přispívá rovněž spolupráce s ÚVT Masarykovy univerzity. Knihovna JAMU se připojila k řadě brněnských knihoven, které mají stejný systém. Uživatelé Moravské zemské knihovny, knihoven Masarykovy univerzity a knihoven Vysokého učení technického a JAMU tak při případné návštěvě každé z knihoven nejsou nuceni se učit pracovat s jiným systémem.

2.9.1 Modul Výpůjčky a modul Katalogizace

Při práci se systémem Aleph se projevila očekávaná zvýšená kvalita výpůjčních služeb – flexibilní a pro uživatele pohodlné elektronické objednávání, rezervace titulů půjčených jinými uživateli, prodlužování výpůjček. Upozorňování na blížící se vypršení výpůjční lhůty oceňují uživatelé i knihovníci, stejně jako variabilitu vyhledávání v online katalogu. Knihovníci oceňují při **katalogizaci** možnost podrobnějšího zpracování dokumentů v katalogizačních záznamech, provázanost na externí soubory. Patří sem přebírání záznamů z databází jiných knihoven nebo přebírání autorit (jmenné, věcné, názvové) z databáze Národních autorit ČR [AUT, 2009], kam knihovna přispívá do souboru jmenných autorit. Pro uživatele je komfortní zobrazení obálek a obsahů některých knižních titulů u katalogizačního záznamu v online katalogu. Katalogizace probíhá na základě mezinárodních knihovnických standardů, a sice formátu MARC 21 a Anglo-amerických katalogizačních pravidel (dále AACR2). Zpracovávají jsou různé druhy dokumentů: knihy, časopisy, diplomové práce, hudebniny, zvukové (CD hudební i nehupební) a audiovizuální (DVD a videokazety s filmy, divadelními a operními inscenacemi, profily dirigentů a interpretů) dokumenty.

2.9.2 Rekatalogizace knihovního fondu v knihovním systému Aleph

V knihovním systému Aleph probíhá souběžně s katalogizací nových přírůstků také rekatalogizace záznamů, které existovaly primárně pouze v papírové verzi a byly dostupné v lístkových katalogích. Rekatalogizace probíhá průběžně od roku

1999, kdy začínala ještě v knihovním systému KP-sys. Od roku 2007 pokračuje v knihovním systému Aleph. Rekatalogizace je prováděna zpětně chronologicky podle Přírůstkového seznamu a zásadně s dokumentem v ruce. Další zásadou je, aby byly vždy zapsány všechny exempláře daného titulu, patřící pod jednu signaturu. Nejnáročnější je převádění fondu hudebnin, jejichž záznamy mají náročný věcný popis, ale i přesto jsou zde značné rezervy v rychlosti zpracování. Rekatalogizace knižního fondu systematicky probíhala v letech 1999-2005. Zpracovány jsou knižní tituly zakoupené zpětně až do roku 1965 (včetně). Starší knižní tituly, zakoupené dle přírůstkového seznamu před rokem 1965, se do systému Aleph ukládají prozatím pouze v případech, kdy uživatelé mají zájem zapůjčit si je ke studiu. Záznamy na vysokoškolské kvalifikační práce, zvukové a audiovizuální dokumenty a časopisy jsou také kompletně převedeny do systému Aleph, stejně jako na skripta. Rekatalogizované záznamy obsahují stejný počet údajů jako katalogizační záznamy nových přírůstků. Stručné záznamy bez náležitého věcného popisu by např. u hudebnin neměly téměř žádnou vypovídací hodnotu pro uživatele, jejichž potřeby jsou i při rekatalogizaci primární. Rekatalogizace částečně supluje revizi knihovního fondu, neboť se v ruce knihovníků postupně ocitají všechny knihovní jednotky.

3. Služby knihovny

Knihovna JAMU poskytuje služby akademické obci JAMU a odborné veřejnosti. Nabídka poskytovaných služeb je standardní. Zahrnuje **výpůjční služby, rešeršní služby, referenční služby, reprografické služby, elektronické služby** [HAVLOVÁ, 2003].

3.1 Výpůjční služby

Výpůjční služby zahrnují půjčování absenční a prezenční, prodlužování výpůjček, rezervaci dokumentů půjčených jiným uživatelem. K povinnostem knihovníka u výpůjčního pultu patří obsluha výpůjčního protokolu, která obsahuje registraci, půjčování, vracení, prodlužování, rezervaci, včetně vybírání poplatků za registraci a upomínky od uživatelů. Půjčování je podmíněno registrací v knihovně. Registrovaní uživatelé jsou rozděleni do kategorií student, pedagog, neakademičtí zaměstnanci JAMU, externí uživatelé. Podle Knihovního řádu má každá kategorie nárok na určitý počet absenčních výpůjček a počet prodloužení. Na začátku akademického roku je vybírán registrační poplatek, jehož výše se liší podle kategorie uživatele. Knihovna se opakovaně zasazovala o zrušení registračních poplatků pro pedagogy, studenty a zaměstnance JAMU. Částka takto získaná nepředstavuje významný příspěvek do rozpočtu knihovny a část akademické obce nese registrační poplatek nelibě, což je zdrojem nepříjemných situací pro knihovnice u výpůjčního pultu. Se sankčními poplatky za opožděné vracení výpůjček problémy nejsou. Všichni uživatelé jsou s nimi srozuměni jako s nástrojem pro včasné vracení výpůjček. Studenti i pedagogové mají dostatečně dlouhou základní výpůjční lhůtu – tři měsíce s možností dvojího prodloužení u knih a hudebnin. Zvukové a audiovizuální dokumenty a časopisy mají týdenní výpůjční lhůtu, publikace ze studovny v případě nutnosti lze vypůjčit na sjednanou dobu. Vysokoškolské kvalifikační práce se půjčují pouze prezenčně.

Knihovnu navštěvují také zájemci o jednorázovou informaci, kterým postačí např. kopie z knihy, nebo nahlédnutí do slovníku či hudební partitury.

V době psaní rigorózní práce je rozpracována aktualizace Knihovního řádu, která bude upravovat podmínky výpůjčních služeb, zvláště u externích uživatelů.

3.2 Rešeršní služby a referenční služby

Rešeršní služby jsou poskytovány převážně ústní formou v rámci služeb výpůjčních. Prakticky to znamená, že knihovník v rámci služby u výpůjčního pultu poskytuje **referenční služby**, kdy odpovídá na dotazy ohledně orientace ve fondu knihovny, ve studovně, a vyhledávání ve-katalogu, dotazy na konkrétní tituly a dostupnost literatury, která není k dispozici ve fondu knihovny JAMU. Rešeršní dotazy většinou směřují k doporučení pro vyhledávání literatury k určitému tématu. Nejčastěji se tyto dotazy objevují v čase příprav bakalářských a diplomových prací. Vyskytují se však dotazy, které vyžadují časovou náročnost, které jednotliví knihovníci zpracovávají ve smluvené časové lhůtě a mimo službu u výpůjčního pultu. Uživatelům však nejčastěji postačuje pouze přehled literatury k tématu nebo nasměrování, jak postupovat. Pokud daný titul není k dispozici v knihovně a uživatel ho žádá ke studiu, tak je titul buď zakoupen do fondu knihovny, nebo zapůjčen prostřednictvím Meziknihovní výpůjční služby (dále MVS) nebo Mezinárodní meziknihovní výpůjční služby (MMVS) v Moravské zemské knihovně. V případě nákupu se jedná o nárazovou formu aktualizace fondu knihovny. Pokud studenti žádají o odbornou literaturu k bakalářské nebo diplomové práci je tím zaručena kvalita výběru titulu.

3.3 Reprografické služby

Reprografické služby zahrnují možnost pořízení potřebné kopie na samoobslužném kopírovacím stroji ve studovně a kroužkovou vazbu (za úplaty dle Ceníku služeb). Pro pedagogy jsou občas kopírovány a do kroužkové vazby ukládány vícestránkové kopie studijních materiálů do přednášek a seminářů, případně hudebniny pro zkoušky muzikálového herectví.

3.4 Informační vzdělávání

Službu, kterou knihovna JAMU uživatelům z řad akademické obce poskytuje prozatím ve velmi omezeném rozsahu, je **informační vzdělávání**, které má přispívat k **informační gramotnosti** studentů. Potřeby akademické obce na uměleckých školách jsou odlišné od humanitních nebo technických oborů. Důraz je kladen především na umělecký výkon studenta, který ale žije ve stejném světě jako studenti neuměleckých vysokoškolských oborů. „Informační gramotnost je třeba chápat v kontextu tzv. klíčových kompetencí, což jsou všechny znalosti

a dovednosti důležité pro rozvoj a uplatnění každého člověka“ [Asociace knihoven vysokých škol České republiky. Odborná komise pro informační vzdělávání a informační gramotnost na vysokých školách, 2008]. Informační gramotnost studenta však nekončí používáním online katalogu knihovny a používáním studijního informačního systému, neboť v informační společnosti se význam porozumění informacím prolíná do všech oblastí života: profesního, občanského a osobního. Studenti a absolventi vysokých škol by měli být schopni se orientovat v množství informací a zároveň s nimi eticky nakládat, bez ohledu na obor jejich studia.: „V poslední době se spíše než o informační, resp. funkční gramotnosti hovoří o tzv. klíčových kompetencích nebo dovednostech, jako integrovaných schopnostech a dovednostech, které lze uplatňovat v rozmanitých profesích i v osobním životě. Nejsou vázány na jednotlivé obsahy učiva a uplatňují se především v rámci obecného základu vzdělání“ [DOMBROVSKÁ, 2003].

Informační vzdělávání v Knihovně JAMU zahrnuje poskytování informací nejen novým studentům v rámci výpůjčních a referenčních služeb. Jedná se o orientaci knihovně a jejích fondech, umístění literatury ve studovně, možnosti vyhledávání v katalogích, objednávání literatury. Pro nové ročníky je pedagogům na požádání nabízena exkurze do knihovny, která se všem výše uvedeným bodům věnuje podrobněji. Zájem o exkurzi mají pravidelně začátkem akademického roku pedagogové z manažerských oborů obou fakult a jeden až dva pedagogové z jiných oborů z obou fakult. Exkurze provádí nejčastěji vedoucí knihovny. Pravidelné lekce informační gramotnosti pro studenty knihovna zatím neposkytuje. V poslední době se však pedagogové a doktorandi, kteří mají zkušenosti z vysokoškolských knihoven během zahraničních stáží, zajímají o možnost knihovnických lekcí se zaměřením na vyhledávání v katalogích, databázích a problematiku citační etiky.

Od roku 2005 navštěvuji pravidelně odborné semináře IVIG, které pořádá Odborná komise pro informační vzdělávání a informační gramotnost na vysokých školách při AKVŠ [Asociace knihoven vysokých škol České republiky. Odborná komise pro informační vzdělávání a informační gramotnost na vysokých školách, 2008]. Ze zkušeností přednášejících kolegů na seminářích a je patrné, že kvalifikovaná pomoc knihovníků studentům a pedagogům při vyhledávání

literatury, orientaci v různých zdrojích informací a jejich vyhodnocování je při kvantitativním nárůstu zdrojů informací nezbytné a stále aktuální. Knihovníci a informační pracovníci získávají postupně prostor pro tuto službu v rámci vysokých škol. Knihovna JAMU učinila v oblasti informačního vzdělávání několik základních kroků. Během psaní této práce jsem provedla aktualizaci webových stránek knihovny v sekci Služby, v nichž tak přibylo Informační vzdělávání, které nabízí vstupní exkurze do knihovny pro 1. ročníky a další zájemce (studenty, pedagogy JAMU), konzultace (osobní, e-mailem) při vyhledávání v informačních bázích (e-katalogy, externí informační zdroje) a metodickou pomoc při psaní závěrečných (diplomových) pracích - formální úprava, citace a citování). Metodické pomůcky pro formální úpravu závěrečných prací vznikají za spolupráce s pedagogy obou fakult. Knihovna tímto způsobem podporuje výstupy studijního procesu. Doposud vzniknul leták ve formátu PDF *Doporučené zdroje informací pro psaní závěrečných prací*, ve kterém jsem sestavila přehled literatury z fondu knihovny včetně norem a online pomůcek, jež mají studentům napomoci při formální úpravě a metodách citování literatury. Jako pomůcku pro vstupní orientaci v knihovně jsem připravila leták ve formátu PDF *Poprvé v knihovně JAMU*, který obsahuje základní informace, jako je adresa, otevírací doba, fondy, služby, technické vybavení pro uživatele. Inspirací pro tyto materiály byly pomůcky na webových stránkách jiných vysokoškolských knihoven. Ve spolupráci s pedagožkami hudební a divadelní fakulty jsem za knihovnu připravila šablonu pro úpravu závěrečných prací, která je k dispozici ve formátu PDF a DOC u materiálů pro končící ročníky na webech obou fakult a na webu knihovny. Teoretickou a ideovou oporou pro vznik šablony byla činnost Odborné komise pro otázky elektronického zpřístupňování VŠKP AKVŠ (více viz <http://www.evskp.cz>).

Informační gramotnost studentů lze podle praxe označit v posledních letech za zvyšující se ve srovnání s koncem devadesátých let, kdy studenti byli vybaveni pouze elementárními znalostmi práce s počítačem a pokud nenavštěvovali knihovnu na střední škole nebo knihovnu veřejnou, neznali prakticky elektronické katalogy a půjčování. Půjčování studijní literatury je stěžejní službou knihovny JAMU a je na její spolehlivé fungování kladen důraz ze strany školy. Studenti po stručném vysvětlení knihovníka (někteří rovnou sami) zvládají základní orientaci

v elektronickém katalogu, umí si literaturu vyhledat a online objednat a časem se lépe orientují v katalogizačním záznamu, zvláště ve věcné části a dokáží případně hledat podle různých kritérií. Trvalým problémem je pokročilé vyhledávání, které však přes kombinaci kritérií zaručuje větší úspěšnost a přesnost výsledku. V této oblasti leží, domnívám se, prostor pro práci knihovníka. Uživatelé, ať z JAMU nebo odborná veřejnost, nejčastěji volí vyhledávání podle autora (spisovatel, dramatik, překladatel, hudební skladatel, dirigent, interpret), nebo kombinaci autor a přibližný název díla. Přibližným názvem díla se rozumí dotaz např. na Beethovenovu sonátu č. 7. V takovém případě se prokazuje kvalita zpracování katalogizačního záznamu. Knihovník nemusí být, kromě základní orientace v dějinách hudby a dokonalé orientace ve fondu, hudebně vzdělán. Názvy hudebních děl se vyskytují na dokumentu podle země vydavatele v různých jazycích (nejčastěji angličtina, němčina, italština, francouzština). Proto by měl katalogizační záznam, ať se jedná o hudebninu nebo zvukový dokument, obsahovat souběžný (v různých jazycích) nebo unifikovaný název, čímž se zvyšuje šance na ověření dostupnosti díla v katalogu.. Zdatnější studenti používají při vyhledávání předvolbu konkrétní báze záznamů hudebnin, zvukových dokumentů, knih, vysokoškolských prací. Někteří studenti a pedagogové však odmítají používat elektronický katalog. V takovém případě si literaturu vyhledávají v již nekompletním (od roku 2003 nedoplňovaném) lístkovém katalogu a pokud nenajdou, žádají o vyhledání materiálů knihovníka, nebo vyhledávají v online katalogu Aleph, ale objednávají přes papírové žádanky. Informaci o možnosti vyhledávání v katalozích jiných knihoven, které jsou přístupné z webu knihovny nebo přes katalog Aleph, se často podivují a dávají najevo, že to není nezbytné, že postačí, co si najdou v naší knihovně. V nepatrném procentu jsou naopak rádi, že jim knihovník nabídne a upozorní je na jiný zdroj informací, než je fond knihovny JAMU. Většinou se jedná (podle vlastní zkušenosti) o studenty dramaturgie a režie na divadelní fakultě a studenty doktorandy obou fakult, případně o studenty Masarykovy univerzity.

3.5 Elektronické služby

Ještě než přiblížím konkrétní elektronické služby Knihovny JAMU, uvedu jejich definici, neboť přístup k EIZ, jímž se zabývá tato práce, spadá rovněž mezi elektronické služby. „Elektronické služby – služby poskytované knihovnou

v elektronické podobě za pomoci informační a komunikační technologie, díky nimž je lze využívat i mimo budovu knihovny. Jedná se o služby týkající se výpůjček (vyhledávání v katalozích, objednávky dokumentů, jejich rezervace, nahlížení do konta, prodlužování výpůjček, elektronické dodávání dokumentů, objednávky meziknihovnických služeb ad.), služby informační, referenční či rešeršní, zpřístupňování elektronických dokumentů a portálů apod.“ [HAVLOVÁ, 2009].

Nabídka elektronických služeb je uvedena na letáku *Elektronické služby knihovny JAMU*, který je vystaven na webu knihovny v sekci Informace. Leták uživatelům přináší informace o katalozích a bázích dostupných z webu knihovny. Podrobněji seznamuje uživatele s **online katalogem Aleph** a jeho službami, informuje také o Jednotné informační bráně, portálu Umění online, databázích Music online, databázi Závěrečných prací, Fondu umělecké dokumentace a dočasném naskenovaném lístkovém katalogu hudebnin.

Uvedená databáze **Závěrečných prací** zpřístupňuje plné texty prací ve formátu PDF od r. 2006. Jsou rozdělené podle fakult, studijního programu a dále abecedně podle jmen studentů. Plné texty jsou přístupné pouze v rámci Intranetu JAMU.

Elektronickou službou, která se vyvíjí, je přístup k digitalizované dokumentaci umělecké činnosti JAMU z **Fondu umělecké dokumentace** v rámci Intranetu JAMU.

Další tradiční elektronickou službou je zpřístupňování informací o knihovně na webových stránkách JAMU, u nichž se zastavím detailněji. **Webová prezentace** knihovny je součástí webu JAMU. Stránky obsahují odkaz Aktuality; Novinky v katalogu knihovny JAMU v Brně (RSS). Dále odkaz Služby – půjčovna (absenční a prezenční výpůjčky, bibliografické, rešeršní, referenční, elektronické, informační vzdělávání, MVS a MVVS), sekce obsahuje informace o službách elektronických (zpřístupňování informací o knihovně na webových stránkách, služby online katalogu Aleph, elektronická komunikace s uživateli (e-mail), přístup do databáze Závěrečných prací (plné texty v rámci Intranetu), přístup k oborovým elektronickým informačním zdrojům z portálu Umění online), dále obsahuje nabídku informačního vzdělávání (vstupní exkurze do knihovny pro 1. ročníky a další zájemce (studenty, pedagogy JAMU), konzultace (osobní, e-mailem) při vyhledávání v informačních bázích (katalogy, externí informační

zdroje), metodickou pomoc při psaní závěrečných prací – formální úprava, citace a citování), dále nabídku reprografických služeb (kopírování, kroužková vazba). Odkaz Informace obsahuje – Historie, Knihovní řád JAMU, *Poprvé v knihovně JAMU* (leták ve formátu PDF), *Elektronické služby knihovny JAMU* (leták ve formátu PDF), Standardy informační gramotnosti vysokoškolského studenta (odkaz na stránku Odborné komise IVIG Asociace knihoven vysokých škol ČR), *Doporučené zdroje informací pro psaní závěrečných prací* (leták ve formátu PDF), *Metody citování literatury a strukturování bibliografických záznamů podle mezinárodních norem ISO 690 a ISO 690-2 (Metodický materiál pro autory vysokoškolských kvalifikačních prací)* (odkaz na materiál Odborné komise pro otázky elektronického zpřístupňování vysokoškolských kvalifikačních prací Asociace knihoven vysokých škol ČR); Citační etika, Plagiátorství (obojí odkaz na portál Infogram) (více viz <http://www.infogram.cz>), informace o bázi *Závěrečné práce*; *Šablona závěrečné práce* (DOC a PDF), Všechny letáky jsou k dispozici v tištěné podobě ve studovně. Následují odkazy Zaměstnanci – přehled s kontakty; Katalog (Aleph); Katalog hudebnin – naskenový lístkový katalog; Music online databáze (zvuková knihovna, hudebniny, encyklopedie); Seznam odebíraných časopisů (ve formátu PDF); Umění on line – portál pro přístup k elektronickým informačním zdrojům (EIZ); *Závěrečné práce – přístup do závěrečných prací JAMU*; Fond umělecké dokumentace.

Webové stránky poskytovaly do začátku akademického roku 2009/2010 pouze základní informace o knihovně a jejich službách a byly aktualizovány nejčastěji v rubrice Aktuality, kdy informovaly hlavně o změnách otvírací doby knihovny v obě prázdnin. Oproti webovým stránkám vysokoškolských knihoven v Brně byl rozsah informací o službách knihovny minimální a změny a informace, které se týkají uživatelů, stále nejsou v dostatečném rozsahu zveřejňovány. Domnívám se, že knihovna takovým přístupem znehodnocuje svoji práci a služby, které poskytuje a není v rámci struktury školy dostatečně viditelná, její práce čitelná a může zbytečně působit jako stagnující. Webové stránky mají být přehledným a strukturovaným zdrojem informací o knihovně a knihovníci by měli znát své čtenáře a předvídat, co jim o aktivitách knihovny jejich prostřednictvím sdělit. Domnívám se, že webové stránky nejsou akademickou obcí JAMU kromě elektronického katalogu příliš navštěvovány. Rezerva je také v uveřejňování

aktuálních informací z knihovny v aktualitách obou fakult, které studenti navštěvují častěji.

Technickou správu webu zajišťuje a operativně doplňuje pracovník OVIS JAMU na základě podkladů dodávaných knihovnou. Myslím, že spolupráce knihovny a OVIS má rezervy v týmové práci. Společné pracovní schůzky, ať operativního nebo koncepčního charakteru by přispěli k pružnější kooperaci spolupráce a porozumění a pochopení úkolů a možností obou pracovišť.

Běžnou službou je také **elektronická komunikace s uživateli (e-mail)**, která je využívána nejvíce v při problémech se službami e-katalogu. Uživatelé žádají prodloužení výpůjček, nákup literatury nebo zapůjčení konkrétní knihy z jiné české nebo světové knihovny prostřednictvím Meziknihovní výpůjční služby a také objednání materiálů pro absolventské koncerty a studentská divadelní představení. Tyto materiály jsou objednávány např. od Českého hudebního fondu.

Standardní elektronickou službou knihoven je přístup k externím zdrojům informací, což zajišťuje **portál Umění online**, který je hlavním předmětem rigorózní práce a kterým se podrobně zabývám v kapitole 5. *Portál Umění online – vývoj, kritická analýza současného stavu*. A od roku 2010 do roku 2012 licencovaný zdroj **Music online**.

Některé informace o elektronických službách jsou uvedeny v jiných souvislostech na jiných místech textu.

4. Elektronické informační zdroje v Knihovně JAMU

Na základě vlastních zkušeností (1999-2009) s uživateli Knihovny JAMU v rámci výpůjčních a referenčních služeb a také na základě cílených přímých dotazů a krátkých konzultací jsem nezaznamenala větší povědomí ani zájem o elektronické informační zdroje jako rovnocenný nebo alespoň doplňující studijní materiál k tradičním tištěným dokumentům. Toto zjištění je omezeno pouze na nahodilý vzorek členů z řad akademické obce a odborné veřejnosti, kteří však navštěvují knihovnu pravidelně a orientují se dostatečně v nabídce studijních materiálů. Přitom dostupnost tradičních tištěných materiálů, jako jsou skripta, odborná literatura, hudebniny, je v rámci knihovny jako instituce limitována časem (otevírací doba, výpůjční lhůty, organizací vlastního času), prostorem (nutnost osobní návštěvy knihovny) a počtem exemplářů. I přes vyjmenované bariéry je takový postoj srozumitelný, pokud jsme obeznámeni s charakterem studia. Studium hudebních děl probíhá, kromě hry na hudební nástroj, nejprve nad hudební partiturou a případně ještě v kombinaci se zvukovou, nebo audiovizuální nahrávkou. Stejně tak studium dramatických děl doplňují vedle textů ještě audiovizuální záznamy divadelních inscenací atp. O charakteru studia a uspokojování studijních potřeb na umělecké vysoké škole vypovídá i stabilně málo využívaná studovna (odhadem podle zkušeností při službách u výpůjčního pultu je obsazenost cca 25 % z 22 studijních míst ve studovně) jako prostoru poskytujícího klid pro soustředěné studium. Více je využívána část studovny s multimediální technikou na poslech a sledování CD, gramofonových desek, DVD a videokazet. Tyto specifické druhy dokumentů jsou také srovnatelně (opět odhadem podle zkušeností u výpůjčního pultu) půjčovány v takové frekvenci jako např. divadelní hry. Nahrávky a záznamy různých interpretací převážně hudebních, ale i dramatických děl jsou nejžádanějším netištěným dokumentem, z čehož plyne domněnka, že digitální zvuková knihovna by představovala využívaný a oceňovaný studijní materiál. Pro nahrávky musí pedagogové a studenti docházet do knihovny, která je umístěna v jiné budově, než fakulty a kromě toho, mnohé skladby jsou v knihovně pouze v jednom provedení a exempláři.

Od ledna roku 2010 se však situace změnila. Knihovna JAMU zásadním způsobem rozšířila nabídku zvukových nahrávek, hudebnin a referenčních zdrojů.

Prostřednictvím účasti na úspěšném projektu Informační zdroje pro výzkum (INFOZ) [Česko. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky, 2006], část Plnotextové informační zdroje pro hudbu a hudební vědu (projekt podávaný Národní knihovnou České republiky) Knihovna JAMU získala až do roku 2012 společně s dalšími knihovnami přístup k licencovanému oborovému EIZ. Jedná se o kolekci databází Music online vydavatelství Alexander Street Press [Alexander Street Press, 2010]. Podklady pro tento projekt jsem za Knihovnu JAMU připravovala v prvním pololetí roku 2009. Uživatelé z řad JAMU mají přístup k databázím Music online z odkazu na webových stránkách knihovny (<http://knihovna.jamu.cz/>).

5. Portál Umění online - vývoj, kritická analýza současného stavu

5.1 Cíle portálu

Cílem portálu bylo zajistit přístup k **vybraným, volně dostupným oborovým elektronickým informačním zdrojům z webových stránek knihovny**, čímž se rozumí zprostředkování přístupu uživatelům k novým oborovým zdrojům informací a **novým typům doplňujících studijních materiálů**. Nástrojem tohoto přístupu měl být **portál** umístěný na webových stránkách knihovny. Uživatelé z řad akademické obce, ale také odborné veřejnosti získali službu, která umožňuje dostat se z jednoho stabilního bodu (URL webových stránek knihovny) k potřebným a aktuálním oborovým informacím bez komplikovaného vyhledávání informací na internetu, což bez alespoň elementární znalosti vyhledávacích strategií a zkušenosti s rozpoznáním kvality a relevance zdrojů představuje proces časově náročný, ne vždy s odpovídajícími výsledky.

Portál s elektronickými zdroji informací měl být rovněž přínosem k **posílení role knihovny ve studijním procesu** a měl přispět k **podpoře zvyšování kvality studia a výzkumu na JAMU (uspokojování informačních potřeb)**.

Předpokládanou změnou, která se měla projevit v praxi, bylo očekávání dotazů a konzultací k elektronickým informačním zdrojům v rámci **referenčních služeb**, případně výskyt dotazů nebo žádostí o konzultaci e-mailem. Pokud budu brát v úvahu jako relevantní zkušenosti vlastní a kolegů, sdělené ústně v průběhu dvou let provozu portálu (červen 2007 – červen 2009), docházím k závěru, že předpokládané posílení role knihovny ve studijním procesu prostřednictvím nabídky nových forem studijních materiálů se nedostavilo. Nutno přiznat, že nebyl učiněn žádný průzkum a že zdrojem zkušenosti vlastní i kolegů byl doposud pouze osobní kontakt s uživateli knihovny během služeb u výpůjčního pultu. Domnívám se ale, že upozorňováním studentů a pedagogů při vyřizování dotazů typu vyhledávání zdrojů informací (u studentů např. k seminární nebo bakalářské práci) k určitému tématu došlo k propagaci portálu jako zdroje doplňujících odborných informací. Informaci, že knihovna disponuje elektronickou službou zprostředkování přístupu k oborovým elektronickým informačním zdrojům, by mělo uživatelům fixovat předání letáku *Elektronické služby knihovny JAMU*.

Příležitost pracovat s různými druhy EIZ měla přispět k **informační gramotnosti** nejen studentů, ale celé akademické obce JAMU. Orientace v elektronických zdrojích (zejména akademických) je podmíněna schopností strukturovaně vyhledávat, vyhodnocovat a využívat odborné informace, což nepřímo zvyšuje kvalitu a kultivaci schopností vysokoškolského studenta. Studenti se neradi zabývají komplikovaným vyhledáváním, které by si ušetřili volbou vhodných klíčových slov, jež by měli být schopni formulovat už na základě alespoň elementární znalosti problematiky, o níž hledají informace. Rozhodně by pak těžili na vyšší úrovni z odborných databází, které zatím nepracují s přirozeným jazykem. Klíčovými slovy by měly být opatřeny i závěrečné práce, protože by knihovníkům pomohly při věcném zařazení při katalogizačním procesu. Klíčová slova formulovaná znalci odborné problematiky a formálně upravená knihovníkem by obohatila bázi předmetových hesel a zpřístupnila okruhy nových odborných témat řešených např. v bakalářských, diplomových, doktorandských nebo habilitačních pracích.

5.2 Vývoj portálu

Vývoj portálu sestával z **fáze přípravné**, která se zabývala výběrem vhodných elektronických informačních zdrojů, což znamenalo zjišťování existence oborových zdrojů. Potom následovala jejich analýza a hodnocení zakončené rozhodnutím, zda-li konkrétní zdroj bude zařazen do portálu. Při procházení webových stránek knihoven vysokých uměleckých škol v České republice a v zahraničí, portálů, databází atd. vznikala postupně představa o funkci, obsahové a formální stránce, vizuální podobě (web design) a způsobu propagace portálu v rámci JAMU. **Realizační fáze** probíhala po stránce technologické za spolupráce s Martinem Krčálem³) a kolegů, pracovníků OVIS JAMU, kteří zajišťovali umístění a funkčnost portálu na webových stránkách knihovny. Realizační fázi se podrobněji zabývám v podkapitole 5.3.4 *Technologické řešení portálu Umění online*.

Původně měl portál zahrnovat zdroje interní (CD-ROM, CD, DVD, videokazety) pouze jako seznam a zdroje externí (volně dostupné – portály, databáze, katalogy). Od seznamu interních zdrojů bylo upuštěno, neboť část fondu knihovny

---

³ Mgr. Martin Krčál, pracuje v Knihovně Fakulty sociálních studií Masarykovy univerzity

JAMU tvoří zvukové a audiovizuální dokumenty, CD, DVD, videokazety, CD-ROM, které jsou zpracovány v katalogu Aleph a uživatelé jsou zvyklí je tam vyhledávat.

Portál obsahuje tedy pouze externí elektronické informační zdroje, které jsou převážně volně dostupné, což znamená, že některé informace v konkrétních zdrojích jsou přístupné pouze za poplatek, např. plné texty článků. Základní strukturu portálu tvoří šest kategorií, přičemž pět je oborových:

- **Divadlo** („z oblasti divadla, respektive performing arts, tedy včetně opery, baletu, scénického tance, loutkového divadla a jiných forem“ [Institut umění – Divadelní ústav, 2001]).
- **Hudba**
- **Film**
- **Literatura** (literární teorie, česká a světová literatura)
- **Umění** (výtvarné umění, fotografie, architektura, užité umění, design)
- **Ostatní** (multioborové, nebo nezařazené zdroje)

Kategorie měly korespondovat se studijními obory a profilem fondu, prolínají se však stejně jako jednotlivé umělecké disciplíny. Názvy kategorií jsou obecné z důvodu obsáhnutí celé šíře daného oboru od teorie, přes studijní zdroje, šedou literaturu až ke zdrojům z praxe, tedy z divadelního nebo hudebního provozu, např. portál německého divadla. Dá se říci, že Kategorie **Divadlo** a **Hudba** se prolíná, např. scénická hudba nebo opera náleží do obou kategorií. Opera po hudební stránce náleží do kategorie hudební a po stránce inscenační a realizační (scénografie) do kategorie divadlo a operní libreta zasahují navíc do literatury. Kategorie **Literatura** byla zařazena, protože přehled o literární teorii estetiky, o české a světové literatuře, čímž jsou také myšlena dramatická díla, je základem divadelních oborů, pro hudební obory se jedná např. o předlohy operních libret. Kategorie **Umění** má zastřešit výtvarné umění, fotografii, architekturu, neboť dějiny umění jsou jedním z předmětů v rámci studia. Kategorie **Film** souvisí s literaturou i divadlem a dějiny filmu jsou předmětem oboru Rozhlasová, televizní dramaturgie a scenáristika na divadelní fakultě. Kategorie **Ostatní** je kategorií doplňkovou, která v podstatě informativně

obsahuje zdroje z psychologie, anglického jazyka, obecné zdroje jako Wikipedie, vyhledavače vědeckých zdrojů Scirus. Kategorie Ostatní bude patrně odstraněna pro oborovou nevyhraněnost.

5.3 Zjišťování a výběr elektronických informačních zdrojů pro portál Umění online - metodika

Hlavními prameny informací o existujících oborových zdrojích byly weby knihoven, přesněji elektronické informační zdroje zpřístupňované těmito knihovnami nebo informačními centry oborově spřízněných vysokých škol a univerzit v ČR i v zahraničí. Relevance výběru vysokých uměleckých škol mimo ČR byla zaručena využitím seznamu vysokých škol, s nimiž JAMU spolupracovala v rámci projektu Erasmus. Přehled těchto škol byl volně dostupný na webu JAMU v době, kdy diplomová práce vznikala, tedy během akademického roku 2006/2007. Smyslem zvoleného postupu bylo poskytnout studentům a pedagogům JAMU příležitost získávat ke studiu, pedagogické a vědecké práci odborné informace ze stejných zdrojů, jaké mají k dispozici v zahraničí jejich kolegové. Oprávněně lze předpokládat, že studenti JAMU využívají při zahraničních studijních pobytech elektronické zdroje informací, dostupné v univerzitních knihovnách.

Dalšími prameny informací o oborových elektronických informačních zdrojích byly webové stránky divadelních a hudebních institucí v Česku i v zahraničí (Divadelní ústav, International Organization of Scenographers, Theatre Architects and Technicians, Muzikus). Prohledávána byla také nabídka EIZ Masarykovy univerzity v Brně, databázových center, prodejců a vydavatelů (AiP, EBSCO, ProQuest), dále referenční zdroje (odborné časopisy – např. Ikaros, konference (Inform), databáze databází, studijní materiály oboru Informační studia a knihovnictví na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity.

Jelikož v textu práce používám termín **elektronický informační zdroj** (zkráceně **EIZ** i pro použití v množ. č.) uvedu na tomto místě jeho výklad podle KDT : České terminologické databáze knihovnictví a informační vědy [KTD, 2009]. Termín elektronický informační zdroj ekvivalentem **elektronického zdroje**, což je: „Informační zdroj, který je uchovávan v elektronické podobě a je dostupný v

prostředí počítačových sítí nebo prostřednictvím jiných technologií distribuce digitálních dat (např. na discích CD-ROM). V bibliografickém popisu elektronických zdrojů se používá tohoto termínu pro obecné označení druhu dokumentu.“[CELBOVÁ, 2009a].

Výběru konkrétních oborových EIZ předcházela orientační rešerše na téma „Oborové elektronické informační zdroje pro vysokou školu s uměleckým zaměřením (divadelní, hudební fakulta)“ [KASPERKEVIČOVÁ, 2006], s klíčovými slovy: elektronické zdroje, divadlo, hudba, film, literatura, umění, s jazykovým vymezením: čeština, němčina, angličtina, země: Česko a Evropská unie.

Vzhledem k předpokládané mizivé zkušeností studentů JAMU ze studií z jiných, než tištěných dokumentů, měla nabídka prezentovat široké spektrum zdrojů po stránce formální i obsahové. Jednalo se o přístup ke studijním zdrojům ve světových jazycích s různými způsoby vyhledávání, různými typy obsahů (přehledy, teoretické práce, zvukové nahrávky, záznamy představení, recenze, databáze dramatických textů). Záměrem při výběru zdrojů bylo, aby uživatelé dostali podle svého založení, způsobu práce, myšlení, jazykové vybavenosti a druhu informačních potřeb k dispozici po stránce formální i obsahové jim vyhovující zdroje informací (stejně jako při používání informačních technologií v běžném životě). Bylo třeba zohlednit skutečnost, že studium odborných studijních materiálů na umělecké škole (stejně tak umělecká praxe a provoz) spočívá v kombinaci studia textu nebo notového materiálu a složky vizuální (divadlo, scénografie) nebo zvukové (hudba, literární a dramatická díla).

Postup při výběru elektronických informačních zdrojů z nabídky jednotlivých zdrojů (viz výčet výše) obsahoval dvě linie. První, hlavní linie sledovala a posuzovala jednotlivé EIZ, tedy jejich kvalitu dle zvolených kritérií. Druhá linie se zaměřila na hodnocení webové prezentace EIZ a webové prezentace těchto zdrojů na webových stránkách např. knihovny dané školy (instituce). Na základě zvolených kritérií byl vybrán konkrétní zdroj z nabídky elektronických informačních zdrojů v knihovně dané školy (instituce). Škola (instituce) a knihovna byly stručně charakterizovány na základě informací z webových stránek. Následovalo seznámení s nabídkou dalších elektronických informačních

zdrojů knihovny a byla také hodnocena prezentace těchto zdrojů na webových stránkách knihovny. Hodnocení zahrnovalo jaký je přístup k EIZ v rámci webů knihoven, jaké jsou formy organizace zdrojů (formou přehledu, seznamu, portálu) a jaká je jejich funkčnost. Poté došlo k analýze a zhodnocení webové prezentace konkrétního EIZ vybraného pro portál Umění online.

Posuzované knihovny (instituce) se lišily počtem a druhy zpřístupňovaných EIZ, některé zdroje se vyskytovaly v nabídce více knihoven. V první řadě byly procházeny všechny přístupné zdroje, a to do úrovně, přístupné externímu návštěvníkovi bez uživatelského statusu. Z procházených EIZ byly z každé knihovny (instituce) vybrány nejvhodnější zdroje (celkem 63) pro potřeby JAMU, a to na základě níže uvedených **obecných kritérií**:

- důvěryhodnost zdroje na základě odbornosti zřizovatele webu, tvůrce databáze – Národní filmový archiv, Český literární fond
- zastoupení oborů – divadlo, hudba, umění, literatura
- plný text (alespoň 30 % všech zdrojů) – články (např. Cinepur – český filmový časopis, studie, aby bylo možno čerpat nové poznatky do studentských a závěrečných prací; texty divadelních her (texty drammat Williama Shakespeara na webu Britské knihovny), literární texty – místo tradiční tištěné podoby, která má omezenou dostupnost v závislosti na otevírací době knihovny, počtu exemplářů)
- předmětové uspořádání – hesláře a tezaury, možnost vyhledávání, prohlížení (Intute: Arts and Humanities – databáze webových zdrojů z oblasti umění a humanitních oborů)
- národní působnost – (Cecilia – online průvodce hudebními zdroji ve Velké Británii a Irsku); mezinárodní působnost (Artcyclopedia – encyklopedie umění s odkazy na světová muzea a galerie, Internet Movie Database – databáze filmů z celého světa); zaměření – specializovaní příjemci informací (Moving Image Gateway – oborový portál pro zvuk, filmový obraz a jejich využití ve vyšším vzdělávání a výzkumu, databáze bibliografických záznamů a abstraktů disertací z muzikologie Archive of Dissertation Abstracts in Music)

- aktuálnost – nikoliv uzavřené, ukončené zdroje, ale aktualizované, doplňované zdroje
- jazyk, jazyková dostupnost – čeština jako rodný jazyk uživatelů portálu Umění online a nejčastěji žádaný jazyk teoretické studijní literatury s výjimkou doktorandů; angličtina, němčina, italština, francouzština – jazyky, které se učí na JAMU a v těchto jazykových oblastech studenti absolvují stáže, divadelní a hudební festivaly, dílny a konkursy po celém světě, také jazyky operních libret, písňových textů

Výběr zdrojů zabral značný časový úsek z procesu vzniku diplomové práce. Zjišťování na zahraničních univerzitách znamenalo orientaci v různých jazykových prostředích (angličtina, němčina, italština, španělština, francouzština, polština, finština aj.). Získání přehledu o způsobech a formách webové prezentace jednotlivých škol, knihoven, institucí, portálů a jejich službách se očekávaně zúročilo při vývoji portálu Umění online. Zjišťovaná úroveň prezentace EIZ ve formě seznamů, rozcestníků, přehledů nebo portálů odrážela úroveň informační gramotnosti uživatelů nebo představy správců a webdesignerů o informační gramotnosti uživatelů.⁴

Obecná kritéria, doplnila **kritéria formální**:

- dokumentografické, faktografické, plnotextové (primární informace)
- podle druhů zdrojů (databáze, digitální knihovny, portály, encyklopedie, slovníky, časopisy, katalogy oborově spřízněných knihoven)
- podle dostupnosti – volně dostupné
- podle obsahu – oborové, všeobecné, specializované (šedá literatura, články)

Během procházení a zjišťování EIZ vyvstalo několik otázek, které se týkaly výběru po stránce formální i obsahové, a sice:

- zpřístupnit celý zdroj (web, portál, rozcestník) a v jeho charakteristice upozornit na relevantní zdroj nebo z nabídky zvolit pouze jediný zdroj, což mohla být i při respektování všech kritérií subjektivní volba

---

⁴ Na základě vlastní zkušenosti mohu konstatovat, že je velmi obtížným úkolem přesvědčit správce a webdesignery, aby přejali do architektury webových stránek jinde osvědčené a funkční modely

- zvolit pouze akademické zdroje nebo pouze zdroje komerční (Artcyclopedia, Stage online) nebo zvolit kombinaci pro širší okruh uživatelů; v případě zastoupení kvalitních komerčních zdrojů na portálu Umění online dostanou studenti hledající na internetu spíše nahodile a nesystematicky informaci, že existují volně dostupné kvalitní oborové zdroje informací
- zvolit pouze volně dostupné zdroje, které poskytují větší vyhledávací komfort pro nezkušené uživatele, nebo zařadit i placené informační zdroje (v rámci diplomové práce řešeno návrhem placených zdrojů, předloženo Knihovní radě s výhledem na zakoupení v rámci projektu, grantu)

Vyhledávání ve volně dostupných zdrojích je vzhledem k různým možnostem (např. zadávat dotazy v přirozeném jazyce, plnotextové vyhledávání) pro studenty uměleckých oborů přístupnější, než strukturované vyhledávání v placených databázích. Studenti odmítají „ztrácet čas“ kombinovaným vyhledáváním i přes záruku přesnějšího a relevantnějšího výsledku. Při hledání v online-katalogu upřednostňují strategii hledání „ve všech polích“, tedy strategii, kterou znají z vyhledavačů (Google). Zjevně nejsou schopni nebo ochotni posoudit rozdíl (ne)úspěšnosti tohoto postupu. Z čehož může hypoteticky vyplynout otázka, jak a na základě čeho posuzují důvěryhodnost a kvalitu volně dostupného zdroje.

Důležitou roli ve využívání zdrojů hraje uživatelský komfort **přístupu** k těmto zdrojům informací v rámci organizační struktury dané organizace, v popisovaném případě knihovny. Uživatelé musí již na vstupní webové stránce knihovny dostat informaci, jestli knihovna přístup k EIZ umožňuje a za jakých podmínek. Zda-li se jedná o zdroje placené, volně dostupné, přístupné v rámci IP adres školy, nebo pouze z počítačů v knihovně, jaké typy zdrojů, jaké obory nebo témata a jak jsou strukturována.

5.3.1 Definice portálu a předmětové brány

Tato kapitola začíná definicemi portálu a předmětové brány, které jsou přebrány z KTD : České terminologické databáze knihovnictví a informační vědy (TDKIV) [KTD, 2009]. Záměr vybudovat a realizovat portál, i přes poněkud jiný výsledek, byl určován cílem zpřístupnit uživatelům vybrané online zdroje určitého oborového zaměření nebo tematiky, podle daných formálních a kvalitativních

kritérií, s možností vyhledávání podle klíčových slov, tak jak je obsahem definicí portálu a předmětové brány.

Portál

„Webové sídlo, které poskytuje širokou škálu služeb a informací, často s možností jejich přizpůsobení uživateli podle osobních potřeb a zájmů. Nabídka zahrnuje především vyhledávání webových informačních zdrojů a dokumentů, freemailovou službu, denní zpravodajství, mapy, vyhledávání kontaktních informací na osoby i firmy, zábavu (hry, horoskopy, vtipy apod.), elektronické obchody, bezplatný prostor pro publikování webových stránek apod. Naprostá většina nabízených služeb je pro koncového uživatele bezplatná díky ziskům z reklamy. Široce (obecně) zaměřené portály se označují jako horizontální portály, na rozdíl od vertikálních portálů“ [CELBOVÁ, 2009b].

Předmětová brána

“Služba v síťovém prostředí určená pro zprostředkování přístupu k vybraným online informačním zdrojům určitého oborového nebo tematického zaměření. Zpřístupňované informační zdroje procházejí procesem intelektuálního nebo automatického výběru a zpracování na základě definovaných formálních a kvalitativních kritérií. Součástí předmětové brány je obvykle klasifikační systém členící informační zdroje podle oborů; kromě toho lze předmětovou bránu prohledávat pomocí klíčových slov“ [CELBOVÁ, 2009c].

5.3.2 Webová prezentace portálu Umění online

Jak bylo uvedeno výše, vybrané elektronické informační zdroje sledovaly okruhy vycházející ze studijních oborů: divadlo (na JAMU přesně studijní obor Dramatická umění), hudbu (na JAMU přesně studijní obor Hudební umění), dále literaturu a umění. S vlastní však realizací souvisela otázka, jakým způsobem bude vybraná kolekce elektronických informačních zdrojů zpřístupněna uživatelům v co nejpřehlednější formě. Nejvhodnějším systémovým a levným řešením se jevílo vytvoření nástroje, který zprostředkuje z webových stránek knihovny přístup k těmto zdrojům. Jakým způsobem mají ošetřen přístup k EIZ jiné knihovny nebo instituce (např. v nabídce služeb, nebo nabídce zdrojů informací – mezi katalogy, e-zdroji) bylo patrné při procházení jejich webů během vyhledávání vhodných elektronických informačních zdrojů. Inspirací byly také

portály i konkrétní informační zdroje a jejich prezentace po stránce web designu, služeb a navigace. Co se týká prezentace zdrojů na webových stránkách knihoven, nebo institucí, jednalo se většinou abecedního seznamu zdrojů nebo o strukturovaný tematicky uspořádaný přehled zdrojů s hypertextovými odkazy. V případě, že se jednalo o zdroje placené, byla uvedena pravidla jejich zpřístupnění. Konkrétní informační zdroje se lišily pochopitelně už typem, který sebou nese specifické požadavky na účel a funkčnost. Ať se jednalo o webové stránky, databázi, portál nebo elektronický časopis převažovala snaha o přehlednost základních funkcí, definovaná pravidla užití zdrojů a kontaktní údaje na původce zdroje. Úroveň designu byla různorodá, hodnocení barev a grafiky může být subjektivní, patrné byly rozdíly v úrovni použitých nástrojů na tvorbu webových stránek. V některých případech rušily reklamy, křiklavá barevnost, špatná navigace mezi rubrikami.

Realizovatelné varianty pro zpřístupnění EIZ:

- abecední seznam zdrojů s hypertextovými odkazy a stručným popisem důležitých stránek každého zdroje (1 – 3 věty)
- přehled zdrojů členěný do kategorií s abecedně seřazenými hypertextovými odkazy, se strukturovanou charakteristikou každého zdroje (název, popis, URL, dostupnost, jazyk, typ)
- portál, předmětová (oborová) brána

Ve všech případech měla předcházet přehledu zdrojů úvodní stránka, seznamující uživatele s obsahem, s pravidly používání zdrojů a základní navigací. K realizaci byl vybrán portál, a to z důvodu jeho předpokládaného rozšiřování, doplňování novými zdroji, službami, změnami webdesignu, a to přiměřeně v souladu s nabídkou služeb ve výše uvedené definici portálu. Portál byl nazván **Umění online**, neboť tematicky převážně zahrnuje zdroje z oblasti umění (převažuje MDT třída 7). Kromě základního členění na kategorie, stručného popisu každého zdroje a v novém okně se otevírající strukturované formální a věcné charakteristiky nemá ovšem prozatím další služby charakteristické pro portál. Což bylo dáno skutečností, že jsem neměla k dispozici grantové prostředky a realizace probíhala v rámci studijního volna. Zvolila jsem tedy jednoduché, funkční a za stávajících finančních a personálních podmínek reálné řešení, kterým byl

předmětově uspořádaný rozcestník (dále portál) s možným výhledem přebudování na portál za pomoci grantových prostředků. Nejedná se tedy o databázi, ale o jednouchý seznam v textové souboru, uspořádaný do předmětových kategorií se strukturovanou charakteristikou každého informačního zdroje.

Zveřejněná podoba portálu je v základních prvcích syntézou inspirace z webového portálu Elektronických informačních zdrojů Masarykovy univerzity [Masarykova univerzita, 2010] (stav akademický rok 2006/20007), včetně charakteristiky zdrojů a webových stránek Beethovenova domu v Bonnu [Beethoven-Haus Bonn, 2010] (využití fotografií pro charakteristiku kategorie, Hudba – trubka, Divadlo – divadelní scéna a zároveň jako navigace k rozvinutí do přehledu zdrojů dané kategorie). Vizuální podoba portálu je vlastním návrhem (výběr kritérií, určení základního barevného spektra, použití a výběr obrázků, rozvržení struktury stránky a způsob navigace), realizace po stránce informačních technologií vznikla spoluprací s Martinem Krčálem, umístění na web Knihovny JAMU spadalo do kompetence kolegů z Oddělení výpočetních a informačních služeb JAMU.

5.3.3 Struktura portálu Umění online – kategorie, odkazy a charakteristika jednotlivých EIZ

Portál měl v nastavení formálních parametrů brát v úvahu prostředí umělecké vysoké umělecké školy, kde je hlavní důraz kladen na umělecký výkon. „Otevřená mysl ale i svobodné tělo jsou předpokladem pro umělecké studium, zaměřené ne na rezultat, ale na spontánní kreativitu a proces tvoření“ [Akademie múzických umění v Praze. Hudební fakulta, 2007-2010]. Nelze tedy oprávněně očekávat potřebu, zájem ani ochotu zabývat se složitým vyhledáváním informací, spíše je třeba vyjít vstříc intuitivnímu přístupu studentů.

Upřednostněny byly následující parametry:

- jednoduchá a přehledná struktura
- jednoduchá navigace
- grafika, barvy, písmo
- odkazy
- intuitivnost, hravost

- charakteristika zdrojů

Přehlednost a jednoduchou navigaci zaručovalo šest kategorií (rubrik), vzhledem ke kladení důrazu na snadnou orientaci při rozhodování, kde hledat, dále strukturování textu do tří úrovní, tedy samotná kategorie (divadlo, hudba, film, literatura, umění, ostatní), abecední přehled jednotlivých zdrojů s popisem jednou až dvěma větami a odkazem na URL adresu zdroje. Třetí úroveň má odkaz na detailnější charakteristiku každého zdroje v novém okně. Intuitivnost by měl podporovat obrázek – fotografie uvozující každou kategorii, stejně jako barevné rozlišení kategorií. **Divadlo (fialová), Film (běžová), Hudba (zelená), Literatura (zelenomodrá), Umění (světle červená), Ostatní (světle azurová)** viz Obr. 1. Původní písmem portálu byl Arial v souladu s písmem webových stránek JAMU v roce 2007, kdy byl portál umístěn na web, od aktualizace webu na přelomu roků 2008/2009 byl Arial nahrazen písmem Times New Roman.

Obr. 1 Portál umění online - Kategorie

Zdroj: <http://dokumenty.jamu.cz/knihovna/eiz/eiz.php> (výřez ze snímku obrazovky pořízeného dne 27.7. 2010)

Odkazy na URL adresu musí být dostupné, a proto je nezbytná pravidelná kontrola jejich funkčnosti a případná oprava, např. při změně názvu, nebo zániku.

Detailnější charakteristika každého zdroje, která se otevře v novém okně viz Obr. 2, pokud uživatel klikne na název zdroje, nebo na (více) na konci stručného popisu zdroje, obsahuje: **Název, Popis, URL, Obory, Konspekt, Přístup, Dostupnost, Druh zdroje, Jazyk, Sekce.**

Elektronické informační zdroje JAMU - detail

Název: Databáze online Institutu umění - Divadelního ústavu v Praze - bibliografické a faktografické databáze fondů Institutu umění - Divadelního ústavu

Popis: Bibliografické a faktografické databáze. Katalog knihovny a audiostudovny, videotéka (1800 pořadů, převážně studijní záznamy inscenací českých divadel, výjimečně hostujících souborů, v systému VHS / S-VHS), bibliografii článků o českém i zahraničním divadle (140 000 záznamů článků, 190 domácích, 60 zahraničních časopisů, český divadelní tisk zpětně od roku 1990), adresář divadel a institucí (hledání podle divadla a soubory, festivaly, agentury, odborná periodika, instituce, školy), internetové knihkupectví Prospero.

URL: <http://www.divadelni-ustav.cz/databaze.asp>

Obory: performing arts, divadlo, scénický tanec, opera, balet, loutkové divadlo a jiné formy

Konspekt: 791/793 - Divadlo, film, tanec (obecně)

Přístup: Institut umění - Divadelní ústav Praha

Dostupnost: volně dostupný

Druh: databáze

Jazyk: český a anglický

Sekce: Divadlo

Obr. 2 Portál Umění online - Detail - charakteristika zdroje Databáze online Institutu umění - Divadelního ústavu v Praze - (samostatné okno)

Zdroj: <http://dokumenty.jamu.cz/knihovna/eiz/eiz.php> (výřez ze snímku obrazovky pořízeného dne 27.7. 2010)

Název

Název uvedený na úvodní stránce zdroje, u cizojazyčných název doplněný volnou větou v češtině, např. „Intute: Arts and Humanities – databáze záznamů webových zdrojů z oblasti umění a humanitních oborů“.

Popis

V podstatě se znovu opakuje popis, uvedený u zdroje v přehledu v rámci dané kategorie, na jednu stranu může být na nadbytečný, na druhou si uživatel může znovu, bez nutnosti kroku zpět, přečíst detailnější informace o zdroj.

URL

URL se opakuje, aby se uživatel mohl ihned připojit, kdyby se rozhodnul prohlédnout si na tento zdroj až po prostudování jeho charakteristiky.

Obory

Upřesnění Kategorie, např. Hudba, upřesnění muzikologie. Pojmenování „Obory“ není nejvhodnější, protože např. webové stránky Beethovenova domu v Bonnu, které jsou věnovány životu a dílu Ludwiga van Beethovena, mají jméno skladatele uvedeno v „Oboru,“ což je nesprávné. Upřesnění mělo však sloužit v případě budoucí možnosti plnotextového vyhledávání na portálu, ale šest základních kategorií pro účely přesnějšího vyhledávání nedostačuje.

Konspekt

Předmětovou kategorizaci metodou Konspekt jsem zvolila, protože „...umožňuje popsat knihovní sbírky (knihovní fondy) z několika hledisek. Primárním kritériem je předmětová kategorizace informačních zdrojů tvořících knihovní fondy instituce nebo skupiny institucí, která spočívá v rozčlenění knihovního fondu na základě jejich obsahových charakteristik do tematických kategorií“ [Národní knihovna České republiky, 2006]. Konspekt považuji za důležitý nástroj pro budoucí vyhledávání v knihovních sbírkách (i Knihovny JAMU) prostřednictvím tematických bran: „K účinným nástrojům určeným k efektivnímu zpřístupnění heterogenních informačních zdrojů obsažených v knihovních sbírkách jednotlivých institucí, případně registrovaných těmito institucemi, se řadí především tematické brány“ [Národní knihovna České republiky, 2006]. Univerzální alfanumerické vyjádření tématu informačního zdroje je mezinárodně srozumitelné. Pro potřeby portálu bylo použito šest z celkem dvaceti čtyř kategorií Konspektu. Čtyři základní korespondují se zaměřením uměleckých oborů JAMU a jsou to: 3. Divadlo, film, tanec – Performing arts, 9. Hudba – Music, 11. Jazyk, lingvistika a literatura – Language, linguistics and, literature, 21. Umění, architektura, muzeologie – Art and architecture. Dvě doplňující předmětové kategorie jsou 1. Antropologie, etnografie – Anthropology (Sociologie kultury, Kulturní život; Etnologie, Etnografie, Folklor; Oděv, móda, Ozdoby; Politická, sociální, kulturní, fyzická antropologie) 17. Psychologie – Psychology.

Přístup

Producent nebo zprostředkovatel garantující kvalitu zdroje, který zpřístupňuje, např. v Kategorii Umění jsou webové stránky umělecké avantgardy Ubu.com zpřístupňované UbuWeb Foundation, název této kategorie může být pro uživatele poněkud zavádějící ve smyslu přístupu „odkud“, nikoliv, ve smyslu „kdo“.

Dostupnost

Informace o dostupnosti zdroje ve smyslu volného nebo placeného nebo částečně placeného užívání, uživateli je avizována možnost volného nebo omezeného prohledávání celého informačního zdroje

Druh

Databáze, portál, webové stránky, elektronický časopis.

Jazyk

Jazyk textové části zdroje, kdy se může jednat také o vícejazyčný zdroj, případně pouze o zdroj s vícejazyčnou částí.

Kategorie

Na webu chybně jako *Sekce* – zařazení zdroje do příslušné kategorie v základním členění elektronických informačních zdrojů na portálu Umění online (Divadlo, Hudba, Film, Literatura, Umění, Ostatní).

5.3.4 Technologické řešení portálu Umění online

Realizace portálu po technologické stránce probíhala ve spolupráci s M. Krčálem. Při první schůzce jsem mu předala návrh v textovém souboru. Dále naše komunikace probíhala převážně elektronicky. Soubor obsahoval úvodní text k portálu (pro vstupní stránku), pro další stránku byl určený přehled kategorií (Divadlo, Hudba, Film, Literatura, Umění, Ostatní). Soubor ještě obsahoval seznam zdrojů v každé kategorii, a to se základní charakteristikou každého zdroje pro úvodní přehled zdrojů v rámci kategorie a se strukturovanou podrobnější charakteristikou každého zdroje (Název, Popis, URL, Obory, Konspekt, Přístup, Dostupnost, Druh, Jazyk, Sekce), k níž se uživatel dostane kliknutím na daný zdroj. Požadavkem grafickým bylo barevné odlišení každé kategorie a obrázek charakterizující každou kategorii. Obrázky – fotografie jsem dodala vlastní. Na základě návrhu jsem pak dle pokynů vytvořila přehled zdrojů se všemi parametry

charakteristiky úvodní i podrobné v tabulkovém procesoru Excel. Grafický rámeček byl upraven dle webových stránek JAMU.

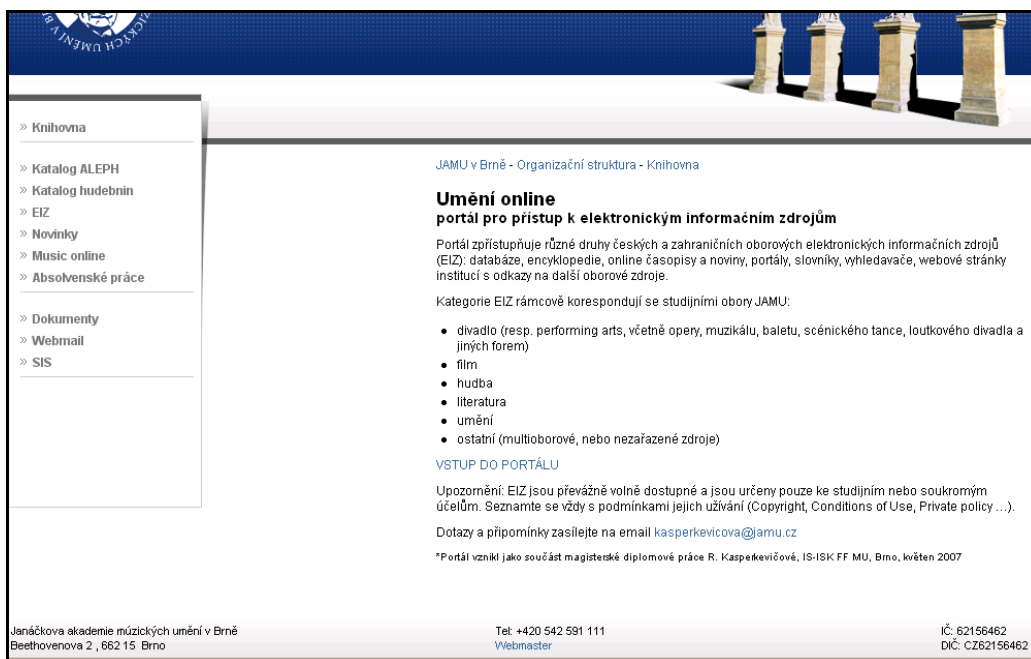
Jedním z požadavků na aplikaci byla co nejjednodušší instalace. Proto bylo zavrženo využití databáze a data byla z Excelu uložena od souboru TXT. U každého zdroje se uchovávalo ID, název zdroje, popis zdroje, URL adresa, obory, Konspekt, přístup, dostupnost, druh zdroje, jazyk(y), sekce (kategorie) – vše jako textové pole. Při realizaci byl použit programovací jazyk PHP a Java Skript pro dynamické prvky aplikace. Zápis jednoho záznamu ve formátu TXT vypadal takto: 2; DILIA – divadelní, literární, audiovizuální agentura; <http://www.dilia.cz>; agenturní činnost, autorské právo, divadelní představení, dramata; 792 – Divadlo. Divadelní představení; Webové stránky agentury Dilia, která vykonává kolektivní správu autorských práv a agenturní činnost. Informace pro autory, členy, uživatele, aktuality, synopse her (vyhledávání podle názvu česky a v originále, autora, obsazení). Služba zasílání zpráv na e-mail – po registraci. Obsahuje také výběrový katalog notových materiálů vydaných Dilia; DILIA Praha; volně dostupný (pouze zprávy po registraci); webové stránky; český a anglický; Divadlo.

Balíček se všemi soubory byl přeposlán na základě předchozí domluvy kolegovi z OVIS JAMU, který všechny soubory pro portál instaloval na webové stránky knihovny a vytvořil jim URL adresu.

Vyvěšení portálu na webové stránky knihovny předcházelo schválení Knihovnickou radou a kvestorkou JAMU, která je odpovědná za webovou prezentaci akademie.

5. 4 Zveřejnění portálu Umění online a jeho propagace na JAMU

Portál Umění online je volně přístupný z webových stránek knihovny z odkazu **Umění on line - portál pro přístup k elektronickým informačním zdrojům (EIZ)** [Janáčkova akademie múzických umění. Knihovna. 2007]. Portál Umění online je vystaven na webových stránkách knihovny JAMU od května 2007 (vzhledem k obhajobě diplomové práce v září 2007) viz Obr. 3. Adresa webových stránek knihovny se od roku 2007 měnila.

Obr. 3 Portál Umění online na webu JAMU

Zdroj: <http://dokumenty.jamu.cz/knihovna/eiz/> (výřez ze snímku obrazovky pořízeného dne 27.7. 2010)

Termín od května roku 2007 nebyl příliš příznivý vzhledem k provozu školy, kdy zkouškové období a příprava na státnice mění a zrychluje chod školy a orientaci a nasazení studentů a nejsou nakloněni přijímat, byť užitečné, novinky. Myslím, že vhodným obdobím mohl být začátek roku, kdy studenti vyhledávají studijní materiály pro nový semestr. Nutno však předeslat, že napřed musí být pedagogové seznámeni s možnostmi využívání EIZ. Jako nové formy studijních materiálů pro výuku a studium, jako zdroje aktuálních oborových informací, aby je mohli doporučovat studentům. I když nelze předpokládat, že by EIZ tvořili podstatnou část studijních materiálů, až na výjimku možnosti případného přístupu ke zvukové online knihovně (databázi).

Zkušební provoz portálu trval asi dva měsíce do předprázdninové části konce akademického roku 2006/2007. Průběžně probíhala kontrola funkčnosti zdrojů včetně URL adres.

Propagační informace o existenci portálu v rámci JAMU byly zveřejněny na sedmi místech v rámci webu JAMU:

- Aktuality na webech Hudební fakulty a Divadelní fakulty
- Aktuality na celoškolském webu

- Aktuality knihovny – prezentováno jako novinka v oblasti elektronických služeb
- článek v Občasníku JAMU č. 2/2007 [KASPERKEVIČOVÁ, 2007b] nazvaný *Portál Umění online a další novinky v Knihovně JAMU*
- prezentace při zasedání Knihovnické rady
- leták *Elektronické služby knihovny JAMU* – tištěný je k dispozici volně v knihovně JAMU a prostřednictvím rektorátní pošty byl distribuován pedagogům, elektronický ve formátu PDF je ke stažení v rubrice Informace na webu knihovny
- článek v Občasníku č. 1-2/2008 [KASPERKEVIČOVÁ 2008] nazvaný *Elektronické služby Knihovny JAMU*

Od roku 2007 jsou studenti, se kterými přicházím do kontaktu v rámci výpůjčních a referenčních služeb, systematicky upozorňováni na elektronické informační zdroje jako doplnění tradičních tištěných studijních materiálů a na možnost přístupu k nim přes portál Umění online z webu knihovny. Studentům je vysvětlen přístup a navigace na portálu a předán leták *Elektronické služby knihovny JAMU*.

Často však na opakovanou informaci (upozornění), že aktuální a doplňující informace k danému tématu mohou nalézt také v elektronické podobě prostřednictvím portálu Umění online, dostupného bez omezení na webu knihovny, bývá nejčastější reakcí, „nemám čas“, „toto mně stačí“..., „jednodušší a rychlejší“, čímž se má na mysli tištěný zdroj. Z odpovědí lze usoudit, že v převažující míře je důvodem domnělá snadnější dostupnost a rychlost při získání potřebných informací z tradičních tištěných typů dokumentů. Což je pochopitelně opodstatněno a podloženo osobní zkušeností každého konkrétního uživatele a úspěšností zvoleného postupu využívání pouze těchto tradičních zdrojů. Bariérou je tedy čas, který zabere prohledávání elektronického zdroje a pravděpodobně absence zkušenosti s elektronicky dostupnými informacemi jako studijního materiálu a tedy případně obava z neschopnosti orientace v EIZ, jazyková náročnost (cizí jazyky). I když na druhou stranu nelze doložit ani vyloučit, že např. studenti běžně hledají a využívají do seminárních prací informace a poznatky získané a volně dostupné na internetu.

Informaci o existenci portálu Umění online, včetně jeho jednoduchého předvedení by měli automaticky dostávat studenti 1. ročníků v rámci registrační procedury v knihovně (registrace, informace o fondu, výpůjčních aj. službách). V této oblasti ovšem z pěti kolegů, s nimiž sdílím služby u výpůjčního pultu, mohu pouze za sebe potvrdit pravidelné poskytnutí informace o tomto zdroji.

Domnívám se, že příčinou u mých kolegů je podceňování významu a kvality EIZ jako doplňujícího studijního materiálu. Patrně z důvodu neznalosti, osobní nezkušenosti nebo osobního přesvědčení o nadbytečnosti této formy studijních materiálů. Tyto postoje jsou možná podloženy v souvislosti s neměnnými požadavky na základní studijní materiály, kterými jsou hudebniny, divadelní hry, teoretická pojednání a zvukové a audiovizuální dokumenty. Na druhou stranu v práci knihovny je již deset let nedostatečná orientace na informační gramotnost nejen pro studenty, což se však zlepšuje zvláště od roku 2007 s přechodem na knihovní systém Aleph, ale také pro knihovníky. Objevuje se také pozvolný zájem pedagogů, jak o tom referuji v podkapitole *3.4 Informační vzdělávání*. Disharmonie přístupu vychází pravděpodobně z rozdílných pracovních zkušeností souvisejících přirozeně také s věkem, dále s typem a stupněm vzdělání. Vše se logicky projevuje i v přístupu a přijímání nových forem práce s uživateli, nabídkou nových služeb knihovny a její role ve studijním procesu. Příčin je podle mého názoru několik a jsou patrně zakotveny v absenci pravidelných pracovních porad a malých informativních schůzek pro řešení aktuálních problémů. Hlavní je nedostatečná a nekvalitní vnitřní komunikace mezi kolegy v knihovně a roztříštěná zpětná vazba výsledků knihovnické práce směrem k uživatelům i ke všem procesům probíhajícím při fungování knihovny. Smyslem porad je sdílení zkušeností i připomínek uživatelů služeb knihovny, v tomto případě při práci s EIZ, která spadá do oblasti informačního vzdělávání. Pracovní porady by měly obsahovat kromě záležitostí provozních a metodických, jež by ovšem zajistily transparentnost procesů probíhajících v knihovně a jejího směřování, také informace o trendech a novinkách knihovnického oboru a o směřování knihovnického povolání, což by souhrnem zajisté přispělo k vytvoření firemní kultury.

5.5 Aktuální stav portálu Umění online

V této podkapitole se budu věnovat aktuálnímu stavu portálu Umění online k měsíci září 2009.

Na přelomu roku 2008/2009 došlo ke změně designu a aktualizaci celoškolských webových stránek a tedy i stránek knihovny. Ke změnám, patrně neplánovaným, došlo při zobrazení obsahu portálu, přesněji v omezeném zobrazení počtu zdrojů v některých kategoriích. Přehozeno je pořadí kategorií, kdy kategorie Film má být na třetí pozici, až za kategorií Divadlo a Hudba. V samostatném okně se otvírá nově vstupní stránka portálu. Webová stránka portálu se na různých počítačích zobrazuje odlišným způsobem

5.5.1 Přehled zobrazených a funkčních EIZ na portálu Umění online

Během období červenec – září 2009 byla provedena revize portálu, která spočívala v kontrole zobrazení na webu JAMU a ověření funkčnosti URL adres jednotlivých zdrojů a jejich služeb, které jsou uvedeny v charakteristice každého zdroje. Funkčnost všech zdrojů byla ověřována bez ohledu na jejich zobrazení na portálu. Výsledkem jsou přehledy v následujících tabulkách. Přehled počtu aktuálně zobrazených zdrojů na portálu Umění online a přehled počtu funkčních zdrojů ověřovaných podle fungování URL adres zobrazuje Tab. 1 Přehled EIZ na portálu Umění online v období květen 2007 – září 2009. Přehled funkčních zdrojů, změn v obsahu nebo URL adresách, včetně návrhů na případné odstranění z portálu obsahují Tab. 2 – 7, (např. Kategorie Divadlo na portálu Umění online), kdy každá zobrazuje přehled zdrojů v dané kategorii Divadlo, Hudba, Film, Literatura, Umění a Ostatní.

	5/2007	9/2009		9/2009	
Kategorie	Funkčnost URL a zobrazení na portálu	Funkčnost URL	Příčina rozdílu	Zobrazení na portálu	Příčina rozdílu
Divadlo	15	13	Změna URL	7	Aktualizace webu JAMU
Hudba	21	21		7	Aktualizace webu JAMU
Film	7	7		7	
Literatura	5	4	Sloučení zdrojů	4	
Umění	7	5	Sloučení zdrojů	5	
Ostatní	8	7	Konec volného přístupu	7	
Celkem	63	57		37	

Tab. 1 Přehled EIZ na portálu Umění online v období květen 2007 - září 2009

U Tab. 1 Přehled EIZ na portálu Umění online v období květen 2007 – září 2009. je v prvním sloupci výčet kategorií na portálu, přičemž počet (šest) a názvy zůstaly nezměněny. Druhý sloupec zobrazuje počet funkčních zdrojů podle URL adres EIZ jejich a zobrazení na portálu v při jeho spuštění v květnu 2007. Celkový počet (šedesát tři) je v tomto případě shodný, a proto je uveden pouze v jednom sloupci. Třetí sloupec ukazuje počet funkčních URL adres EIZ v květnu 2007. Čtvrtý sloupec uvádí příčinu snížení počtu zdrojů v dané kategorii, kterou je tady sloučení (ve dvou případech), nebo změnu podmínek přístupu (jeden případ, změna na placený zdroj), za jejichž původce lze označit zprostředkovatele přístupu ke konkrétním zdrojům, nebo tvůrce zdrojů. Změny u konkrétních zdrojů budou uvedeny u jednotlivých kategorií. Pátý sloupec uvádí počet zobrazených EIZ na portálu Umění online v září roku 2009. Menší počet oproti květnu 2007 vznikl patrně neúplným nebo chybným převedením souboru s přehledem zdrojů při aktualizaci webových stránek na přelomu roku 2008/2009.

Rozdíl mezi počtem zobrazených a funkčních zdrojů v květnu 2007 a pouze zobrazených zdrojů v září 2009 činí dvacet šest zdrojů, to znamená, že z šedesáti tří zdrojů je zobrazeno uživatelům pouze třicet sedm. Rozdíl mezi stavem funkčnosti zdrojů v květnu 2007 a září 2009 činí na základě revize rozdíl šesti

zdrojů, to znamená, že z původního počtu šedesáti tří zdrojů je funkčních padesát sedm, příčiny ve sloupci čtvrtém, jak již bylo psáno výše.

Aktuální stav portálu – přehled zdrojů v každé kategorii ukazují Tab. 2 – 7. První sloupec Název zdroje obsahuje přehled všech zdrojů, které se nacházely na portálu v květnu roku 2007. Druhý sloupec označuje druh zdroje – databáze, webové stránky, portál, adresář, elektronický časopis. Třetí sloupec uvádí URL adresy zdroje, čtvrtý sloupec označuje emotikonem funkčnost (vyznačeno písmenem „F“) ☺ nebo nefunkčnost a záměr odstranění zdroje ☹. Pátý sloupec obsahuje poznámku o aktuálním stavu zdroje, např. návrh na odstranění včetně zdůvodnění nebo změnu URL adresy nebo neexistenci stránky, nebo změnu obsahu. Šestý sloupec označuje jazyk zdroje; zkratka cze označuje češtinu, zkratka eng označuje angličtinu, fre označuje francouzštinu, zkratka ger označuje němčinu, zkratka fin označuje finštinu a zkratka vícejaz. značí vícejazyčný zdroj. Zkratky pochází z pomůcek ke katalogizaci ve formátu MARC 21 (viz <http://library.muni.cz/aleph/MARC21format.html>). U jednotlivých kategorií jsou uvedeny změny, k nimž došlo u některých EIZ, např. změna URL adresy, zaměření zdroje, zrušení nebo duplikování: Uvedeny a zdůvodněny jsou také předběžné návrhy na odstranění některých EIZ z portálu Umění online.

Kategorie **Divadlo** (Tab. 2) obsahovala patnáct EIZ, nyní zobrazeno sedm. Po aktualizaci portálu dojde patrně k odstranění Divadelních novin, Svět a divadla a Mezinárodní organizace divadelních knihoven a muzeí (SIBMAS) jako samostatných EIZ, neboť jsou součástí informačního portálu o českém divadle Divadlo.cz., který je také v nabídce kategorie Divadlo. Ze stejného důvodu budou odstraněny webové stránky *Scenography Commission – Costume Working Group OISTAT*, neboť jsou dostupné na z webu *International Organization of Scenographers, Theatre Architects and Technicians*. V jednom případě došlo ke změně v URL adrese, a to u webových stránek *FIRT (The International Federation for Theatre Research)*. V případě adresáře *Palatine (Performing Arts Learning and Teaching Innovation Network) – Higher Education Academy Subject Centre for Dance, Drama and Music* došlo ke změně URL adresy, obsahu, případně přístupností zdrojů. Adresář původně odkazoval na zdroje z oblasti divadla, hudby, tance a divadelní techniky, nyní se na změněné adrese nachází zdroje informací k podpoře a rozšiřování informací pro vyšší vzdělávání

v oblasti performing arts ve Velké Británii. Z tohoto důvodu bude tento zdroj odstraněn z nabídky portálu. Odstraněn bude patrně také EIZ *Performing Arts Resources (J.Conrad Dunagan Library) – Dance Theater, Film, Music*, který odkazoval na převážně volně dostupné akademické zdroje. Nyní převažují zdroje licencované, odkazuje také na volně přístupné databáze, adresáře, archivy (např. The Oxford Text Archive) a časopisy (DOAJ). Při obsahové aktualizaci by bylo odstraněno šest EIZ, zůstalo by devět.

Název	Druh zdroje	URL adresa	F	Pozn.	Jaz.
Databáze online Institutu umění – Divadelního ústavu v Praze	databáze	http://www.divadelni-ustav.cz/databaze.asp	☺		cze eng
DILIA- div., lit. a audiovizuální agentura	webové stránky	http://www.dilia.cz	☺		cze eng
Divadelní noviny	e-časopis	http://www.divadlo.cz/noviny	☹	odstranit, součástí http://www.divadlo.cz	cze
Divadlo.cz	informační portál čes. divadla	http://www.divadlo.cz	☺		cze
FIRT (The International Federation for Theatre Research)	webové stránky	http://www.firt-iftr.org/firt/home.jsp nyní https://www.firt-iftr.org/	☺	opravit, změna adresy	eng fre
Kabinet divadelních studií při Semináři estetiky FF MU	webové stránky	http://www.phil.muni.cz:8088/wdiv/	☺		cze
Organisation Internationale des Scénographes, Techniciens et Architectes de (OISTAT)	webové stránky	http://www.oistat.org/	☺		eng fre
Palatine	adresář: divadlo, hudba	http://www.palatine.ac.uk/directory nově přesměrováno : http://www.palatine.ac.uk/resources/	☹	odstranit, změna adresy i obsahu	eng
Performing Arts Resources (J.Conrad Dunagan Library) – Dance Theater, Film, Music)	vybrané akademické zdroje	http://www.utpb.edu/library.perarts.html nyní : http://library.utpb.edu/	☺	odstranit, změna adresy i obsahu	eng
Scenography	webové stránky	http://www.costumes.uconn.edu/research.html	☹	odstranit, součástí	eng

Commission – Costume Working Group OISTAT				http://www.oistat.org	
SIBMAS (Mezinárodní organizace divadelních knihoven a muzeí)	webové stránky	http://www.divadlo.cz/sibmas/	☹	odstranit, součástí http://www. divadlo.cz	cze eng
Stage online	webové stránky	http://thestage.co.uk	☺		eng
Svět a divadlo	e-časopis	http://www.divadlo.cz/sad	☹	odstranit, součástí http://www. divadlo.cz	cze eng
Texty dramát W. Shakespeara on-line	webové stránky	http://www.bl.uk/treasures/shakespeare /homepage.html	☺		eng
Theater Oper Ballet beim Theaterportal.de	informační portál něm. divadla	http://www.theaterportal.de	☺		ger

Tab. 2 Kategorie Divadlo na portálu Umění online

Kategorie **Hudba** (Tab. 3) obsahovala dvacet jedna EIZ. I v této kategorii dojde ke změnám. Databáze *Archive Dissertation Abstracts in Music* bude patrně jako samostatně přístupná zrušena, neboť je součástí *Golden pages for musicologists*, dříve oborového portálu nazvaného *Royal Holloway - Golden Pages Royal Holloway Department of Music, Internet links for musicians*. URL adresa byla současně s přejmenováním zdroje také změněna. Změnu obsahu doznaly webové stránky *Music Web international*, původně zaměřené na hudbu klasickou, jazz a filmovou hudbu. Nyní obsahují převážně odkazy na internetové ochody s CD a DVD, čímž ztratily kredit pro vystavení na portálu a budou odstraněny. Aktuálně má v rekonstrukci stránky (stav září 2009 i červenec 2010) portál pro hudební vědu *Musicologica.cz*. Na stránkách však stále funguje důležitý odkaz na funkční *Český hudební slovník osob a institucí*. Slovník i portál jsou ještě odkazovány také z webových stránek Ústavu hudební vědy Masarykovy univerzity, takže budou z důvodu nadbytečného duplikování zdrojů odstraněny. U bibliografické databáze *Dissertationsmeldestelle der Gesellschaft für Musikforschung (DMS)* došlo ke změně URL adresy. Katalog *Muzikontakt* bude nahrazen odkazem na portál *Muzikus.cz*, jehož je součástí. Při obsahové aktualizaci by byly odstraněny tři EIZ, zůstalo by sedmnáct.

Název	Druh zdroje	URL adresa	F	Pozn.	Jaz.
Archive of Dissertation Abstracts in Music	bibliogr. databáze disertací s abstrakty (muzikologie)	http://www.rhul.ac.uk/Music/golden-pages/Archive/Disserts/index.html nyní : http://web.me.com/jpehs/golden-pages/Index.html	⊕	odstranit, součástí Golden pages for musicologists	eng
Beethoven-Haus Bonn	web. str. databáze díla L.v. Beethovena	http://www.beethoven-haus-bonn.de	⊙		ger eng
Cecilia	archivy, knihovny, muzea (Velká Británie, Irsko)	http://www.cecilia-uk.org/	⊙		eng
Dissertationsmeldestelle der Gesellschaft für Musikforschung (DMS)	bibliogr. databáze zadaných disertací (muzikologie, hud. ped.)	http://musikwiss.uni-muenster.de nyní : http://www.dissertationsmeldestelle.de	⊙	opravit, změna adresy	ger
Doctoral dissertations in musicology online (DDM online)	databáze doktorských disertací (muzikologie, etnomuzikologie)	http://www.chmtl.indiana.edu/ddm/	⊙		eng
Göttinger Bach-Katalog, BWV Online	databáze díla J.S.Bacha	http://www.bach.gwdg.de	⊙		ger eng
Hudební informační středisko (člen IAMIC)	portál české soudobé hudby	http://www.musica.cz/cz	⊙		cze eng
Institute for Music Research (IMR)	webové stránky	http://imr.utsa.edu/	⊙		eng
International Musicological Society (IMS)	webové stránky	http://www.ims-online.ch/news.aspx	⊙		eng
Internationale Stiftung Mozarteum Salzburg, NMA online	webové stránky, databáze díla W.A.Mozarta	http://www.mozarteum.at/	⊙		ger eng
Musicologica.cz	portál pro hudební vědu	http://www.musicologica.cz	⊕	odstranit, v rekonstrukci, funguje odkaz na Čes. hud.slovník osob a institucí, odkazováno z web.str. ÚHV FF MU	cze
MusicWeb International	webové stránky	http://www.musicweb.uk.net	⊕	odstranit, změna obsahu	eng

Musiktheorie online	online publikace	http://www.tonalemusik.de/musiklexikon.htm	©		ger eng fre ita rus spa
Muzikontakt	katalog nakl. a vyd. Muzikus	http://www.muzikus.cz/muzikontakt změnit na : http://www.muzikus.cz	©	změnit na : Muzikus.cz obsahuje katalog Muzikontakt	cze
OPUS musicum	webové stránky hud. revue a knihnice	http://www.opusmusicum.cz	©		cze/ eng
Royal Holloway - Golden Pages Royal Holloway Department of Music, Internet links for musicians	oborový portál hudebních zdrojů	http://www.rhul.ac.uk/Music/Golden-pages/ nyní : http://web.me.com/jpehs/golden-pages/Index.html	©	změna adresy, názvu na: Golden pages for musicologists, obsahují Archive of Dissertation Abstracts in Music	eng
Sondersammelgebiet Musikwissenschaft	hud. portál Bayerische Staatsbibl. München	http://mdz1.bib-bvb.de/~musik/	©		ger
Ústav hudební vědy FF MU v Brně	webové stránky	http://www.phil.muni.cz/music	©		cze
Ústav hudební vědy FF UK v Praze	webové stránky	http://musicology.ff.cuni.cz/	©		cze
VIOLA - Union Catalogue of Finnish Music	bibliogr. databáze hud. dok. The National Library of Finland	https://viola.linneanet.fi/	©		eng fin
VioWorld Klassik	webové stránky, něm. hudební svět	http://www.vioworld-klassik.de/index.htm	©		ger

Tab. 3 Kategorie Hudba na portálu Umění online

Kategorie **Film** (Tab. 4) obsahovala sedm EIZ, které jsou funkční. Změněna bude URL adresa k oborovému portálu pro zvuk, filmový obraz (využití pro vzdělávání a výzkum) *Movie Image Gateway*. Tento portál je součástí webu *British Universities Film & Video Council*, kam od roku 2007 přibyly další zdroje oborových informací pro vyšší vzdělávání a výzkum v oblasti filmu, rozhlasového a televizního vysílání ve Velké Británii. V případě JAMU jsou užitečné např. pro obor Jevištní technologie (rubrika *Archives & Footage* odkazuje do databáze

obrázků a zvuků) nebo pro obor Rozhlasová a televizní dramaturgie a scenáristika (rubrika *News on Screen* obsahuje databázi zpráv o filmové produkci 20. stol.; rubrika *Television and Radio* obsahuje zdroje a služby spojené s rozhlasovým a televizním vysíláním). Rubrika *Shakespeare* obsahuje mezinárodní databázi 6500 záznamů na zpracovaná díla W. Shakespeare ve filmu, rozhlasu a televizi od r. 1980 do současnosti. Zůstane zachován plný počet EIZ (sedm).

Název	Druh zdroje	URL adresa	F	Pozn.	Jaz.
Cinepur	e-časopis	http://cinepur.cz	☺		cze
Internet Movie Database	filmová databáze	www.imdb.com	☺		eng
Movie Review Query Engine	specializovaný vyhledávač film. recenzí	www.mrqe.com	☺		eng
Movie Image Gateway (British Universities Film & Video Council)	oborový portál pro zvuk, filmový obraz (využití pro vzdělávání a výzkum)	http://www.buofvc.ac.uk/gateway.html změnit na: http://buofvc.ac.uk/	☺	změnit adresu	eng
Národní filmový archiv	webové stránky	www.nfa.cz	☺		cze eng fre
Nostalghia.cz	webové stránky	http://www.nostalghia.cz	☺		cze více az
Ústav filmu a audiovizuální kultury FF MU v Brně	webové stránky	http://www.phil.muni.cz/wufv/	☺		cze eng

Tab. 4 Kategorie Film na portálu Umění online

Kategorie **Literatura** (Tab. 5) obsahovala pět EIZ. Webové stránky *Livres: Francie, ale i Afrika, Belgie, Maghreb*, zaměřené na frankofonní literární oblast, byly již odstraněny při průběžné kontrole URL adres v předchozích letech, neboť došlo ke sloučení s webem *iLiteratura*. Při aktualizaci zůstane zachován plný počet zobrazených čt EIZ (čtyři).

Název	Druh zdroje	URL adresa	F	Pozn.	Jaz.
iLiteratura	webové stránky lit. české, světové	http://www.iliteratura.cz/	☺		cze
Livres: Francie, ale i Afrika, Belgie, Maghreb	webové stránky frankofonní literatury	http://www.livres.cz	☹	odstraněno, součást iliteratura.cz	cze/fore
Český literární fond	fulltextová databáze české poezie 19. a poč. 20.stol.	http://www.ceska-poezie.cz/	☺		cze
Český literární fond	webové stránky	http://www.nclf.cz	☺		cze
Česká národní bibliografie (ČNB)	databáze Národní knihovny ČR	http://aip.nkp.cz/	☺		cze

Tab. 5 Kategorie Literatura na portálu Umění online

Kategorie **Umění** (Tab. 6) obsahovala sedm EIZ. Zdroje obsažené na oborovém portálu *Adam* byly začleněny do databáze oborových webových zdrojů *Intute*. Přestože je uvedeno, že jsou zdroje přístupné na *Intute: Arts and Humanities*, nachází se na *Intute: Creative and performing arts*, jež zahrnují kulturní studia, design, módu, vizuální umění, divadlo, tanec, hudbu. Portál *Adam* byl proto z portálu Umění online již odstraněn. Odstraněna bude ještě *Virtuální umělecká knihovna (VUK)*, která obsahuje odkazy na fondy osmi knihoven s fondy umění v České republice. Nyní jsou její zdroje obsaženy v oborové bráně *Art - umění a architektura* na Jednotné informační bráně a připojila se devátá knihovna. Digitální knihovna *Van Gogh Gallery - art information* není jako samostatný zdroj nezbytná, neboť odkazy na dílo malíře existují v dalším zdroji této kategorie encyklopedii umění *Artcyclopedia*. Po aktualizaci budou odstraněny dva EIZ, zůstanou čtyři.

Název	Druh zdroje	URL adresa	F	Pozn.	Jaz .
ADAM, the art, design, architecture & media information Gateway	oborový portál	http://www.adam.ac.uk/	☉	odstranit, jen archiv, EIZ nyní přístupné z http://www.intute.ac.uk/ Intute - Creative and performing arts	eng
Artcyclopedia - the Guide to Great Art on the Internet	encyklopedie	http://www.artcyclopedia.com	☉		eng
CULTUREBASE.NET - the international artists database	mezinárodní databáze umělců	http://www.culturebase.net	☉		eng
Intute: Arts and Humanities	databáze oborových webových zdrojů	http://www.intute.ac.uk/	☉		eng
Ubu.com	webové stránky umělecké avantgardy	http://www.ubu.com	☉		eng
Van Gogh Gallery - art information resource	digitální knihovna	http://www.vangoghgallery.com	☉	odstranit, obsahuje Artcyclopedia.com	eng
Virtuální umělecká knihovna (VUK)	virtuální souborný katalog	http://vuk.upm.cz nyní : http://art.jib.cz/vuk	☉	odstranit, EIZ součástí oborové brány Art – umění a architektura, přístup z katalogu Aleph	cze eng

Tab. 6 Kategorie Umění na portálu Umění online

Kategorie **Ostatní** (Tab. 7) obsahovala osm EIZ. Databáze disertací *ProQuest Digital Dissertations* byla již z důvodu ukončení volného přístupu odstraněna. Databáze je nyní přístupná jako placený zdroj *ProQuest Dissertations & Theses (PQDT) database* (<http://proquest.umi.com/login>). Při aktualizaci bude odstraněn jeden EIZ, zůstane sedm. V úvahu připadá zrušení celé kategorie, neboť neobsahuje zásadní oborové studijní zdroje.

Název	Druh zdroje	URL adresa	F	Pozn.	Jaz.
Directory of Open Access Journals (DOAJ)	databáze časopisů	http://www.doaj.org	☺		více-jaz.
Elektronische Zeitschriftenbibliothek (EZB)	databáze	http://rzblx1.uni-regensburg.de/ezeit/	☺		eng ger roz- hraní
Kartoo	vyhledavač	http://www.kartoo.com	☺		více-jaz.
Longman Dictionary of Contemporary English Online	výkladový slovník angličtiny	http://www.ldoconline.com/	☺		ger eng roz- hraní
ProQuest Digital Dissertations	databáze disertací	http://www.lib.umi.com/dissertations/gateway	☹	Odstranit, nyní placený přístup ProQuest Dissertations & Theses (PQDT) database http://proquest.umi.com/login	eng
Psych Web	oborový portál pro psychologii	http://www.psychwww.com/index.html	☺		eng
Scirus	portál pro vyhledávání vědeckých informací	http://www.scirus.com	☺		eng
Wikipedie	otevřená internetová encykl.	http://cs.wikipedia.org/wiki/Hlavní_strana	☺		Vícej- az.

Tab. 7 Kategorie Ostatní na portálu umění online

Zda-li budou zdroje navržené na odstranění skutečně z portálu odňaty, se kromě výše uvedených důvodů rozhodne také ještě s přihlédnutím k výsledku plánovaného průzkumu využívání portálu.

5.6 Předpokládaný vývoj portálu

Studenti a pedagogové v zásadě nereagují odmítavě, ale ani souhlasně (spíše rozpačitě) na doporučení, že poznatky k tématům, jimiž se zabývají, mohou získávat z elektronických informačních zdrojů. Nelze proto vyloučit, že EIZ jako zdroj informací využívají. Čerpají-li uživatelé skutečně pro svoji práci z těchto zdrojů lze ověřit dotazem, případně nahlédnutím do Seznamů použité literatury ve vysokoškolských kvalifikačních pracech JAMU od roku 2007, kdy byl portál spuštěn. Přesnější a směrodatnější odpovědi by poskytl dotazníkový průzkum

zaměřený na odhalení příčin ne/využívání portálu a EIZ, které podle mého předpokladu pramení z nedostatečné propagace na JAMU (nejvíce v knihovně) a webové prezentace portálu. Odhalení příčin by napomohlo odstranění nedostatků a určilo směr vývoje portálu, tak aby se stal relevantním zdrojem informací pro studijní účely.

5.6.1 Předpokládané příčiny nedostatků

Jak bylo uvedeno výše, předpokládané příčiny nedostatků zájmu o portál mohou být způsobeny nedostačující **propagací** na JAMU a technologickými nedostatky **webové prezentace portálu**:

- Nedostatečná propagace na JAMU (akademická obec), informovat Knihovní radu nepostačuje, informace se nedostanou dále.
- Leták o EIZ pouze na webu knihovny a v knihovně (tištěné) – nutno roznést na fakulty (nástěnky, studijní oddělení, učebny).
- Absence koncepčního informačního vzdělávání (strategie).
- Neadresnost informování o portálu (chybí e-maily studentům, zvláště doktorandům vedoucím diplomových prací, řešitelům projektů a výzkumných záměrů na JAMU).
- Úvodní stránka portálu se otvírá v novém samostatném okně na celou plochu monitoru, stejně tak by se měly otevírat jednotlivé kategorie, aby byl přístup přehlednější a pohodlnější.
- Neobratná navigace, vypadá jednoduše, ale není funkční, protože kliknutím na obrázek, který charakterizuje kategorii se při procházení přehledu zdroje utíkají a přeskakují do jiné kategorie nebo zobrazovanou část monitoru.
- Počet zdrojů je ve všech kategoriích je (září 2009) useknutý, tedy chybí plný počet zdrojů, patrně vzniklo při aktualizaci a úpravě webových stránek JAMU.
- Chybí Novinky nebo Aktuality.
- Chybí služby, protože se jedná spíše rozcestník, než portál, a sice: email, aktuality, blogy.

- Chybí počítadla ke každému zdroji, aby existovala zpětná vazba k zájmu o konkrétní zdroje, např. by se ukázalo, které druhy jsou nejvyužívanější, zda-li databáze, portály, nebo webové stránky a tímto způsobem by se pak doplňovaly další zdroje.
- Nevypovídající, URL na webu knihovny.
(<http://dokumenty.jamu.cz/knihovna/eiz>) změna na např.,,..../umenionline“.
- Neexistuje možnost vyhledávání v plném textu z Kategorie, Sekce, Oboru, Charakteristiky zdroje, Jazyka.

5.6.2 Návrhy na zlepšení využívání portálu

Návrhy směřující ke zlepšení využívání portálu uživateli budou upřesněny po vyhodnocení dotazníkového průzkumu. Nástroje pro zkvalitnění lze stanovit předběžně:

- Připravit a propagovat **lekce informačního vzdělávání**. Pouze vstupní exkurze do knihovny pro některé předměty 1. ročníků a pouze dle zájmu pedagoga jsou nedostačující. Je třeba se systematicky zaměřit na studenty **prvních ročníků** (lekce seznámení s knihovnou, zdroji informací) a **závěrečné ročníky** a **doktorandy** (pokročilejší lekce práce s informacemi -vyhledávání v EIZ) a propagovat nabídku lekcí hromadným e-mailem a upozorněním na webu knihovny a webech fakulních, vždy začátkem nového akademického roku, příp. každého semestru (opakování lekcí).
- Zaslát **e-mail** vedoucím oborů a diplomových seminářů o nabídce EIZ a lekcích informačního vzdělávání pro studenty a konzultacích.
- Zaslát e-mail **pedagogům** – o portálu a okruhu vhodných zdrojů pro jejich předmět, navrhnout jim přidání konkrétních EIZ do seznamu doporučené literatury pro předměty, nebo obory a nabídnout možnosti zařazení na portál EIZ, které potřebují a doporučují pro výuku.
- Sledovat **výzkumné záměry a projekty** školy a kontaktovat odpovědné pedagogy s nabídkou .možnosti získání **placených** EIZ pro potřeby výzkumu.
- Informovat na webu knihovny o možnosti osobních nebo e-mailových **konzultací** při vyhledávání v EIZ.

- Informovat o nových zdrojích, nebo novinkách ve zdrojích na **webu JAMU** v aktualitách knihovny, aktualitách celoškolských a fakultních, letáčky v knihovně.
- Informovat **ústně** a předáním **letáčku** o elektronických službách knihovny studenty a pedagogy, když přijdou do knihovny.
- Informovat kolegy v knihovně o smyslu propagace EIZ – interní práce **firemní kultura**.
- Doplnit do každé kategorie EIZ tak, aby všechny **kategorie** obsahovaly **stejný počet** zdrojů; je třeba rozhodnout, jestli vyřadit z určité kategorie některé informační zdroje, anebo spíše (reálnější) doplnit i do ostatních kategorií.
- Doplnit nové oborové EIZ.
- Vytvořit na každý EIZ i portál Umění online **katalogizační záznam** přístupný v elektronickém katalogu **Aleph** – došlo by ke zdvojení a tedy fixování informací o portálu a jednotlivých EIZ prostřednictvím online katalogu, který uživatelé mají osvojený. EIZ by se uživatelům automaticky zobrazovaly v rámci výsledku vyhledávání dokumentů k určitému tématu (předmětové heslo v katalogizačním záznamu).
- Odebrat duplicitní zdroje, to znamená, pokud je např. elektronický časopis součástí portálu, není třeba, aby byl uveden jako samostatný zdroj.

5.7 Shrnutí analýzy současného stavu portálu

Závěrem analýzy současného stavu portálu lze konstatovat, že portál **Umění online** představoval pilotní projekt zpřístupnění elektronických informačních zdrojů pro potřeby studia, výzkumu a praxe na JAMU. Po dvou letech jeho provozu na webu knihovny a vzhledem k vývoji problematiky EIZ a možnostech jejich prezentace a zpřístupňování, se může následující vývoj portálu, který má vyřešit tato rigorózní práce, ubírat těmito směry:

- portál se stane součástí **Informačního portálu knihovny** s nabídkou elektronických služeb knihovny,
- portál integruje další elektronické služby, včetně stávajícího přístupu k volně dostupným EIZ, v budoucnu placeným EIZ,

- portál by se v dlouhodobé perspektivě (cca 5 let) měl rozvíjet jako platforma nebo součástí platformy pro přístup k elektronickým službám knihovny JAMU,
- portál bude přejmenován na předmětovou bránu (dle rozsahu služeb).

Výše zmíněné nedostatky budou odstraněny a portál bude aktualizován na základě připomínek z plánovaného **průzkumu**.

Cílem průzkumu bude zjistit např. stav informovanosti o oborových EIZ jako studijního materiálu, povědomí a využívání portálu Umění online, připomínky k jeho vylepšení a službám ze strany uživatelů, (ne)dostatek propagace EIZ a portálu na JAMU, rezervy v přístupu knihovníků při propagaci EIZ a portálu.

6. Dotazníkové šetření „Využívání portálu s elektronickými informačními zdroji (EIZ) Umění online na webu Knihovny JAMU“

V rámci rigorózní práce, zabývající se vývojem portálu Umění online na webových stránkách Knihovny JAMU, byl proveden od poloviny února 2010 do poloviny března 2010 dotazníkový průzkum.

Výsledky dotazníkového průzkumu nazvaného „**Využívání portálu s elektronickými informačními zdroji (EIZ) Umění online na webu Knihovny JAMU**“ zpracovává tato kapitola. V první části je formulována přípravná fáze dotazníkového šetření, jako je stanovení cílové skupiny, výzkumného vzorku, cílů průzkumu, zjišťovaných faktů, hypotéz, metod sběru dat, typů otázek a tvorba a distribuce dotazníku. Druhá část obsahuje vyhodnocení dat z dotazníků, což znamená rozbor výsledků jednotlivých otázek (tabulky, grafy). Třetí část získaná data interpretuje v souladu se stanovenými hypotézami. Čtvrtá část na základě poznatků získaných průzkumem nastiňuje další vývoj portálu.

Od roku 1999, kdy působím v Knihovně JAMU, bylo zde uskutečněno několik dotazníkových šetření. Průzkumy však neorganizovala pro své potřeby knihovna, nýbrž praktikanti – studenti knihovnictví, kteří během své praxe získávali podklady pro bakalářské nebo diplomové práce. Tato dotazníková šetření se týkala např. úrovně komplexních služeb knihovny. Pro uživatele knihovny se tedy nejednalo o první zkušenost s dotazníkovým průzkumem. Jednalo se však o první průzkum zaměřený na elektronické informační zdroje a první průzkum realizovaný elektronicky.

6.1 Příprava dotazníkového šetření

Příprava dotazníkového šetření byla konzultována s PhDr. Evou Bratkovou, Ph.D. z Ústavu informačních studií a knihovnictví Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze. Možnosti dotazníkového šetření jsem konfrontovala s obdobně orientovanými průzkumy v rámci vysokoškolských knihoven v České republice. Po stránce technologické a organizační jsem čerpala ze zkušeností kolegyně Mgr. Dany Sigmundové z Ústřední knihovny Fakulty sociálních studií Masarykovy univerzity [SIGMUNDOVÁ, 2009].

Příprava vycházela ze závěrů analýzy stavu portálu Umění online k září 2009 (viz kapitola 5. *Portál umění online – vývoj, kritická analýza současného stavu*)s cílem zjistit zájem o elektronické informační zdroje z portálu, získat konkrétní připomínky k webové prezentaci portálu a nalézt případné rezervy v propagaci portálu. Cíle jsou rozvedeny v podkapitole 6.1.3 *Cíle průzkumu*

6.1. 1 Cílová skupina

Pro cílovou skupinu byli zvoleni potenciální uživatelé knihovny, což jsou pedagogové, studenti doktorského studijního programu a studenti magisterského studijního programu z obou fakult. Studenty bakalářského studijního programu jsem vyloučila. Mým záměrem bylo zjistit stav v přístupu k EIZ u toho segmentu uživatelů, u něhož jsem předpokládala znalost a orientaci v spektru oborových zdrojů informací. U zvolené cílové skupiny jsem předpokládala, že k práci a ke studiu nevyužívají pouze tradiční tištěné dokumenty fyzicky dostupné v knihovně a orientují se v oborových zdrojích informací. Domnívala jsem se, že pedagogové a studenti doktorského studijního programu čerpají pro výuku a výzkum z elektronických informačních zdrojů, které doporučují studentům, příp. kolegům. U studentů magisterského studijního programu jsem očekávala hlubší zájem o problematiku studia, schopnost získávat informace z různých zdrojů a dovednost v nich vyhledávat, např. pro přípravu diplomové práce nebo doktorské disertace.

6.1.2 Reprezentativní vzorek

Pro potřebu průzkumu se stali reprezentativním vzorkem všichni pedagogové, všichni studenti doktorského studijního programu a všichni studenti magisterského studijního programu z fakulty divadelní a z fakulty hudební. Celkový počet oslovených respondentů zahrnoval 619 osob, podrobněji je rozepsáno v podkapitole 6.1.8 *Tvorba a distribuce dotazníku*. Oslovení v podstatě všech zástupců z cílové skupiny jsem zvolila z důvodu očekávané malé návratnosti vyplněných dotazníků a také počtu studentů na JAMU (cca 700 studentů), který je oproti univerzitám několikanásobně nižší.

Podmínkou kontaktování respondentů a tedy jejich zařazení do průzkumu bylo získání e-mailových adres, což se nečekaně ukázalo jako faktor, který ovlivní konečný počet respondentů. Z důvodu nedostupnosti seznamu e-mailových adres

externích pedagogů divadelní fakulty jsem tento segment respondentů z dotazníkového průzkumu byla nucena vyřadit. Využívat k zaslání dotazníků spjatého s knihovnou jejich nahodile získané soukromé e-mailové adresy se mně jevilo jako nevhodné. Osobní oslovení nepřicházelo v úvahu. Externí pedagogové přijíždějí často přímo na přednášky na fakultu a zachytit je při jejich sporadické návštěvě knihovny je téměř vyloučeno.

6.1.3 Cíle průzkumu

Hlavní cíle průzkumu byly stanoveny tři. **Prvním cílem** bylo zjistit, užívají-li respondenti EIZ z portálu Umění online a získat přehled, jaký zájem mají respondenti o jednotlivé EIZ z každé kategorie (Divadlo, Hudba, Film, Literatura, Umění, Ostatní). **Druhý cíl** průzkumu sledoval, jestli je portál Umění online dostatečně propagován na JAMU, jakým způsobem se o něm respondenti dozvídají. Vytčený **třetí cíl** měl objasnit případné nedostatky webové prezentace portálu (strukturu, navigaci, design,...). Jinými slovy, existuje-li zpětná vazba existence portálu od akademické obce a studentů; je-li jeho propagace dostatečná, což představuje zpětnou vazbu na kvalitu práce knihovny; hodnotí-li webovou prezentaci portálu jako funkční a přívětivou a v jakých konkrétních aspektech.

Dotazník měl dílčí cíl upozornit případné neznalé uživatele knihovnických služeb na portál Umění online a také na možnost elektronické komunikace s knihovnou, neboť dotazník byl distribuován jako odkaz v e-mailu na školní adresu respondentů.

Zastřešujícím cílem průzkumu bylo získání podkladů pro směřování vývoje portálu po stránce obsahové (výběr EIZ), po stránce aktivního vnoření do struktury školy (zdroj informací pro práci a studium) a po stránce technologické inovace (webová prezentace).

Dotazníkový průzkum měl potvrdit nebo vyvrátit hypotézy, vycházející ze zkušeností provozu portálu od června 2007 do rozeslání dotazníku v polovině února 2010.

6.1.4 Zjišťovaná fakta

Dotazníkový průzkumem se zjišťovala následující fakta: kolik respondentů portál navštěvuje (otázka č. 1), jak jsou využívány jednotlivé EIZ (otázky č. 2 – 7), jaký je poměr pedagogů a studentů při využívání EIZ (otázky č. 2 – 7), v jakých

aspektech propagace portálu jsou rezervy (otázky č. 9 – 13) a které parametry webové prezentace portálu respondentům vyhovují a které nikoliv (otázka č.14 – 16).

6.1.5 Hypotézy

Na počátku průzkumu byly stanoveny tři hypotézy, ke kterým se vztahovaly tři základní okruhy otázek v dotazníku.

Hypotéza I.: Studenti a akademičtí pracovníci (pedagogové/doktorandi) využívají EIZ

Hypotéza II.: Studenti a akademičtí pracovníci (pedagogové/doktorandi) nejsou knihovnou dostatečně informováni o portálu Umění online

Hypotéza III.: Uživatelům vyhovuje webová prezentace portálu

Hypotézy vycházely z předpokladu, že je portál Umění online využíván, protože pro studenty běžné využívat elektronických služeb a vyhledávat informace na internetu. U práce s EIZ z portálu Umění online jsem předpokládala spíše nahodilost a nesystematičnost, pramenící z nedostatečné propagace a nabídky, např. kursů práce s elektronickými informačními zdroji. Tento předpoklad vycházel ze zkušenosti osobní a zkušeností kolegů při poskytování referenčních služeb uživatelům knihovny z řad akademické obce. Ale samozřejmě také z přehledu o problematice EIZ na jiných vysokých školách, kterou jsem získala z jejich webových stránek či z osobních zkušeností knihovníků. Zejména studenti hledají na JAMU potřebné a úzce specifikované informace až pro zadaný úkol a na poslední chvíli. Návrhy na jiné zdroje informací v takovém časovém stresu často odmítají. Výjimkou je průběžné a samostatné vyhledávání informací souvisejících se studijním oborem. Základ specifického charakter studia na umělecké škole tvoří důraz na umělecký výkon, čímž se liší od humanitních, přírodovědných nebo technických oborů. Hypotéza o webové prezentaci stála na přesvědčení, že rozdělení do kategorií usnadní uživatelům předvýběr, ale pochybnosti jsem měla s porozuměním detailům v charakteristice zdroje.

6.1.6 Metoda sběru dat

Vzhledem k plánovanému počtu respondentů (619 osob, podrobněji v podkapitole 6.1.8 *Tvorba a distribuce dotazníku*) jsem zvolila kvantitativní metodu sběru dat

prostřednictvím dotazníků v elektronické verzi. Podmínkou byl přístup respondentů k internetu, což jsem nepovažovala za omezení. Pokud např. studenti nemají internetové připojení doma, v rámci JAMU mají k internetu přístup v počítačové učebně téměř denně do 20 hod (pondělí až čtvrtek 10 – 20 hod., pátek 10 – 16 hod.) a na kolejích pak z vlastních notebooků nebo počítačů. Výhodou této metody je poměrně snadná a časově příliš nenáročná distribuce velkému počtu respondentů, žádné finanční náklady, trvalý přístup k dotazníkům při zpracování a přívětivost jejich zpracování (možnost přenášení dat do textových nebo tabulkových editorů). Výhodou pro respondenty u elektronického dotazníkového šetření je jejich anonymita. Kromě data ukončení přístupnosti dotazníků si respondent sám zvolí, kdy a kde dotazník vyplní, neboť každému nevyhovuje např. počítačová učebna, prostor knihovny a potřebuje jiné podmínky pro soustředění.

6.1.7 Druhy a tematické okruhy otázek

Dotazník obsahoval dvacet otázek, které byly rozděleny do čtyř tematických okruhů. Tři okruhy vycházely ze tří stanovených hypotéz a cílů dotazníkového průzkumu, čtvrtý poslední okruh otázek zjišťoval údaje o respondentech.

Okruhy otázek byly jasné od počátku. Pořadí okruhů a formulace otázek byly několikrát změněny, aby byly srozumitelné, logicky na sebe navazovaly a postihly podstatu problému. Zvažovala jsem např., jestli mám nechat na respondentech, aby sami v otevřeném typu otázky uvedli EIZ, které využívají. Pro tento okruh jsem nakonec zvolila otázky výčtové, které respondentům nabízí přehled zdrojů v každé kategorii. Respondenti nemusí vzpomínat či nahlížet do portálu, aby mohli formulovat odpověď (v tomto případě název EIZ), což by je mohlo odradit.

V dotazníku byly použito několik druhů otázek. Dvakrát byly použity otázky uzavřené – dichotomické (kategorické), které dávají na výběr dvě mezní vzájemně se vylučující odpovědi. Jednalo se o okruh 4. Jedenkrát (okruh 4) byla použita otázka uzavřená – polytomická, která umožňuje vybírat vhodnou odpověď z několika uvedených variant odpovědí. V deseti otázkách (okruh 1, 2, 3) byly použity otázky uzavřené – výčtové, které umožňují respondentům vybrat více položek ze seznamu. Ve čtyřech případech byla použita otázka uzavřená – stupnicová, se slovním řazením (okruh 1, 2, 3), v níž respondent slovně hodnotí zkoumaný problém. V jednom případě (okruh 3) byla použita otázka, která bývá

uváděna jako uzavřená – přechodná, příp. polootevřená. Pokud respondentovi nevyhovuje žádná z nabízených odpovědí, má možnost vyjádřit odpověď vlastní, uváděnou např. jako „Jiné (prosím, upřesněte)“. Jedenkrát se vyskytla otázka otevřená (okruh 1), kdy se respondenti mohou volně vyjádřit. Předností uzavřených otázek je přesnost odpovědí a jednodušší vyhodnocování, než u otevřených otázek. Otázka otevřená se vyskytla pouze jedenkrát (okruh 1) [PAYNE, 2007, s. 191 – 193].

Otázky rozdělené do čtyř tematických okruhů:

Okruh 1 Využívání EIZ z portálu Umění online (otázka č. 1. – 8.)

1. Jak často využíváte EIZ z portálu Umění online, který je dostupný na webových stránkách Knihovny JAMU?
2. Označte EIZ z kategorie Divadlo, které využíváte nejčastěji. (Zvolte prosím jednu nebo více možností)
3. Označte EIZ z kategorie Hudba, které využíváte nejčastěji. (Zvolte prosím jednu nebo více možností)
4. Označte EIZ z kategorie Film, které využíváte nejčastěji. (Zvolte prosím jednu nebo více možností)
5. Označte EIZ z kategorie Literatura, které využíváte nejčastěji. (Zvolte prosím jednu nebo více možností)
6. Označte EIZ z kategorie Umění, které využíváte nejčastěji. (Zvolte prosím jednu nebo více možností)
7. Označte prosím EIZ z kategorie Ostatní, které využíváte nejčastěji. (Zvolte prosím jednu nebo více možností)
8. Které EIZ na portálu Umění online postrádáte? (Uveďte prosím název nebo webovou adresu)

Okruh 2 Propagace portálu Umění online (otázka č. 9. – 13.)

9. Odkud víte o portálu Umění online? (Zvolte prosím jednu nebo více možností)
10. Informují Vás knihovnice/knihovníci o portálu Umění online?
11. Knihovna JAMU připravuje informační lekce jak pracovat s EIZ. Jaká forma by Vám vyhovovala? (Zvolte prosím jednu nebo více možností)

12. Jaký způsob informování o novinkách na portálu Umění online by Vám vyhovoval? (Zvolte prosím jednu nebo více možností)

13. Přivítal/a byste možnost doporučovat v Blogu na webu Knihovny JAMU zajímavé EIZ spolužákům, pedagogům, kolegům i knihovníkům?

Okruh 3 Webová prezentace portálu Umění online (otázka č. 14. – 17.)

14. Pokud jste spokojen/a s webovou prezentací portálu Umění online, co Vám vyhovuje? (Zvolte prosím jednu nebo více možností)

15. Pokud jste nespokojen/a s webovou prezentací portálu Umění online, co Vám nevyhovuje? (Zvolte prosím jednu nebo více možností)

16. Která forma zpřístupnění EIZ na webu Knihovny JAMU by Vám vyhovovala více?

17. Víte, že je na vstupní stránce portálu upozornění na podmínky užívání EIZ (Copyright, Conditions of use, Private policy...)?

Okruh 4 Segmentace (údaje o uživateli) (otázka č. 18. – 20.)

18. Jste... *

19. Jste... *

20. Kterou fakultu studujete/na které fakultě působíte?*

Otázky označené hvězdičkou * byly povinné.

6.1.8 Tvorba a distribuce dotazníku

Dotazník byl vytvořen ve nezaplatněné verzi systému eSurveysPro : Premium Survey services [Outside Software, 2010] (viz Obr. 4). Systém umožňuje sestavení, distribuci, ve zaplatněné verzi export dat a podrobnější vyhodnocení dotazníku. Dotazník komunikuje anglicky, ale umožňuje nastavení otázek v češtině. Dále je možno nastavit grafickou podobu v pěti variantách, druhy otázek (uzavřené, otevřené, upozornění na povinné otázky), pohyb respondentů v dotazníku (zpět, opuštění dotazníku, dokončení dotazníku), přístup k dotazníku (heslo nebo odkaz v e-mailu, což jsem použila), dobu otevření dotazníku (upozornění úvodním textu dotazníku). Nastavit lze název dotazníku, členění otázek do okruhů se samostatnými názvy, číslování otázek, způsob vyplňování, např. jestli se respondenti mohou vracet k otázkám, či celému dotazníku. Zvolila jsem způsob, který umožňuje respondentům odpovědět na dotazník pouze

jedenkrát s možností vrátit se k nedokončenému a neodeslanému a editovat v něm původní odpovědi.

Obr. 4 eSurveysPro : Premium Survey Services – úvodní stránka

Zdroj: <http://www.esurveyspro.com/> (výřez ze snímku obrazovky pořízeného dne 1.6. 2010)

Důležitou součástí dotazníku je úvodní text, který má respondentům objasnit, jak mají dotazník vyplňovat, kolik má otázek, do kdy je přístupný a upozornit je na anonymní vyhodnocování, což je podle mě pro respondenty uvolňující. V úvodním textu je nutné uvést kontakt pro případné potíže.

Dotazník byl distribuován jako odkaz v e-mailu. Seznam studentů a doktorandů včetně školních e-mailových adres jsem získala v programu Excel ze studijního oddělení a použila s jejich svolením. Nejdříve jsem dotazník zaslala zkušebně šesti pedagogům a studentům. Vrátili se však pouze dva nekompletně vyplněné dotazníky, na jejichž základě došlo ke změně ve formulaci některých otázek.

Dotazník jsem postupně rozeslala několika hromadnými e-maily. Ve formulaci textu e-mailu jsem věnovala velkou pozornost Předmětu e-mailu. Studenti JAMU nejsou příliš zvyklí a prozatím ani systémem školy nuceni pravidelně navštěvovat školní e-maily, a proto bylo nutné zaujmout jejich pozornost. Text e-mailu obsahoval kromě odkazu na dotazník na eSurveysPro žádost o vyplnění dotazníku, dobu jeho otevření, účel dotazníkového šetření a upozornění na anonymitu odpovědí. Dotazník byl pro respondenty otevřen 14 dnů, ale pro slabou návratnost jsem prodloužila jeho platnost o dalších 14 dnů (viz Obr. 5), na což

jsem všechny respondenty opět upozornila e-mailem, včetně vyvážení této informace do Aktualit na webových téměř stejný počet odpovědí jako po prvních 14 dnech otevření dotazníku.

Obr. 5 JAMU – Hudební fakulta – Archiv aktualit – upozornění na prodloužení doby pro vyplnění dotazníku

Zdroj: <http://hf.jamu.cz/aktuality/archiv.html> (výřez ze snímku obrazovky pořízeného dne 1.6. 2010)

Dotazník byl zaslán 619 respondentům, z toho 158 studentům divadelní fakulty, 139 studentům hudební fakulty; 28 doktorandům DF, 39 doktorandům HF; 82 interním pedagogům DF, 173 pedagogům hudební fakulty (118 interním, 55 externím). Vrátilo se nedoručených 36 e-mailů (chyba v adrese příjemce, ukončené studium), a sice od 18 studentů DF, 6 studentů HF, 9 pedagogům DF, 3 pedagogům HF.

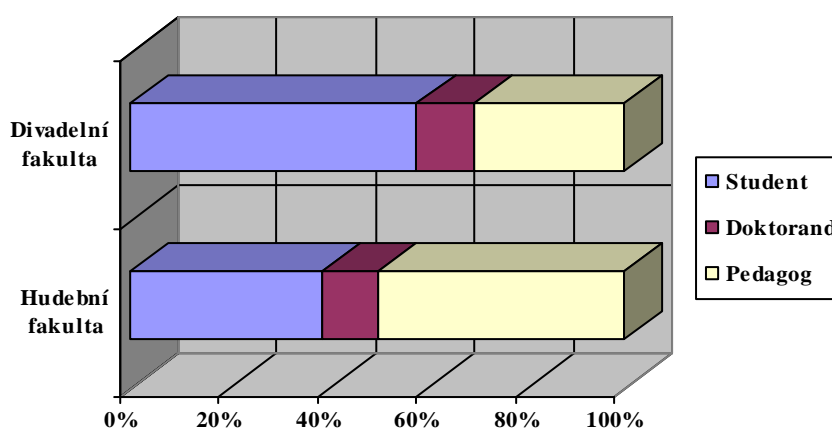
Výsledný výzkumný vzorek tedy tvořilo 583 respondentů, z toho 140 studentů DF, 133 studentů HF; 28 doktorandů DF, 39 doktorandů HF; 73 pedagogů DF, 170 pedagogů HF. Procentní zastoupení ukazuje, že poměr studentů divadelní (51,2 %) a hudební fakulty byl v rovnováze, u respondentů se statusem doktoranda mírně převažují doktorandi z hudební fakulty (58 %) nad doktorandy fakulty divadelní (42 %) (viz Tab. 8 a Graf 1). Značný rozdíl je mezi poměrem pedagogů divadelní (30 %) a hudební fakulty (70 %), přičemž tato disproporce je vysvětlena v podkapitole 6.1.2 *Reprezentativní vzorek*. Počty odpovědí jsou

v tabulce uvedeny v celých číslech a procentech (zaokrouhлено na jedno desetinné místo, ve výsledku není 99,9 % zaokrouhlováno na 100 %).

Fakulta/Status respondenta	Student		Doktorand		Pedagog	
	počet	%	počet	%	počet	%
Divadelní fakulta	140	51,2 %	28	41,7 %	73	29,9 %
Hudební fakulta	133	48,7 %	39	58,2 %	170	69,6 %
Celkový součet	273	99,9 %	67	99,9%	244	99,5 %

Tab. 8 Zastoupení fakult podle statusu respondenta

Graf 1 Zastoupení respondentů podle statusu respondenta

6.2 Vyhodnocení dat

Dotazníkového průzkumu se účastnilo 583 respondentů, vyplněných se vrátilo 43 dotazníků, což činí 7,4 %, 92,6 % respondentů na dotazník vůbec nereagovalo, případně třeba za měsíc při osobním kontaktu mně několik pedagogů sdělilo, že na dotazník zapomělo odpovědět.

Při kontrole dotazníků jsem zjistila, že ani jeden dotazník nebyl vyplněn kompletně. Kromě šesti případů nebyla vyplněna jediná otevřená otázka v dotazníku, v níž respondenti měli uvést EIZ, které sami využívají a nejsou obsahem portálu. Nevyplněné byly také některé výčtové otázky zaměřené na využívání konkrétních EIZ (otázka č. 2 – 7), kdy respondenti dle předpokladu upřednostňovali oborové EIZ z kategorie korespondující se studijním oborem.

Nebylo však možno vyloučit migrace respondentů z obou fakult i statusů mezi kategoriemi EIZ (Divadlo, Hudba, Film, Literatura, Umění, Ostatní). Stála jsem tedy před otázkou, jak data vyhodnocovat, aby výsledek byl relevantní. Právě z výše uvedeného důvodu a s ohledem na nezvyklost formy dotazníkové šetření jsem se rozhodla pracovat se všemi 43 vyplněnými dotazníky. Jelikož na dotazník neodpověděl ani jeden doktorand, budu při vyhodnocování dat pracovat pouze se studenty magisterského studijního programu (dále jako studenti) divadelní a hudební fakulty a pedagogy divadelní a hudební fakulty.

Podrobnější vyhodnocení dotazníků umožňuje systém eSurveysPro pouze ve zpoplatněné formě, proto jsem přikročila k vlastnoručnímu vyhodnocení. Data jsem převedla do programu Excel a odtud do tabulek a grafů u jednotlivých otázek.

V následujícím textu bude provedeno vyhodnocení jednotlivých otázek podle tematických okruhů. Počty odpovědí jsou v tabulkách uvedeny v celých číslech a procentech (zaokrouhлено na jedno desetinné místo). Pruhové grafy vyjadřují počet odpovědí v procentech. Každý tematický okruh otázek má jinou barvu pruhů v grafu.

6.2.1 Využívání EIZ z portálu Umění online

První tematický okruh otázek měl ověřit nebo vyvrátit první hypotézu, která předpokládá, že studenti a akademičtí pracovníci (doktorandi a pedagogové) využívají EIZ jako studijní (učební materiál). Tento okruh zahrnoval osm otázek. Otázky jsou stěžejní pro směřování vývoje portálu po stránce výběru konkrétních zdrojů a typů, neboť mají ukázat, jestli uživatelé preferují databáze, webové stránky nebo elektronické časopisy. Úvodní otázka č. 1 měla prověřit, jak často a jestli vůbec respondenti portál využívají. Otázky č. 2 – 7 byly výčtové a sledovaly, které EIZ v každé z kategorií (Divadlo, Hudba, Film, Literatura, Umění, Ostatní) uživatelé aktivně využívají. EIZ jsou ve všech kategoriích stejném pořadí jako na webových stránkách JAMU.

Přehled výsledků měl prokázat, o které EIZ je zájem a které by bylo vhodné nahradit vhodnějšími zdroji, např. těmi, které uživatelé uvedli v otevřené otázce č. 8.

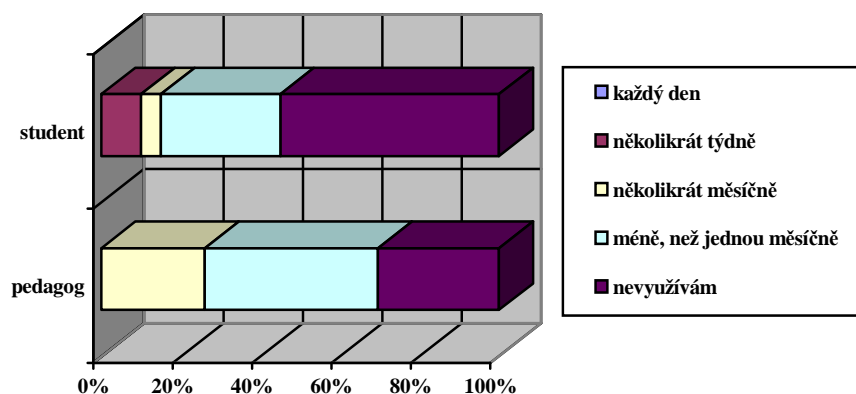
1. Jak často využíváte EIZ z portálu Umění online, který je dostupný na webových stránkách Knihovny JAMU?

Úvodní otázka měla zjistit, jak často a zda-li vůbec respondenti navštěvují portál, aby vyhledali informace v EIZ. Bylo nabídnuto pět variant odpovědí. Na otázku odpovědělo 43 respondentů, z toho 24 studentů a 19 pedagogů. U první varianty „každý den“ bylo možné předpokládat malou pravděpodobnost, která se potvrdila, neboť tak často nenavštěvuje portál ani jeden respondent (0 %). Variantu „několikrát týdně“ vybrali pouze 2 (8,3 %) respondenti se statutem studenta, avšak žádný pedagog (0 %); „několikrát měsíčně“ vybral 1 (4,1 %) respondent se statutem studenta a 6 (31,5 %) respondentů pedagogů; „méně, než jednou měsíčně“ navštěvuje portál 10 (41,6 %) respondentů studentů a 6 (31,5 %) respondentů pedagogů; „nevyžívám“ odpovědělo 11 (45,8 %) respondentů studentů a 7 (36,8 %) respondentů pedagogů. Výsledky viz Tab. 9 a Graf 2.

Odpověď/Status respondenta	Student		Pedagog	
	počet	%	počet	%
každý den	0	0 %	0	0 %
několikrát týdně	2	8,3 %	0	0 %
několikrát měsíčně	1	4,1 %	6	31,5 %
méně, než jednou měsíčně	10	41,6 %	6	31,5 %
nevyžívám	11	45,8 %	7	36,8 %
Celkový součet	24	99,8 %	19	99,8 %

Tab. 9 Využívání portálu Umění online – otázka č. 1

Z odpovědí na tuto otázku vyplývá, že je portál spíše nevyužíván, neboť ze 43 respondentů odpověděla téměř třetina 34 (79,1 %) takto: „nevyžívám“ nebo využívám „méně, než jednou měsíčně.“ I když se jedná o pilotní otázku dotazníku dá se říci, že výsledek není příliš povzbudivý. Vypovídá možná o nedostatečné propagaci ze strany knihovny i vyučujících, možná také o neznalosti nebo nezájmu o tento druh informací.

Graf 2 Využívání portálu Umění online – otázka č. 1

2. Označte EIZ z kategorie Divadlo, které využíváte nejčastěji. (Zvolte prosím jednu nebo více možností)

V této otázce respondenti možnost vybrat, které EIZ z kategorie Divadlo využívají nejčastěji. Z celkového počtu 43 respondentů odpovědělo 19 respondentů (44 %). A sice 9 studentů (37,5 %) z celkového počtu 24 studentů a 10 pedagogů (52,6 %) z celkového počtu 19 pedagogů.

Databáze online Institutu umění – Divadelního ústavu vybralo 9 studentů (z celkového počtu 9 studentů, kteří odpovídali) a 7 pedagogů (z celkového počtu 10 pedagogů, kteří odpovídali), což je 100 % respondentů studentů, 70 % respondentů pedagogů. Webové stránky divadelní, literární, audiovizuální agentury *DILIA* využívá 8 studentů (z celkového počtu 9 studentů, kteří odpovídali) a 10 pedagogů (z celkového počtu 10 pedagogů, kteří odpovídali), což činí 88,8 % studentů a 100 % pedagogů. *Divadelní noviny* nevybral ani jeden respondent student (0 %), ale pouze 2 pedagogové (z celkového počtu 10 pedagogů, kteří odpovídali), což činí 20 % respondentů pedagogů. Nezájem o divadelní periodikum, ve kterém jsou recenze, rozhovory a profily českých i zahraničních divadelníků, se rozchází se zájmem o tištěnou verzi periodika. Webový portál *Divadlo.cz* vybralo 9 studentů (z celkového počtu 9 studentů, kteří odpovídali) a 8 pedagogů (z celkového počtu 10 pedagogů, kteří odpovídali), což činí 100 % respondentů studentů, 80 % respondentů pedagogů. Webové stránky Mezinárodní federace pro divadelní výzkum (*Fédération internationale pour la recherche théâtrale (FIRT)*) nevybral ani jeden respondent (0 %). Domnívám se,

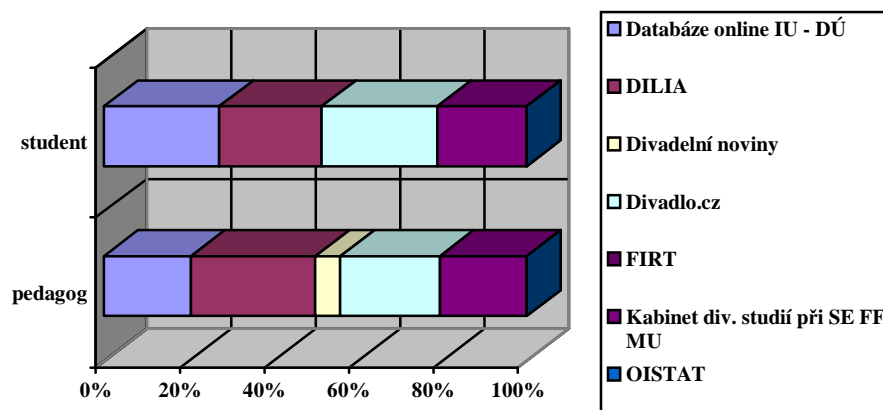
že příčinou je jazyková bariéra. Webové stránky *Kabinetu divadelních studií při Semináři estetiky FF MU v Brně* navštěvuje 7 studentů (z celkového počtu 9 studentů, kteří odpovídali) a 7 pedagogů (z celkového počtu 10 pedagogů, kteří odpovídali), což je 77,7 % respondentů studentů a 70 % respondentů pedagogů. Webové stránky Mezinárodní organizace scénografů, divadelních architektů a techniků (*Organisation Internationale des Scénograpes, Techniciens et Architectes de Théâtre (OISTAT)*) nevybral ani jeden respondent (0 %). Výsledky viz Tab. 10 a Graf 3.

EIZ/Status respondenta	Student		Pedagog	
	počet	%	počet	%
Databáze online Institutu umění – Divadelního ústavu (DÚ)	9	100 %	7	70 %
DILIA	8	88,8 %	10	100 %
Divadelní noviny	0	0 %	2	20 %
Divadlo.cz	9	100 %	8	80 %
Fédération internationale pour la recherche théâtrale (FIRT)	0	0 %	0	0 %
Kabinet div.studií při Semináři estetiky FF MU v Brně	7	77,7%	7	70 %
Organisation Internationale des Scénograpes, Techniciens et Architectes de Théâtre (OISTAT)	0	0 %	0	0%

Tab. 10 Využívání EIZ z kategorie Divadlo na portálu Umění online – otázka č. 2

Při výběru jednoznačně převažují EIZ v češtině, o dva zdroje cizojazyčné nebyl zájem vůbec. Potvrdil se tedy předpokládaný a vyrovnaný zájem o webové stránky *DILIA*, o webový portál *Divadlo.cz* a o online *Databáze Institutu umění – Divadelního ústavu*. Na webových stránkách *DILIA* se nachází databáze synopsí divadelních her, k nimž *DILIA* vykonává kolektivní autorská práva, nabídka her určených k překladu, vypisuje stipendia pro mladé překladatele. V případě portálu *Divadlo.cz*, který je informačním centrem českého divadla na internetu, se uživatelé dostanou k informacím z provozu českého divadla doma i v zahraničí. Ve třetím případě se jedná o bibliografické a faktografické databáze (katalog knihovny Divadelního ústavu, databáze divadelních inscenací, bibliografická databáze článků o českém i zahraničním divadle). Na čtvrtém místě zájmu jsou

webové stránky *Kabinetu divadelních studií při Semináři estetiky FF MU v Brně*, kde se nachází odkazy na další webové stránky o divadle v ČR a aktuality z divadelního dění, ale také otázky ke státní zkoušce, včetně doporučené literatury.

Graf 3 Využívání EIZ z kategorie Divadlo na portálu Umění online – otázka č. 2

3. *Označte EIZ z kategorie Hudba, které využíváte nejčastěji. (Zvolte prosím jednu nebo více možností)*

Tato otázka byla zaměřena na využívání EIZ z kategorie Hudba. Z celkového počtu 43 respondentů odpovědělo 22 respondentů (51,1 %). A sice 11 studentů (45,8 %) z celkového počtu 24 studentů a 11 pedagogů (57,8 %) z celkového počtu 19 pedagogů.

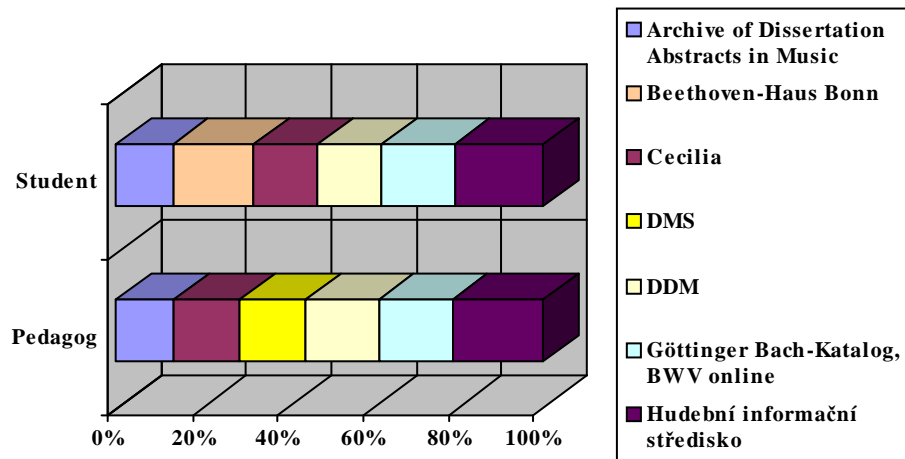
Archive of Dissertation Abstracts in Music využívá 7 studentů (z celkového počtu 11 studentů, kteří odpovídali) a 7 pedagogů (z celkového počtu 11 studentů, kteří odpovídali), což činí 63,6 % respondentů studentů a 63,6 % respondentů pedagogů. Webové stránky *Beethoven-Haus Bonn*, které obsahují mj. kompletní vydání skladatelova díla, využívá 10 studentů (z celkového počtu 11 studentů, kteří odpovídali), nevybral je však ani jeden pedagog, což činí studentů 90,9 % respondentů studentů a 0 % respondentů pedagogů. Online průvodce hudebními sbírkami ve Velké Británii a Irsku *Cecilia* využívá 8 studentů a stejný počet pedagogů, což činí 72,7 % respondentů studentů a 72,7 % respondentů pedagogů. Bibliografickou databázi zadaných disertací z muzikologie a hudební pedagogiky *Dissertationsmeldestelle der Gesellschaft für Musikforschung (DMS)* využívá

8 studentů a ani jeden pedagog, což činí 72,2 % respondentů studentů a 0 % respondentů pedagogů. Bibliografickou databázi disertačních prací z muzikologie *Doctoral dissertations in musicology online (DDM online)* vybralo 8 studentů a 9 pedagogů, což činí 72,7 % respondentů studentů a 81,8 % respondentů pedagogů. *Göttinger Bach-Katalog, BWV online*, který obsahuje prameny skladatelova díla a je databází díla J.S. Bacha, navštěvuje 9 studentů a stejný počet pedagogů, což činí 72,7 % respondentů studentů a rovněž 72,7 % respondentů pedagogů. Portál do světa české soudobé hudby *Hudební informační středisko* navštěvuje 11 studentů a 11 pedagogů, což činí 100 % respondentů obou statusů. Výsledky viz Tab. 11 a Graf 4.

EIZ/Status respondenta	Student		Pedagog	
	počet	%	počet	%
Archive of Dissertation Abstracts in Music	7	63,6 %	7	63,6 %
Beethoven-Haus Bonn	10	90,9 %	0	0 %
Cecilia	8	72,7 %	8	72,7%
Dissertationsmeldestelle der Gesellschaft für Musikforschung (DMS)	8	72,7 %	0	0 %
Doctoral dissertations in musicology online (DDM online)	8	72,7 %	9	81,8%
Göttinger Bach-Katalog, BWV online	9	81,8 %	9	81,8%
Hudební informační středisko	11	33 %	11	37 %

Tab. 11 Využívání EIZ z kategorie Hudba na portálu Umění online – otázka č. 3

Stejně jako u EIZ v kategorii Divadlo také v kategorii Hudba převažuje zájem o zdroje v češtině, který je ovšem v rámci kategorie jediný a spíše slouží hudebnímu provozu (*Hudební informační středisko*), který využívá plný počet respondentů, kteří odpovědi na tuto otázku. Zájem o databáze disertačních prací, které jsou k dispozici tři, je vyrovnaný a svědčí o zájmu sledovat přehled zpracovávaných témat. Důležitý je zájem o užitečné databáze díla Ludwiga van Beethovena, J.S. Sebastiana Bacha, které nabízí různé možnosti vyhledávání, jež tradiční tištěné tematické katalogy děl hudebních skladatelů neposkytují.

Graf 4 Využívání EIZ z kategorie Hudba na portálu Umění online – otázka č. 3

4. Označte EIZ z kategorie Film, které využíváte nejčastěji. (Zvolte prosím jednu nebo více možností)

V otázce měli respondenti označit, které EIZ z kategorie Film využívají nejčastěji. Z celkového počtu 43 respondentů odpovědělo 18 respondentů (41,8 %). Z toho 8 respondentů studentů (33,3 %) z celkového počtu 24 respondentů studentů a 9 respondentů pedagogů (47,3 %) z celkového počtu 19 respondentů pedagogů.

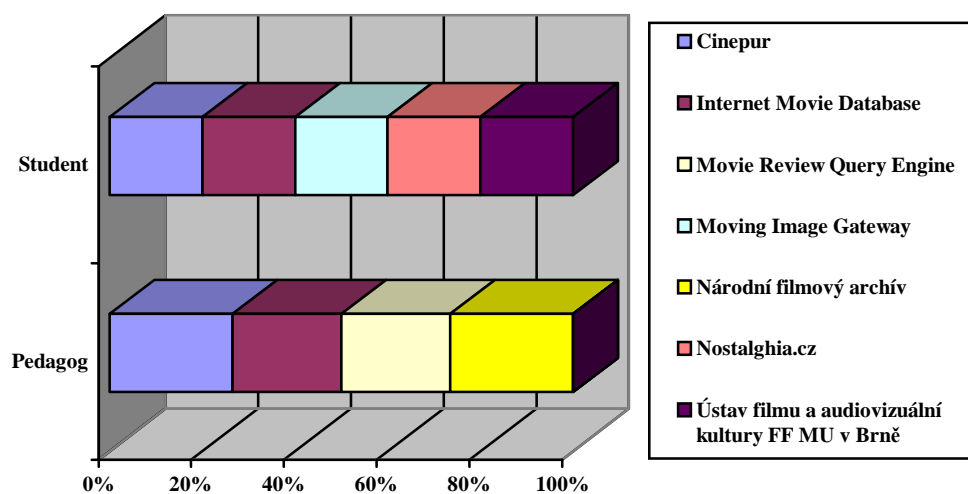
Časopis *Cinepur* navštěvuje 8 (100 %) respondentů studentů a 9 (100 %) respondentů pedagogů. Databázi světového filmu *Internet Movie Database* využívá 8 (100 %) respondentů studentů a 8 (88,8 %) respondentů pedagogů. Specializovaný vyhledávač filmových recenzí a analýz *Movie Review Query Engine* nevybral ani jeden respondent student (0 %), ale 8 (88,8 %) respondentů pedagogů. *Moving Image Gateway* vyhledalo 8 (100 %) respondentů studentů, ale ani jeden respondent pedagog (0 %). Webové stránky *Národního filmového archivu* neotevívá ani jeden respondent student (0 %), avšak využívá jej plný počet pedagogů, což činí 9 (100 %) respondentů. Databázi *Nostalghia.cz* využívá 8 (100 %) respondentů studentů a žádný (0 %) respondent pedagog. Webové stránky *Ústavu filmu a audiovizuální kultury FF MU v Brně* navštěvuje 8 (100 %) respondentů studentů, ale žádný respondent pedagog (0 %). Výsledky viz Tab. 12 a Graf 5.

EIZ/Status respondenta	Student		Pedagog	
	počet	%	počet	%
Cinepur	8	100 %	9	100 %
Internet Movie Database	8	100 %	8	88,8 %
Movie Review Query Engine	0	0 %	8	88,8 %
Moving Image Gateway	8	100 %	0	0 %
Národní filmový archív	0	0 %	9	100 %
Nostalghia.cz	8	100 %	0	0 %
Ústav filmu a audiovizuální kultury FF MU v Brně	8	100 %	0	0 %

Tab. 12 Využívání EIZ z kategorie Film na portálu Umění online – otázka č. 4

Největší zájem je o odborný filmový časopis *Cinepur* a filmovou databázi *Internet Movie Database*. Zájem o specializovaný vyhledávač recenzí *Movie Review Query Engine* a webové stránky *Národního filmového archivu* mají zájem pedagogové, kdežto o nekomerční informační databázi z filmového světa *Nostalghia.cz* preferují studenti. Respondenti studenti také na rozdíl od nulového zájmu respondentů pedagogů vyhledávají informace na webových stránkách *Ústavu filmu a audiovizuální kultury FF MU v Brně*.

Graf 5 Využívání EIZ z kategorie Film na portálu Umění online – otázka č. 4

5. Označte EIZ z kategorie Literatura, které využíváte nejčastěji. (Zvolte prosím jednu nebo více možností)

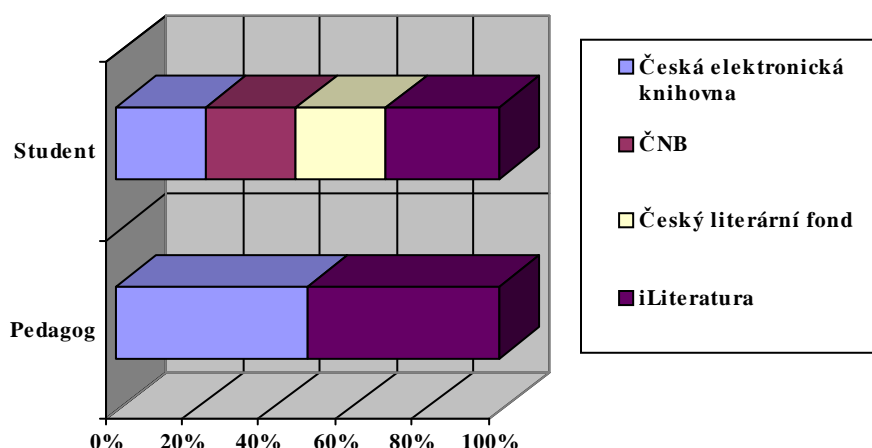
V otázce měli respondenti označit, do kterých EIZ z kategorie Literatura nahlíží nejčastěji. Z celkového počtu 43 respondentů odpovědělo 19 respondentů (44 %). Z toho 10 respondentů studentů (41,6 %) z celkového počtu 24 respondentů studentů a 9 respondentů pedagogů (47,3 %) z celkového počtu 19 respondentů pedagogů.

Plnotextová databáze české poezie 19. a počátku 20. století *Česká elektronická knihovna* je využívána 8 (80 %) respondenty studenty a 9 (100 %) respondenty pedagogy. *Českou národní bibliografii (ČNB)* vybralo 8 (80 %) respondentů studentů a ani jeden (0 %) respondent pedagog. Webové stránky Nadace *Český literární fond* otvírá 8 (80%) respondentů studentů a ani jeden (0 %) respondent pedagog. Webové stránky internetové zpravodajství o literatuře z celého světa *iLiteratura* navštěvuje 10 (100 %) respondentů studentů a 9 (100 %) respondentů pedagogů. Výsledky viz Tab. 13 a Graf 6.

EIZ/Status respondenta	Student		Pedagog	
	počet	%	počet	%
Česká elektronická knihovna	8	80 %	9	100 %
Česká národní bibliografie (ČNB)	8	80 %	0	0 %
Český literární fond	8	80 %	0	0 %
iLiteratura	10	100 %	9	100 %

Tab. 13 Využívání EIZ z kategorie Literatura na portálu Umění online – otázka č. 5

V případě literárních EIZ se potvrdil se očekávaný zájem o *iLiteraturu*, neboť obsahuje recenze, anotace, studie, rozborů a portréty spisovatelů a napomáhá orientaci v současné české i světové literatuře. Pedagogové nevyhledávají v *České národní bibliografii (ČNB)*, ani na webu *Nadace Českého literárního fondu*, který pochopitelně zajímá studenty, neboť informuje o grantech a stipendiích pro realizaci nekomerčních uměleckých děl a projektů také z oblasti divadla a literatury.

Graf 6 Využívání EIZ z kategorie Literatura na portálu Umění online – otázka č. 5

6. Označte EIZ z kategorie Umění, které využíváte nejčastěji. (Zvolte prosím jednu nebo více možností)

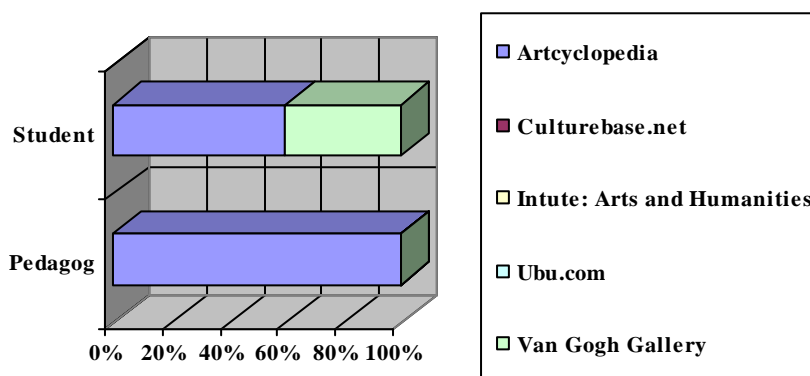
V otázce měli respondenti označit EIZ z kategorie Umění, které využívají nejčastěji. Z celkového počtu 43 respondentů odpovědělo 24 respondentů (55,8 %). Z toho 12 respondentů studentů (50 %) z celkového počtu 24 respondentů studentů a 12 respondentů pedagogů (63,1 %) z celkového počtu 19 respondentů pedagogů.

Encyklopedii umění *Artcyclopedia* navštěvuje 12 (100 %) respondentů studentů a 12 (100 %) respondentů pedagogů. O mezinárodní databázi umělců *Culturebase.net*, databázi webových zdrojů z oblasti umění humanitních oborů *Intute: Arts and Humanities* a webové stránky umělecké avantgardy *Ubu.com* neprojevil zájem žádný respondent (0 %). Digitální knihovnu *Van Gogh Gallery* využívá pouze 8 (66,6 %) respondentů studentů a ani jeden (0%) respondent pedagog. Výsledky viz Tab. 14 a Graf 7.

EIZ/Status respondenta	Student		Pedagog	
	počet	%	počet	%
Artcyclopedia	12	100 %	12	100 %
Culturebase.net	0	0 %	0	0 %
Intute: Arts and Humanities	0	0 %	0	0 %
Ubu.com	0	0 %	0	0 %
Van Gogh Gallery	8	66,6 %	0	0 %

Tab. 14 Využívání EIZ z kategorie Umění na portálu Umění online – otázka č. 6

Celkově je zájem o zdroje z kategorie Umění nejmenší ze všech kategorií, což je velmi překvapivé zjištění, neboť dějiny umění jsou obsahem předmětů na umělecké škole.

Graf 7 Využívání EIZ z kategorie Umění na portálu Umění online – otázka č. 6

7. Označte prosím EIZ z kategorie Ostatní, které využíváte nejčastěji.

(Zvolte prosím jednu nebo více možností)

V otázce o nejčastěji využívaných EIZ z kategorie Ostatní odpovědělo 22 respondentů z celkového počtu 43 respondentů (51,1 %), z toho 13 respondentů studentů (54,1 %) z celkového počtu 24 respondentů studentů a 9 respondentů pedagogů (47,3 %) z celkového počtu 19 respondentů pedagogů.

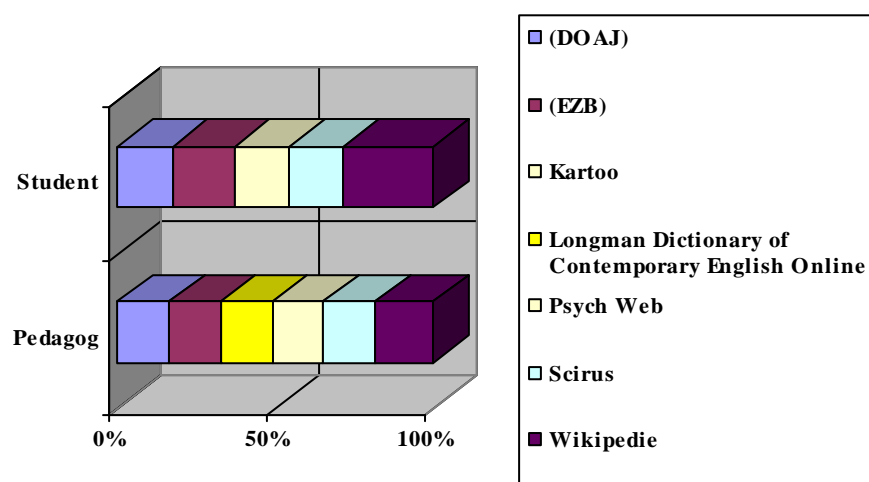
Plnotextový rozcestník elektronických časopisů *Directory of Open Access Journals (DOAJ)* navštěvuje 8 (61,5 %) respondentů studentů a 8 (88,8 %) respondentů pedagogů. Elektronickou knihovnu časopisů *Elektronische Zeitschriftenbibliothek (EZB)* navštěvuje 9 (69,2 %) respondentů studentů a 8 (88,8%) respondentů pedagogů. Metavyhledávač *Kartoo* nevyužil ani jeden respondent (0 %). Slovník *Longman Dictionary of Contemporary English Online* nevyužívá žádný respondent student (0 %), ale využívá jej 8 (88,8 %) respondentů pedagogů. Oborový portál *Psych Web*, který je v anglickém jazyce, využívá 8 (61,5 %) respondentů studentů a 8 (88,8 %) respondentů pedagogů. Vyhledávač vědeckých informací *Scirus* je využíván, stejně jako předešlý *Psych Web*. Encyklopedie *Wikipedie* je plným počtem respondentů obou statusů, 13 (100 %) studenty a 9 (100 %) pedagogy. Výsledky viz Tab. 15 a Graf 8.

EIZ/Status respondenta	Student		Pedagog	
	počet	%	počet	%
Directory of Open Access Journals (DOAJ)	8	61,5 %	8	88,8 %
Elektronische Zeitschriftenbibliothek (EZB)	9	69,2 %	8	88,8 %
Kartoo	0	0 %	0	0%
Longman Dictionary of Contemporary English Online	0	0 %	8	88,8 %
Psych Web	8	61,5 %	8	88,8
Scirus	8	61,5 %	8	88,8 %
Wikipedie	13	100 %	9	100 %

Tab. 15 Využívání EIZ z kategorie Ostatní na portálu Umění online – otázka č. 7

Využívání databází záznamů periodik je rovnoměrné. V obou zdrojích (*Directory of Open Access Journals (DOAJ)*, *Elektronische Zeitschriftenbibliothek (EZB)*) jsou časopisy ve světových jazycích, takže je zřejmé, že uživatelé jsou ochotni v nich číst a jazyk není bariérou. Podle očekávání je největší zájem o *Wikipedii*, přičemž u respondentů pedagogů menší, než u studentů. Zájem respondentů o vyhledávač vědeckých informací *Scirus* je podle počtu respondentů stejný jako o plnotextové

databáze časopisů, což indikuje zájem nebo nutnost vyhledávat informace v odborných zdrojích.

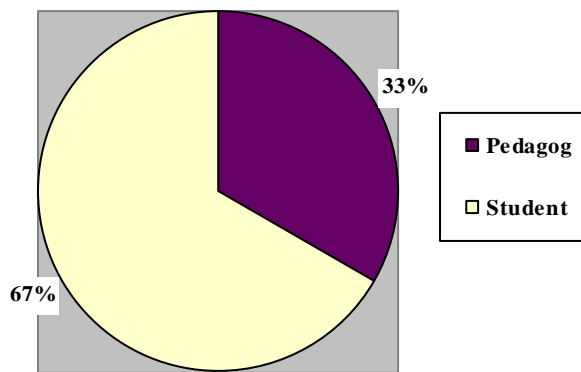
Graf 8 Využívání EIZ z kategorie Ostatní na portálu Umění online. – otázka č. 7

8. *Které EIZ na portálu Umění online postrádáte? (Uved'te prosím název nebo webovou adresu)*

Na tuto jedinou otevřenou otázku odpovědělo 6 respondentů z 43 (17 %), z toho 2 studenti (8 %) z celkového počtu 24 studentů a 4 pedagogové (21 %) z celkového počtu 19 pedagogů. Výsledky viz Tab. 16 a Graf 9.

EIZ/Status respondenta	Student		Pedagog	
	počet	%	počet	%
Odpověděli	2	8,3 %	4	21,1 %

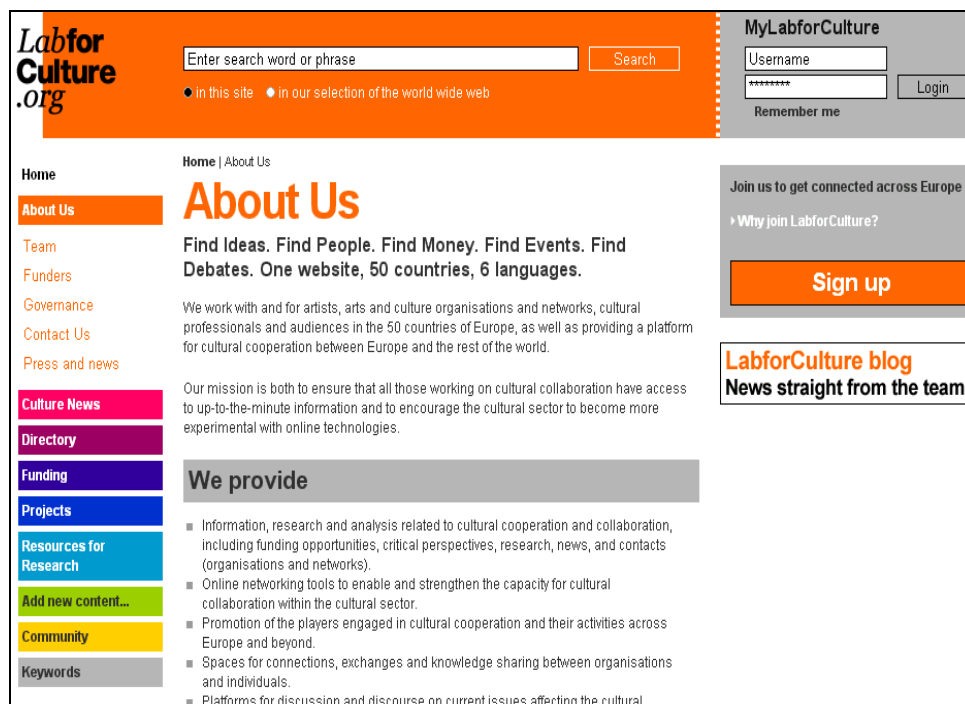
Tab. 16 Které EIZ na portálu Umění online postrádáte? – otázka č. 8

Graf 9 Které EIZ na portálu Umění online postrádáte? – otázka č. 8

Odpovědi uvádím v uvozovkách:

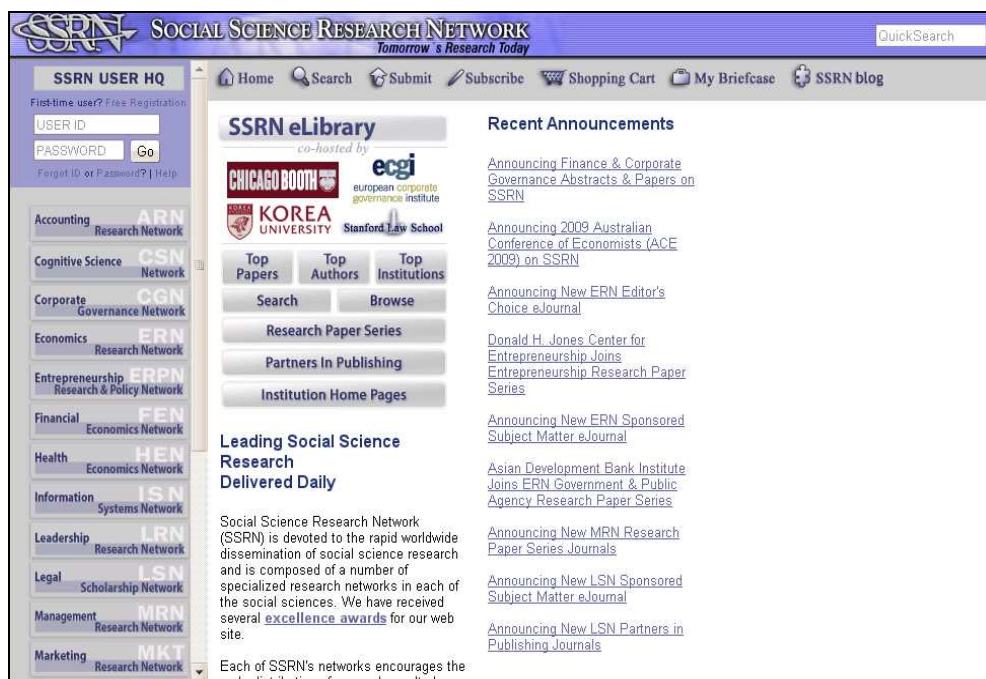
- „Taneční umění“
- „žádné – je to naprostá zbytečnost, to vše si každý normální člověk najde na webu za pár vteřin“
- „<http://www.labforculture.org/>“ – webové stránky projektu *LabforCulture*, které slouží spolupráci kulturní komunity v Evropě a Evropy se světem. LabforCulture jsou partnerskou iniciativou Evropské kulturní nadace (The European Cultural Foundation (ECL)). Webové stránky obsahují rubriky Directory, Funding, Projects, Resources for Research, Keywords. Stránky jsou v angličtině, němčině, španělštině, francouzštině, italštině, polštině. Jedná se o užitečný zdroj informací o zakládání a financování projektů, odkazy na kulturní a umělecké databáze, adresáři na programy a instituce Evropské unie atd. (viz Obr. 6).

Obr. 6 LabforCulture – webová stránka

Zdroj: <http://www.labforculture.org/en/about-us> (výřez ze snímku obrazovky pořízeného dne 21.4. 2010)

- „<http://www.ssrn.com/>“ – *Social Science Research Network (SSRN)* je věnovaný rychlému šíření celosvětového výzkumu v sociálních vědách. The SSRN Library obsahuje databázi abstraktů (cca 280 400) a plných textů (23 2700) vědeckých prací (viz Obr. 7).

Obr. 7 Social Science Research Network (SSRN) – webová stránka

Zdroj: <http://www.ssrn.com> (výřez ze snímku obrazovky pořízeného dne 21.4. 2010)

- „zatím se o této možnosti dozvídám poprvé budu muset portál nejprve důkladně prozkoumat, abych věděla, co budu a nebudu využívat, každopádně je to skvělá věc!“
- „vůbec jsem nevěděla, že nějaký takový portál existuje. To studuji na DIFA pátým rokem celkem aktivně“

Výsledek otázky nepřinesl velký počet zdrojů. Získané tři tipy značí, že respondenti mají slabé povědomí o EIZ, anebo znají i jiné, ale nevedli je.

6.2.2 Propagace portálu Umění online

Druhý tematický okruh otázek byl zaměřen na propagaci portálu a měl potvrdit nebo vyvrátit druhou hypotézu, která předpokládá, že uživatelé nejsou knihovnou dostatečně informováni o portálu Umění online.

Blok zahrnoval pět otázek, které zjišťovali jakým způsobem se respondenti dozvídají o portálu, zda-li by přivítali lekce práce s EIZ a zda-li by se sami zapojili do propagace oborových EIZ.

9. *Odkud víte o portálu Umění online? (Zvolte prosím jednu nebo více možností)*

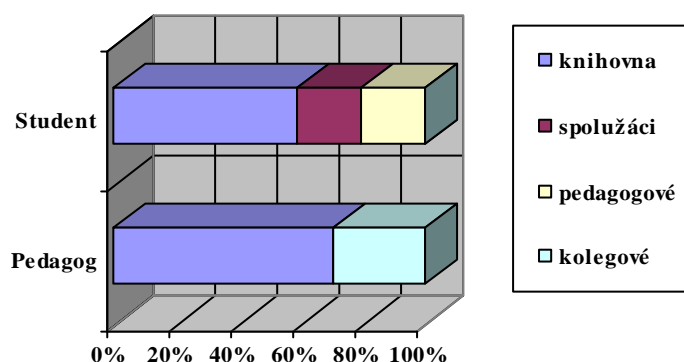
Otázka měla zjistit, odkud se respondenti dozvídají o portálu Umění online. Z celkového počtu 43 respondentů odpovědělo 32 respondentů (74,4 %), z toho 23 (95,8 %) respondentů studentů z celkového počtu 24 respondentů a plný počet respondentů pedagogů – 19 (100 %).

EIZ/Status respondenta	Student		Pedagog	
	počet	%	počet	%
knihovna	23	100 %	19	100%
spolužáci	8	34,7 %	0	0 %
pedagogové	8	34,7 %	0	0%
kolegové	0	0 %	8	42,1 %

Tab. 17 Odkud víte o portálu Umění online? – otázka č. 9

O portálu se v knihovně dozvědělo 23 (100 %) respondentů studentů a 19 (100 %) respondentů pedagogů. Od *spolužáků* se o Portálu Umění online dozvědělo 8 (34,7 %) studentů a pochopitelně ani jeden pedagog (0 %), neboť tato otázka byla určena studentům. Od *pedagogů* se o portálu dozvědělo 8 (34,7 %) respondentů studentů a stejně jako v předešlé otázce ani jeden pedagog (0%). Otázka byla určena opět studentům, přesto je možné že by mohla být pedagogy vyložena tak, že se o portálu dozvěděli od jiných pedagogů. Od *kolegů* se nedozvěděl o portálu ani jeden student (0 %), ale dozvědělo se o něm 8 (42,1 %) respondentů pedagogů. I v tomto případě by se pro změnu studenti mohli domnívat, že jiní studenti jsou jejich kolegy. Výsledky viz Tab. 17 a Graf 10.

Celkově tedy převažuje u obou kategorií respondentů informovanost o portálu v knihovně. Funguje také sdělování informací mezi spolužáky vzájemně a směrem od pedagogů ke studentům.

Graf 10 Odkud víte o portálu Umění online? – otázka č. 9

10. Informují Vás knihovnice/knihovníci o portálu Umění online?

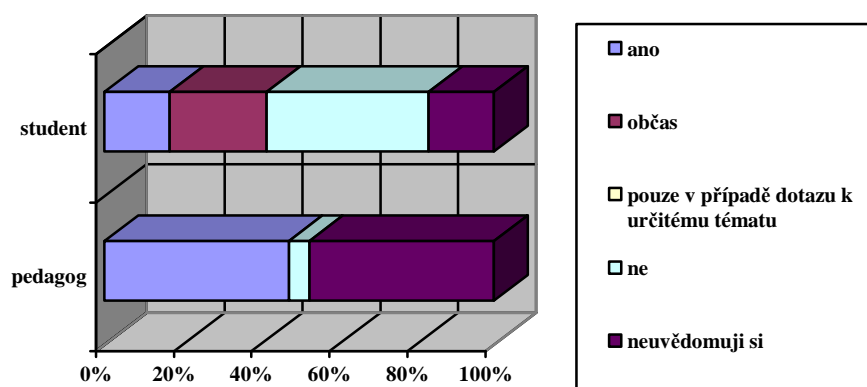
Otázka měla ověřit, zda-li knihovníci upozorňují uživatele na možnost získávat informace na portálu, tedy mimo knihovní fond. Odpovědělo všech 43 respondentů, tedy 24 studentů (100 %) a 19 pedagogů (100 %). Odpověď „ano“ potvrdili 4 (16,6 %) respondenti studenti a 9 (47,3 %) respondentů pedagogů. „Občas“ odpovědělo 6 (25 %) respondentů studentů a ani jeden respondent pedagog (0 %). „Pouze v případě dotazu k určitému tématu“ neodpověděl ani jeden respondent (0 %). „Ne“ odpovědělo 10 (41,6 %)

respondentů studentů a v jednom případě (5,2 %) respondent pedagog. „*Neuvědomuji si*“ odpověděli 4 (16,6 %) respondentů studentů 9 (47,3 %) respondentů pedagogů. Výsledky viz Tab. 18 a Graf 11.

EIZ/Status respondenta	Student		Pedagog	
	počet	%	počet	%
ano	4	16,6 %	9	47,3 %
občas	6	25 %	0	0 %
pouze v případě dotazu k určitému tématu	0	0 %	0	0 %
ne	10	41,6 %	1	5,2 %
neuvědomuji si	4	16,6 %	9	47,3 %
Celkem	24	99,8 %	19	99,8 %

Tab. 18 Informují Vás knihovnice/knihovníci o portálu Umění online? – otázka č.10

Téměř třetina všech respondentů (studentů, pedagogů) 13 (30,2 %) odpověděla, že je knihovníci informují o portálu, stejný počet respondentů si to neuvědomuje, 11 (25,5 %) respondentů odpovědělo, že není informována. Z odpovědí vyplývá, že se uživatelé o portálu od knihovnic sice dozvídají, ale ještě máme značné rezervy. Knihovníci mají příležitost uživatele informovat v podstatě při každém kontaktu u výpůjčního pultu, ale není to vždy nutné a ani z časových důvodů možné. Pokud uživatelé přicházejí do knihovny poprvé a jsou seznamováni se zdroji informací v knihovně, měl by jim být portál doporučen. V případě již konkrétního dotazu na vyhledání informací k určitému tématu záleží na povaze dotazu a úsudku knihovníka, který měl vyhodnotit, které zdroje informací dostupné v knihovně jsou pro daný dotaz nejvhodnější.

Graf 11 Informují Vás knihovnice/knihovníci o portálu Umění online? – otázka č. 10

11. Knihovna JAMU připravuje informační lekce jak pracovat s EIZ. Jaká forma by Vám vyhovovala? (Zvolte prosím jednu nebo více možností)

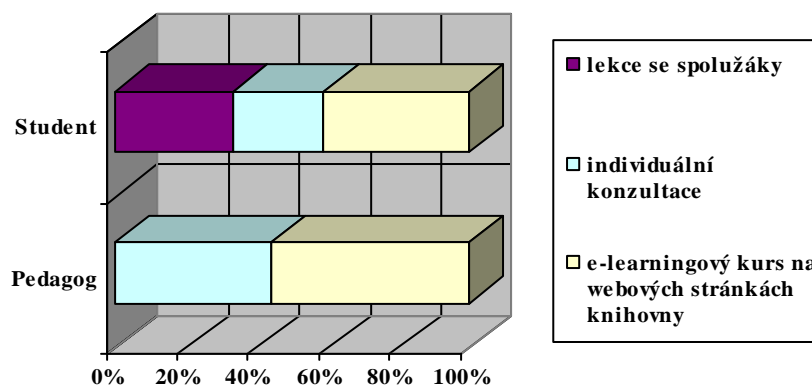
Účelem otázky bylo zjištění, o jaký druh informačních lekcí práce s EIZ je největší zájem. Respondenti měli možnost zvolit více odpovědí. Na tuto otázku odpovědělo 30 respondentů z celkového počtu 43 respondentů. Z toho 16 (66,6 %) studentů z celkového počtu 24 respondentů studentů a 14 (73,6 %) pedagogů z celkového počtu 19 respondentů pedagogů.

O „*lekce se spolužáky*“ projevilo zájem 13 (81,2 %) respondentů studentů a pochopitelně ani jeden pedagog. O „*individuální konzultace*“ projevilo zájem 10 (62,5 %) respondentů studentů a 11 (78,5 %) respondentů pedagogů. Nejvíce však zaujala možnost „*e-learningového kursu na webových stránkách knihovny*“, který by přivítal plný počet respondentů studentů 16 (100 %) a plný počet respondentů pedagogů 14 (100 %). Výsledky viz Tab.19 a Graf 12.

EIZ/Status respondenta	Student		Pedagog	
	počet	%	počet	%
lekce se spolužáky	13	81,2 %	0	0 %
Individuální konzultace	10	62,5 %	11	78,5 %
e-learningový kurs na webových stránkách knihovny	16	100 %	14	100 %

Tab. 19 Knihovna JAMU připravuje informační lekce jak pracovat s EIZ. Jaká forma by Vám vyhovovala? – otázka č. 11

Výsledky jsou nad očekávání povzbudivé, svědčí o zájmu rozšířit si dovednosti práce s EIZ. Největší zájem se ukazuje o elektronický výukový kurs, což svědčí o pozitivním přístupu k této formě výuky, s čímž jsem příliš s ohledem na zaměření studentů nepočítala.

Graf 12 Knihovna JAMU připravuje informační lekce jak pracovat s EIZ. Jaká forma by Vám vyhovovala? – otázka č. 11

12. Jaký způsob informování o novinkách na portálu Umění online by Vám vyhovoval? (Zvolte prosím jednu nebo více možností)

Otázka měla ověřit, jaký způsob informování o novinkách na portálu je pro uživatele nejpřijatelnější, mohli zvolit více odpovědí. Na otázku č. 12 odpovědělo z celkového počtu 43 respondentů 32 respondentů, z toho 18 (41,8 %) studentů z celkového počtu 24 respondentů studentů a 14 (73,6 %) pedagogů z celkového počtu 19 respondentů pedagogů.

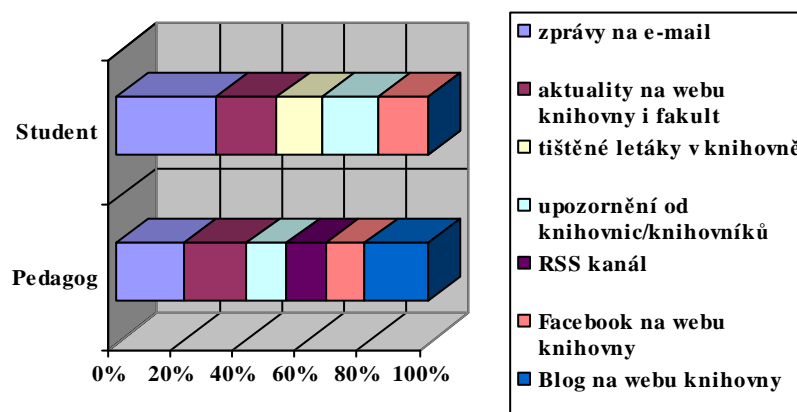
Odpověď „zprávy na e-mail“ zvolilo 18 (100 %) respondentů studentů 14 (100 %) respondentů pedagogů. „Aktuality na webu knihovny i fakult“ ztrhlo 11 (61,1 %) respondentů studentů a 13 (92,8 %) respondentů pedagogů. „Tištěné letáky v knihovně“ zvolilo 8 (44,4 %) respondentů studentů a ani jeden pedagog (0 %). Odpověď „Upozornění od knihovnic/knihovníků“ vybralo 10 (55,5 %) respondentů studentů a 8 (57,1 %) respondentů pedagogů. „RSS kanál“ nechce ani jeden respondent student (0 %), ale 8 (57,1 %) respondentů pedagogů. Informování o novinkách na „Facebooku na webu knihovny“ vybralo 9 (50 %)

respondentů studentů a 8 (57,1 %) respondentů pedagogů. *Blog na webu knihovny*“ nechce ani jeden student (0 %) oproti 13 (92,5 %) respondentům pedagogům. Výsledky viz Tab. 20 a Graf 13.

EIZ/Status respondenta	Student		Pedagog	
	počet	%	počet	%
zprávy na e-mail	18	100 %	14	100%
aktuality na webu knihovny i fakult	11	61,6 %	13	92,8 %
tištěné letáky v knihovně	8	44,4 %	0	0 %
upozornění od knihovnic/knihovníků	10	55,5 %	8	57,1 %
RSS kanál	0	0 %	8	57,1 %
Facebook na webu knihovny	9	50 %	8	57,1 %
Blog na webu knihovny	0	0 %	13	92,8 %

Tab. 20 Jaký způsob informování o novinkách na portálu Umění online by Vám vyhovoval? – otázka č. 12

Z odpovědí vyplývá, že za nejpřijatelnější formu informování o novinkách portálu Umění online považují respondenti zprávy e-mail a aktuality na webu knihovny. Na třetím místě stojí upozornění od knihovníků. Předpokládaný největší zájem mezi nástroji sdílení informací je o Facebooku, dále o „blog“ a „RSS kanál.“ Ovšem ani tištěné letáky nestojí stranou zájmu respondentů, neboť je o ně zájem od respondentů studentů a co do počtu stejný jako o „RSS kanál“

Graf 13 Jaký způsob informování o novinkách na portálu Umění online by Vám vyhovoval? – otázka č. 12

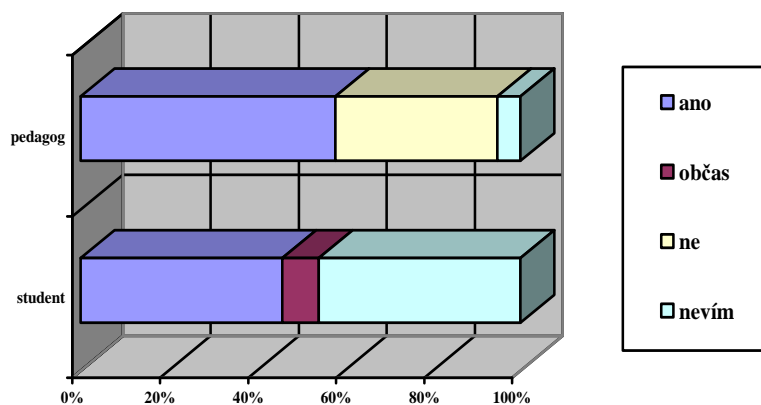
13. Přivítal/a byste možnost doporučovat v Blogu na webu Knihovny JAMU zajímavé EIZ spolužákům, pedagogům, kolegům i knihovníkům?

Otázka měla zjistit ochotu uživatelů se aktivně spolupodílet na obsahové stránce portálu a doporučovat si zajímavé zdroje informací, které souvisí se studijními obory. Na otázku odpovědělo všech 43 respondentů (100 %) v plném počtu podle statusu studenta (24) i statusu pedagoga (19). Odpověď „ano“ vybralo 11 (45,8 %) studentů, z celkového počtu 24 respondentů studentů a 11 (57,8 %) pedagogů z celkového počtu 19 pedagogů. „Občas“ by přivítali možnost doporučovat v Blogu na webu knihovny 2 (8,3 %) studenti, ale pedagogům tato možnost nevyhovuje (0 %). Odpověď „Ne“ se nevyskytla ani v jednom případě u respondentů studentů (0 %), ale u 7 (36,8 %) respondentů pedagogů. Nerozhodnou odpovědí „nevím“ se vyjádřilo 11 (45,8 %) respondentů studentů 1 (5,2 %) respondent pedagog. Výsledky viz Tab. 21 a Graf 14.

EIZ/Status respondenta	Student		Pedagog	
	počet	%	počet	%
ano	11	45,8 %	11	57,8 %
občas	2	8,3 %	0	0 %
ne	0	0 %	7	36,8 %
nevím	11	45,8 %	1	5,2 %
Celkový součet	24	99,9 %	19	99,9 %

Tab. 21 Přivítal/a byste možnost doporučit v Blogu na webu Knihovny JAMU zajímavé EIZ spolužákům, pedagogům, kolegům i knihovníkům? – otázka č. 13

Překvapující je kladná odpověď u respondentů pedagogů, kterou bych spíše čekala pouze u studentů, kteří jsou zvyklí na otevřené prostředí sociálních sítí. Studenti i pedagogové mají jasno o tomto způsobu doporučování informačních zdrojů.

Graf 14 Přivítal/a byste možnost doporučit v Blogu na webu Knihovny JAMU zajímavé EIZ spolužákům, pedagogům, kolegům i knihovníkům? – otázka č. 13

6.2.3 Webová prezentace portálu Umění online

Třetí tematický okruh otázek měl zjistit, jak jsou uživatelé spokojeni s webovou prezentací portálu. Blok obsahoval čtyři otázky. Otázky č. 14 – 15 byly výčtové a týkaly uspořádání, navigace, grafické podoby a popisu zdrojů. U popisu zdrojů jsem si nebyla jista srozumitelností. Pochybnosti o nadbytečnosti jsem měla

u jednotlivých rubrik (např. URL, Obory, Konspekt, Přístup, Dostupnost, Druh, Sekce, Jazyk). Co respondentům vyhovuje a co nikoliv, bylo zkoumáno dvojicí otázek, aby bylo možno učinit relevantní závěr, na jehož základě bude popis zdrojů upraven. Otázka č. 16 zjišťovala názor respondentů na stávající uspořádání EIZ ve formě portálu nebo by dali přednost abecednímu seznamu, nebo mají jinou představu. V otázce č. 17 se respondenti měli zamyslet, jestli si uvědomují právní rámec užívání EIZ.

14. Pokud jste spokojen/a s webovou prezentací portálu Umění online, co Vám vyhovuje? (Zvolte prosím jednu nebo více možností)

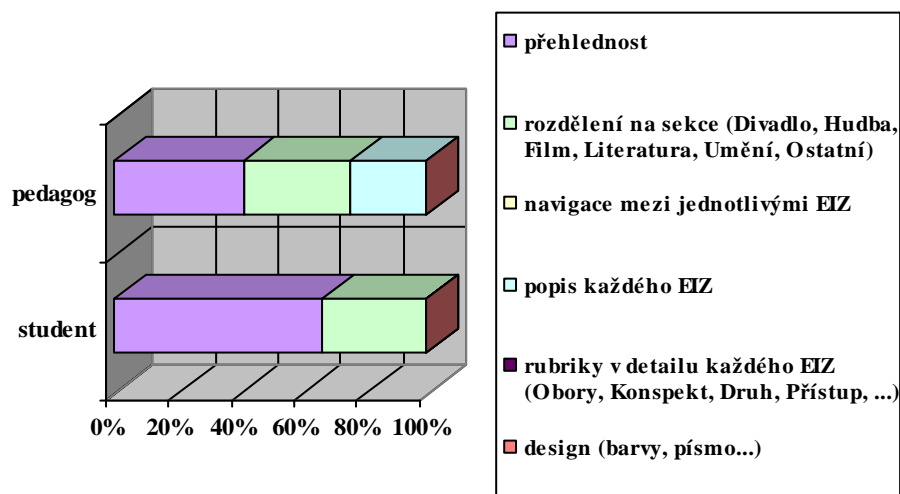
Respondenti měli hodnotit kladné stránky webové prezentace portálu. Otázka zkoumala konkrétní parametry funkčnosti portálu. Dvě možnosti se týkaly uspořádání (přehlednost, rozdělení na sekce ((Divadlo, Hudba, Film, Literatura, Umění, Ostatní)), jedna otázka zkoumala spokojenost s navigací (navigace mezi jednotlivými EIZ). Dvě možnosti se týkaly popisných informací charakterizujících zdroj (popis každého EIZ rubriky v detailu každého EIZ (Obory, Konspekt, Druh, Přístup, ...), další jedna možnost grafické podoby portálu (design (barvy, písmo...)). Z celkového počtu 43 respondentů, odpovídalo na otázku 37 (86 %) respondentů. Z toho 20 (83,3 %) respondentů studentů z celkového počtu 24 respondentů studentů a 17 (89,4 %) respondentů pedagogů z celkového počtu 19 respondentů pedagogů.

S „přehledností“ vyjádřilo spokojenost 20 (100 %) respondentů studentů a 17 (100 %) respondentů pedagogů. „Rozdělení na sekce (Divadlo, Hudba, Film, Literatura, Umění, Ostatní)“ vyhovuje 10 (50 %) respondentů studentům a 14 (82,3 %) respondentům pedagogům. „Navigace mezi jednotlivými EIZ“ není zatržena ani v jednom případě (0 %). „Popis každého EIZ“ není zatržen ani u jednoho studenta (0 %), ale tuto možnost vybralo 10 pedagogů (58,8 %). Poslední dvě možnosti, tedy „rubriky v detailu každého EIZ (Obory, Konspekt, Druh, Přístup, ...)“ a „design (barvy, písmo...)“ nevybral ani jeden respondent (0 %). Výsledky viz Tab. 22 a Graf 15.

EIZ/Status respondenta	Student		Pedagog	
	počet	%	počet	%
přehlednost	20	100%	17	100%
rozdělení na sekce (Divadlo, Hudba, Film, Literatura, Umění, Ostatní)	10	50%	14	82,3%
navigace mezi jednotlivými EIZ	0	0%	0	0%
popis každého EIZ	0	0%	10	58,8%
rubriky v detailu každého EIZ (Obory, Konspekt, Druh, Přístup, ...)	0	0	0	0
design (barvy, písmo...)	0	0	0	0

Tab. 22 Pokud jste spokojen/a s webovou prezentací portálu Umění online, co Vám vyhovuje? (Zvolte prosím jednu nebo více možností) – otázka č. 14

Výsledné zjištění této otázky zní, že jsou respondenti spokojeni s „přehledností“ a „rozdělením na jednotlivé kategorie,“ což znamená, že přijímají základní strukturu portálu. Spojenost vyjádřili studenti i pedagogové shodně v obou těchto parametrech. Pedagogové ocenili oproti studentům ještě „popis každého EIZ,“ což svědčí o systematickém přístupu ke zdrojům. Popis seznamuje s obsahovou a formální stránkou zdroje, takže usnadňuje rozhodnutí, jestli EIZ otevřít. Očekávaná byla nulová spokojenost s „navigací“ a rovněž s „rubrikami u detailu každého EIZ,“ které jsou knihovnické a pro uživatele nesrozumitelné. Zřejmě jsem přecenila jejich význam společně s nutností je uvádět. Co se týká „designu“, je třeba mít na paměti, že hodnocení podléhá z hlediska estetického subjektivnímu názoru. Na druhou stranu, zvláště studenti používají internet denně a mají přehled a zkušenosti se vzhledem a funkčností webového prostředí. Vzhledem k rychlosti a proměnlivosti vývoje nástrojů na tvorbu webů a možností vizualizace může oprávněně vyvolávat nespokojenost s neaktuálností a amatérským přístupem.

Graf 15 Pokud jste spokojen/a s webovou prezentací portálu Umění online, co Vám vyhovuje? (Zvolte prosím jednu nebo více možností) – otázka č. 14

15. Pokud jste nespokojen/a s webovou prezentací portálu Umění online, co Vám nevyhovuje? (Zvolte prosím jednu nebo více možností)

Stejně jako v předchozí otázce č. 14, měli respondenti hodnotit webovou prezentaci portálu, ovšem z opačného pólu. Opět se měli vyjádřit ke konkrétním parametrům portálu. Dvě možnosti se opět týkaly uspořádání (nepřehlednost, rozdělení na sekce (Divadlo, Hudba, Film, Literatura, Umění, Ostatní), jedna možnost zkoumala spokojenost s navigací (navigace mezi jednotlivými EIZ). Dvě možnosti se zaměřily na popisné informace charakterizující zdroj (popis každého EIZ rubriky v detailu každého EIZ (Obory, Konspekt, Druh, Přístup, ...), jedna volba na grafickou podobu portálu (design – barvy, písmo...).

Z celkového počtu 43 respondentů, odpovídalo na otázku 36 (86 %) respondentů, z toho 19 (79,1 %) respondentů studentů z celkového počtu 24 respondentů studentů a 17 (89,4 %) respondentů pedagogů z celkového počtu 19 respondentů pedagogů.

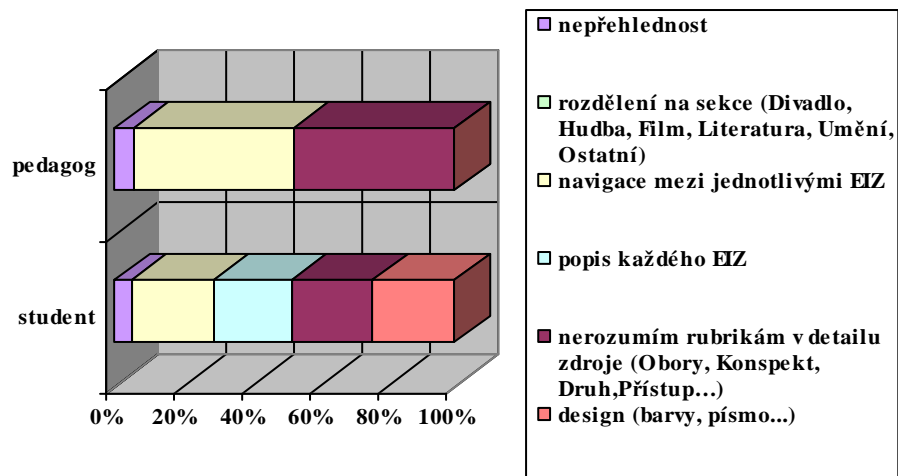
Jako „nepřehledný“ hodnotí portál 4 (21,1 %) respondenti studenti a 2 (11,7 %) respondenti pedagogové. (0 %). „Rozdělení na sekce (Divadlo, Hudba, Film, Literatura, Umění, Ostatní)“ není zatrženo ani jedním respondentem (0 %) z řad studentů i pedagogů. „Navigace mezi jednotlivými EIZ“ hodnotí záporně 19 (100 %) respondentů studentů a 17 (100 %) respondentů pedagogů. Jako nevyhovující vybralo *Popis každého EIZ* 18 (94,7 %) respondentů studentů, ale ani

jeden pedagog (0 %). Možnost „nerozumím rubrikám v detailu každého EIZ (Obory, Konspekt, Druh, Přístup, ...)“ zaškrtl plný počet respondentů studentů 19 (100 %) a plný počet respondentů pedagogů 17 (100 %). „Design (barvy, písmo...)“ nevyhovuje 19 (100 %) respondentům studentům, z respondentů pedagogů ne zvolil tuto možnost ani jeden (0 %). Výsledky viz Tab. 23 a Graf 16.

EIZ/Status respondenta	Student		Pedagog	
	počet	%	počet	%
nepřehlednost	4	21,1 %	2	11,7 %
rozdělení na sekce (Divadlo, Hudba, Film, Literatura, Umění, Ostatní)	0	0 %	0	0 %
navigace mezi jednotlivými EIZ	19	100 %	17	100 %
popis každého EIZ	18	94,7 %	0	0 %
nerozumím rubrikám v detailu zdroje (Obory, Konspekt, Druh, Přístup...)	19	100 %	17	100 %
design (barvy, písmo...)	19	100 %	0	0 %

Tab. 23 Pokud jste nespokojen/a s webovou prezentací portálu Umění online, co Vám vyhovuje? (Zvolte prosím jednu nebo více možností) – otázka č. 15

Odpovědi na tuto otázku vyjadřují nespojenost s navigací a neporozumění rubrikám „nerozumím rubrikám v detailu každého EIZ (Obory, Konspekt, Druh, Přístup, ...)“, což jsem očekávala. Výsledky korespondují s odpověďmi v otázce č. 4. Nespokojenost převažovala u studentů, a to v pěti ze šesti parametrů, se kterými měli vyjádřit nespokojenost. Pedagogové vyjádřili nespokojenost se třemi parametry portálu ze šesti. Zdá se, že studenti chtějí kvalitnější webovou prezentaci, méně popisů a informací o zdrojích. Jestli je příčinou úspora času, nebo přednost pouze vlastnímu úsudku při orientaci a hodnocení EIZ těžko říci. Domnívám se, že z každého dílem.

Graf 16 Pokud jste nespokojen/a s webovou prezentací portálu Umění online, co Vám vyhovuje? (Zvolte prosím jednu nebo více možností) – otázka č. 15

16. Která forma zpřístupnění EIZ na webu Knihovny JAMU by Vám vyhovovala více?

Otázka zásadně cílila k základní struktuře portálu. Již při jeho vývoji a návrhu jsem stála před volbou struktury propracovanější, nebo struktury jednoduché ve formě seznamu. Za kvalitnější jsem považovala členění na sekce dle oborů s uvedením popisných údajů které mají formálně a obsahově přiblížit daný zdroj. Otázka měla doplnit předchozí dva dotazy, které detailněji zkoumaly náhled uživatelů na webovou prezentaci portálu. Respondentům měla otázka posloužit k rekapitulaci a tedy potvrzení nebo opravě tvrzení v předchozích otázkách. Očekávala jsem potvrzení výsledků, ovšem mohlo nastat překvapení, které by znamenalo např. nesoustředěnost respondentů, případně neporozumění předchozím dotazům. Na otázku, ve které byla pouze jedna možnost volby odpovědělo všech 43 respondentů, z toho 24 respondentů studentů a 19 respondentů pedagogů.

Možnost „současný portál s EIZ rozdělenými do sekcí (Divadlo, Hudba, Film, Literatura, Umění, Ostatní) včetně popisů a detailů“ zatrhllo 20 (83,3 %) respondentů studentů a 18 (94,7 %) respondentů pedagogů. Změnu portálu ke zjednodušení na „abecední seznam s EIZ s popisem jednou větou a přímým odkazem ke zdroji“ si přeje 1 (4,1 %) respondent student a 1 (5,2 %) respondent pedagog. Možnost „Jiné (upřesněte)“ byla zatržena 3 (12,5 %) respondenty

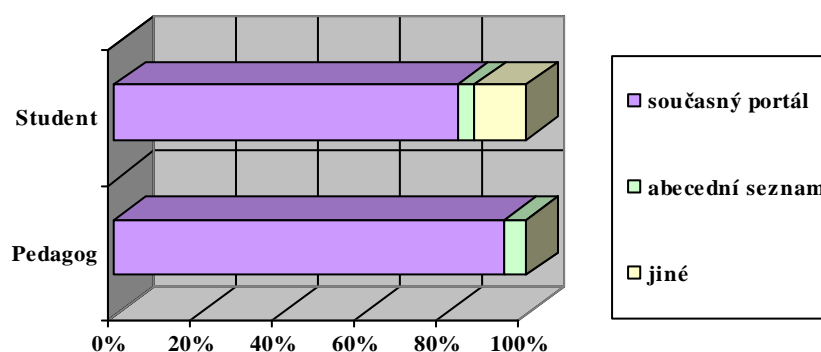
studenty bez uvedení jiné konkrétní možnosti a u respondentů pedagogů nebyla vybrána vůbec (0 %). Výsledky viz Tab. 24 a Graf 17.

V parametrech „přehlednost“ a „rozdělení na jednotlivé sekce dle oborů“ odpovídá souhlas se stávajícím portálem zjištěním dotazů č. 14 a č. 15. U parametrů „navigace...“, „popis každého EIZ“, „detaily v rubrikách...“, „designu...!“ se rozchází u respondentů studentů, kteří vyjádřili nespokojenost, a přesto si přejí zachovat stávající podobu portálu.

EIZ/Status respondenta	Student		Pedagog	
	počet	%	počet	%
současný portál s EIZ rozdělenými do sekcí (Divadlo, Hudba, Film, Literatura, Umění, Ostatní) včetně popisů a detailů	20	83,3 %	18	94,7 %
abecední seznam s EIZ s popisem jednou větou a přímým odkazem ke zdroji	1	4,1 %	1	5,2 %
Jiné (upřesněte)	3	12,5 %	0	0 %
Celkový součet	24	99,9 %	19	99,9 %

Tab. 24 Která forma zpřístupnění EIZ na webu Knihovny JAMU by Vám vyhovovala více? – otázka č. 16

Závěr ze tří odpovědí, které měli zjistit, co má být upraveno, odstraněno, případně přidáno je následující. Na základě odpovědí respondentů by měl být zachován portál s rozdělením na sekce dle oborů, neboť je to přehledné. Dále je třeba změnit popis charakterizující zdroje a odstranit rubriky v detailu každého EIZ (Obory, Konspekt, Druh, Přístup, ...), změnit navigaci a design na uživatelsky přívětivější podobu.

Graf 17 Která forma zpřístupnění EIZ na webu Knihovny JAMU by Vám vyhovovala více?
– otázka č. 16

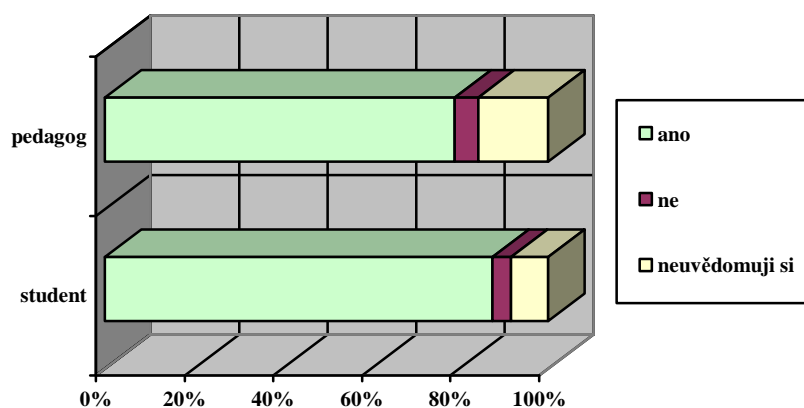
17. Víte, že je na vstupní stránce portálu upozornění na podmínky užívání EIZ (Copyright, Conditions of use, Private policy...)?

Otázka měla zkoumat, jestli respondenti zaregistrovali právní rámec při práci s elektronickými informačními zdroji. Otázku zodpovědělo všech 43 respondentů, 24 respondentů studentů a 19 respondentů pedagogů. Výsledky viz Tab. 25 a Graf 18.

EIZ/Status respondenta	Student		Pedagog	
	počet	%	počet	%
ano	21	87,5 %	15	78,9 %
ne	1	4,1 %	1	5 %
neuvědomuji si	2	8,3 %	3	15,7 %
Celkový součet	24	99,9 %	19	99,6 %

Tab. 25 Víte, že je na vstupní stránce portálu upozornění na podmínky užívání EIZ (Copyright, Conditions of use, Private policy...)? – otázka č. 17

Kladně odpovědělo 21 (87,5 %) respondentů studentů a 15 (78,9 %) respondentů pedagogů. Záporně odpověděl 1 (4,1 %) student a 1 (5,2 %) pedagog. Odpověď „neuvědomuji si“ zahrnuli 2 (8,3 %) studenti a 3 (15,7 %) pedagogové. Pozitivní je více jak poloviční odpověď „ano“ u obou kategorií respondentů, který dokazuje právní vědomí při používání internetových zdrojů.

Graf 18 Víte, že je na vstupní stránce portálu upozornění na podmínky užívání EIZ (Copyright, Conditions of use, Private policy...)? – otázka č. 17

6.2.4 Segmentace (údaje o uživateli)

Čtvrtý a posledním okruh otázek zjišťoval identifikační údaje respondentů: pohlaví, status (student, pedagog) a fakulta, na které působí (tzv. studuje, nebo učí). Na rozdíl od předešlých otázek bude uváděn i doktorand, neboť byl součástí formulace otázky.

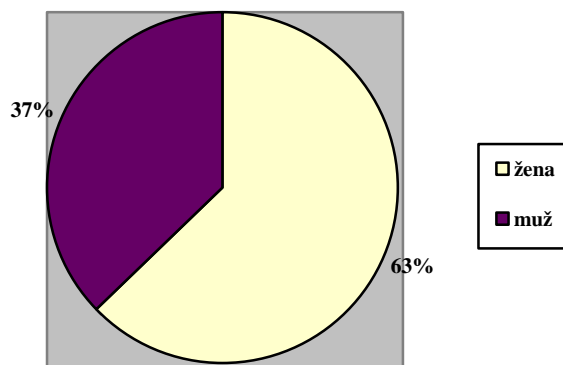
18. *Jste... *žena/muž*

Na otázku odpovídalo všech 43 respondentů. Z odpovědí vyplývá, že se dotazníkového šetření účastnilo 27 (62,7 %) respondentů žen a 16 (37,2 %) respondentů mužů. Pravděpodobně tento poměr vychází z větší odpovědnosti žen, s níž přistupují k plnění úkolům obecně. Roli podle mého názoru sehrává i solidární přístup, když někdo potřebuje pomoci při práci. Výsledky viz Tab. 26 a Graf 19.

Pohlaví respondenta	počet	%
žena	27	62,7 %
muž	16	37,2 %
Celkem	43	99,9 %

Tab. 26 Jste... *žena/muž? ? – otázka č. 18

Graf 19 Jste... *žena/muž? ? – otázka č. 18

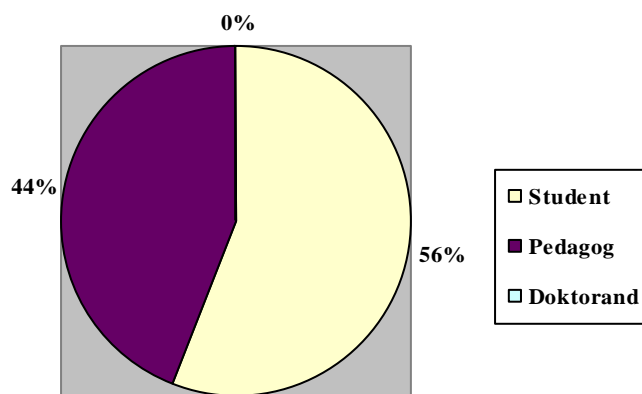
19. Jste... * student (magisterský studijní program), doktorand, pedagog

Na otázku odpovědělo 43 respondentů, z toho 24 studentů (magisterský studijní program), což činí 55,8 % a 19 pedagogů (44,1 %) a ani jeden doktorand (0 %). (Respondenti studenti (magisterský studijní program) jsou v otázkách č. 1 – 17. uváděni pouze jako „studenti“). Výsledky viz Tab. 27 a Graf 20.

Status respondenta	počet	%
student (magisterský studijní program)	24	55,8 %
doktorand	0	0%
pedagog	19	44,1 %
Celkem	43	99,9 %

Tab. 27 Jste... * student (magisterský studijní program), doktorand, pedagog? – otázka č. 19

Zjištění považuji za velmi překvapující až nepochopitelné. Právě u této skupiny respondentů bych předpokládala největší zájem o nabídku dalších zdrojů informací, stejně jako zájem o nové typy studijních materiálů. Absolutní neúčast této skupiny respondentů je překvapující i z důvodu kolegiálních, neboť sami mají zajisté vlastní zkušenosti s náročností sběru dat pro výzkum. Předpokládala jsem, že tato skupina respondentů, případných budoucích pedagogů bude rozhodující v prvním až třetím bloku otázek. Je možné, že jejich nezájem byl způsoben např. časovou náročností vlastní vědecké práce či považovali toto dotazníkové šetření za zbytečné nebo neúčelné.

Graf 20 Jste... * student (magisterský studijní program), doktorand, pedagog – otázka č. 19

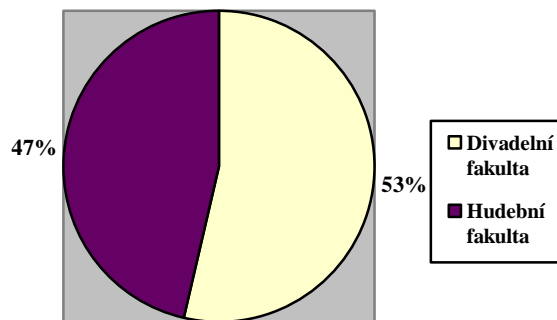
20. Kterou fakultu studujete/na které fakultě působíte? *

Závěrečná otázka dotazníku zjišťovala početní zastoupení respondentů z každé z obou fakult. Odpovědělo všech 43 respondentů (24 pedagogů a 19 studentů).

EIZ/Respondent	Respondent	
	počet	%
Divadelní fakulta	23	53,4 %
Hudební fakulta	20	46,5 %
Celkem	43	99,9 %

Tab. 28 Kterou fakultu studujete/na které fakultě působíte?* – otázka č. 20

Více bylo zastoupeno respondentů z divadelní fakulty 23 (53,4 %), než z fakulty hudební 20 (46,5 %). Rozdíl není značný, a přitom byl z divadelní fakulty osloven vzorek celkem 241 respondentů (studenti, doktorandi, pedagogové) a z hudební fakulty vzorek 342 respondentů (studenti, doktorandi, pedagogové). Výsledky viz Tab. 28 a Graf 21.

Graf 21 Kterou fakultu studujete/na které fakultě působíte? – otázka č. 20

6.3 Interpretace výsledku

Oslovení respondenti dostatečně reprezentovali cílovou skupinu, neboť zahrnovali všechny studenty magisterského studijního programu z fakulty divadelní i fakulty hudební, z obou fakult pak doktorandy. Z obou fakult byli zahrnuti do vzorku všichni pedagogové interní a z fakulty hudební ještě externí (důvod neúčasti externích pedagogů divadelní fakulty (viz podkapitola 6.1.2 *Reprezentativní vzorek*). Z celkového počtu 583 respondentů, kteří se účastnili dotazníkové šetření (podrobněji viz podkapitola 6.1.8 *Tvorba a distribuce dotazníku*) vyplnilo dotazník pouze 43 respondentů (neodpověděl ani jeden doktorand), což činí 7,4 %, takže kvantitativně nelze považovat vzorek respondentů, kteří odpověděli za reprezentativní; 92,6 % respondentů neodpovědělo. Buď nečetli e-mail s prosbou na účast v dotazníkovém šetření, nebo to časově nestihly atd. Podrobněji se tímto zabývám v kapitole 7. *Závěr*. Na základě desetiletých zkušeností s uživateli knihovny JAMU, jejich nároky a potřebami plynoucími z plněním studijních úkolů na umělecké škole, se domnívám, že výsledky podávají transparentní a objektivní obraz.

Rozborem jednotlivých hypotéz se pokusím odhalit, jak akademická obec JAMU přistupuje k EIZ na portálu Umění online, jaké jsou rezervy a kam orientovat změny. Podrobné rozborů jsou u jednotlivých otázek, tady se nalézá pouze shrnutí.

6.3.1 Rozbor hypotéz

6.3.1.1 Hypotéza I.: Studenti a pedagogové využívají EIZ jako studijní (učební) materiál

Hypotéza vycházela z předpokladu, že v době běžného využívání informačních technologií a elektronických služeb, nečiní studentům a pedagogům problém vyhledávat oborové informace z elektronických druhů dokumentů a že přivítají službu, která jim usnadní selekci a přístup k těmto zdrojům.

Na tuto hypotézu byl zaměřen první okruh otázek, v dotazníku nazvaný **Využívání EIZ z portálu Umění online**. Pilotní otázka zjišťovala, jak často respondenti navštěvují portál. Jak je již uvedeno u hodnocení výsledku první otázky, portál je spíše nevyužíván, neboť 34 (79,1 %) respondentů (status pedagoga i studenta dohromady), zahrlo spíše záporné varianty odpovědí: „nevyužívám“ nebo využívám „méně, než jednou měsíčně.“ Otázky č. 2 – 7 zkoumaly zájem o jednotlivé EIZ v rámci každé kategorie (Divadlo, Hudba, Film, Literatura, Umění, Ostatní). Z výsledků vyplývá, že z celkem 38 EIZ přístupných na portálu Umění online v době konání dotazníkového šetření, není vůbec respondenty využíváno šest EIZ, což činí 15,7 %. Jednalo se o dva EIZ z kategorie Divadlo, tři EIZ z kategorie Umění a jeden EIZ z kategorie Ostatní. V zásadních kategoriích Divadlo a Hudba je tedy zájem o EIZ vyrovnaný. Dalším důležitým zjištěním je, že respondenti kromě francouzštiny akceptují angličtinu a němčinu. A dále, že sami využívají oborové, které doporučili v otázce č. 8.

Odpověď na otázku, zda-li se potvrdila hypotéza, že respondenti využívají EIZ z portálu Umění online, je nutno složit ze dvou komponentů. Podle pilotní otázky je možno říci, že spíše nevyužívají. Podle nejvyššího počtu odpovědí, který se vyskytl u jednotlivých EIZ a pohyboval se v rozmezí 8 – 13 respondentů na zdroj z celkového počtu 43 respondentů, je možno učinit závěr, že se hypotéza **nepotvrdila** a respondenti EIZ na portálu Umění online nevyužívají.

6.3.1.2 Hypotéza II.: Studenti a pedagogové nejsou knihovnou dostatečně informováni o portálu Umění online

Hypotéza vycházela z praktických zkušeností u výpůjčního pultu, kdy bylo zjevné, že studenti i pedagogové byli víceméně překvapeni informací o existenci portálu na webových stránkách knihovny a že na něm najdou případné materiály, které jim mohou posloužit ke studiu.

K této o hypotéze byl přiřazen druhý okruh otázek nazvaný **Propagace portálu Umění online**, který zahrnoval pět dotazů (otázky č. 9 – 13). O existenci portálu se všech 43 respondentů dozvědělo v knihovně. Přesto však na doplňující otázku č. 10 Informují Vás knihovnice/knihovníci o portálu Umění online? odpovědělo kladně pouze 13 (30,2 %) respondentů a „občas“ 6 (13,9 %) respondentů a 13 (30,2 %) respondentů „nevědomuji si“ a „ne“ 11 (25,5 %). Možná, že porozuměli v otázce č. 9 Odkud jste se dozvěděl/a o portálu? variantě „knihovna“ ve smyslu místa, kde získali tuto informaci, ať už od knihovnic, spolužáků, pedagogů nebo z webových stránek, či tištěného letáku.

Kvantitativně je hypotéza **vyvrácena**, i když toto zjištění je částečně **zpochybněno** odpověďmi na otázku č. 10. Z odpovědí vyplývá, že respondenti vítají vzdělávací aktivity, přísun informací o aktualitách na portálu a dokonce by i sdíleli informace o EIZ, které sami používají. Nedostatky se tedy v propagaci portálu vyskytují a respondenti svými odpověďmi určili, které jsou podle nich nejvhodnější nástroje propagace portálu.

6.3.1.3 Hypotéza III.: Uživatelům vyhovuje webová prezentace portálu

Hypotéze byl věnován třetí okruh otázek (otázky č. 14 – 17) nazvaný **Webová prezentace portálu**.

Domnívala jsem se, že uživatelům vyhovuje webová prezentace portálu kvůli přehlednosti rozdělení do kategorií podle oborů, mj. za pomoci fotografií, což jim usnadní orientaci. Dále, že přivítají popisné informace, které jim usnadní rozhodování o navštívení daného zdroje, i když na druhou stranu, mohou pro někoho být nadbytečné, příp. nesrozumitelné.

S „*přehledností*“ je spokojeno 37 (86,4 %) respondentů ze 43 respondentů. 24 (55,8 %) je spokojeno s „*rozdělením na sekce (Divadlo, Hudba, Film, Literatura, Umění, Ostatní)*“

S „*navigací mezi jednotlivými EIZ*“ je nespokojeno 36 (83,7 %) respondentů; s „*popisem každého EIZ*“ je nespokojeno 18 (41,8 %); s „*rubrikami v detailu každého EIZ (Obory, Konspekt, Druh, Přístup, ...)*“ je nespokojeno 36 (83,7 %) respondentů a s „*designem (barvy, písmo...)*“ je nespokojeno 18 (41,8 %) respondentů.

Z odpovědí jednoznačně vyplývá nutnost změn webové prezentace portálu. Bude nutné omezit zejména oborové knihovnické termíny, zestručnit, případně odstranit rubriky v detailu každého EIZ (Obory, Konspekt, Druh, Přístup, ...). Zlepšit navigaci a design.

Vzhledem k tomu, že za téměř tři roky fungování se neobjevila připomínka k portálu, předpokládala jsem, že jsou uživatelé spokojeni. Příjemným překvapením je, že 38 (88,3 %) respondentů chce zachovat stávající podobu portálu rozdělenou na jednotlivé kategorie (Divadlo, Hudba...). Znamená to, že jim není cizí předmětové dělení zdrojů informací

Poslední, třetí hypotéza je rovněž vyvrácena, ale její zjištění jsou velmi přínosná, neboť zobrazují přehled konkrétních nedostatků webové prezentace portálu. Z odpovědí jsem získala užitečné informace ohledně uživatelské přívětivosti v jednotlivých parametrech portálu.

V případě první vyvrácené hypotézy, že uživatelé využívají EIZ jsem zklamaná. Využívání portálu a EIZ úzce souvisí s nástroji jakým knihovna spolupracuje s akademickou obcí při propagaci nových druhů dokumentů. Zjištění v případě obou hypotéz jsou velmi cenná a užitečná ve své komplexnosti a získání informativního přehledu o směrech ubírání portálu po stránce obsahu a propagace. Třetí hypotéza je rovněž vyvrácena, ale i v tomto případě jsem z odpovědí respondentů vytěžila mnoho poznatků k inovaci webové prezentace portálu Umění online.

6.4. Nástin vývoje portálu na základě poznatků z dotazníkového šetření

Ještě než se vyjádřím k nástinu vývoje portálu Umění online na základě zjištění v dotazníkovém průzkumu, zrekapituluji zjišťovaná fakta.

Dotazníkový průzkumem se zjišťovalo několik faktů. Prvním zjišťovaným faktem byl počet respondentů, kteří navštěvují portál. Portál navštěvuje 43 respondentů 24 studentů a 19 pedagogů podrobněji se tímto zabývá podkapitola 6.2.4 *Segmentace (údaje o uživateliích)*. Druhým zjišťovaným faktem bylo, jak jsou využívány jednotlivé EIZ. Odpověď je obsažena u hodnocení otázky č. 2 – 7 (podkapitola 6.2.1 *Využívání EIZ z portálu Umění online*) a v rozboru první hypotézy (podkapitola 6.3.1.1 *Hypotéza I.: Studenti a pedagogové využívají EIZ*

jako studijní (učební) materiál). Třetím zjišťovaným faktem byl poměr pedagogů a studentů při využívání EIZ. Z počtů odpovědí na otázky č. 2 – 7 podle statusu respondenta se ukazuje, že případně 226 odpovědí na 24 respondentů studentů a 191 odpovědí na 19 respondentů pedagogů. Čtvrtým faktem bylo odhalit rezervy v propagaci portálu, což je uvedeno u hodnocení otázek č. 9 – 13 a v rozboru druhé hypotézy (podkapitola 6.3.1.2 *Hypotéza II.: Studenti a pedagogové nejsou knihovnou dostatečně informováni o portálu Umění online*). Pátým zjišťovaným faktem bylo získat přehled parametrů portálu, které respondentů vyhovují či nevyhovují. Stejně jako u předešlých faktů jsou zjištění obsažena u hodnocení otázek č. 14 – 16 a v rozboru třetí hypotézy (podkapitola 6.3.1.3 *Hypotéza III.: Uživatelům vyhovuje webová prezentace portálu*).

Nástin vývoje portálu vyplývá z rozboru hypotéz v podkapitole 6.3.1 *Rozbor hypotéz*, ale v podstatě vystupuje z faktů i domněnek, které jsou popsány v textu celé práce. Již z počtu respondentů, kteří odpověděli na dotazník je zřejmé, že povědomí o portálu Umění online na webových stránkách knihovny a tedy existenci EIZ nelze hodnotit jako vysoké. To znamená, že změny vedoucí ke zlepšení stavu využívání portálu jsou dle očekávání nezbytné a týkají se stránky obsahové, formální, ale i lidské (v rámci JAMU i v rámci knihovny). Osobně vidím nutnost systematické spolupráce s kolegy knihovníky, a sice vyložením významu EIZ pro studium i na umělecké škole, nutností uspořádání lekcí, kdy si prakticky vyzkouší vyhledávat v jednotlivých zdrojích.

Komplexněji se možnosti vývoje portálu po budou zabývat při rozboru splnění jednotlivých cílů rigorózní práce v kapitole 7. *Závěr*.

7. Závěr

Rigorózní práce se zabývala aktuálním stavem a perspektivami portálu Umění online, který je od června roku 2007 vystaven na webových stránkách Knihovny JAMU. Portál zpřístupňuje akademické obci JAMU a externím uživatelům volně dostupné, oborové elektronické informační zdroje, které jsou rozděleny do kategorií Divadlo, Hudba, Film, Literatura, Umění a Ostatní. Uživatelům je tak dostupná elektronická služba, která je nejen ve vysokoškolských knihovnách standardní.

V rigorózní práci jsem provedla analýzu stávajícího stavu portálu a jeho postavení v rámci služeb vysokoškolské knihovny, dále se pokusila odhalit případné nedostatky obsahové, formální i propagační, zjistit spokojenost uživatelů s portálem a nastínit jeho budoucí vývoj.

Jednotlivé cíle rigorózní práce byly tyto: analýza a hodnocení stávajícího stavu portálu, průzkum využívání informací a informačních služeb portálu, návrh na rozšíření informačních služeb portálu i na jeho organizační a technologické zlepšení; návrh na doplnění nových zdrojů. Návrhy, řešení a úvahy se mezi jednotlivými cíly prolínají. Analýza stavu portálu Umění online a následné dotazníkové šetření mezi uživateli akademické obce JAMU prokázalo předpokládanou nutnost obsahové i technologické inovace.

Prvním ze čtyř splněných cílů bylo provedení analýzy, která je obsahem kapitoly 6. *Portál Umění online – vývoj, kritická analýza současného stavu.*

Druhým splněným cílem bylo dotazníkové šetření, které bylo realizováno od poloviny února 2010 do poloviny března 2010 (kapitola 6. *Dotazníkové šetření „Využívání portálu s elektronickými informačními zdroji (EIZ) Umění online na webu Knihovny JAMU“*). Výsledkům dotazníkového šetření, které poskytlo podklady pro získání obrazu využívání portálu ještě věnuji prostor dále v textu, neboť jsou určující pro vývoj portálu. Z oslovených 583 respondentů odpovědělo 43 respondentů, tedy 7,4 %, zbývajících 92,6 % na dotazník nereagovalo. K počtu respondentů, kteří neodpověděli je třeba uvést, že se jednalo o první elektronický dotazníkový průzkum realizovaný knihovnou a že studenti, ani pedagogové JAMU nepreferují elektronickou formu komunikace s knihovnou, ani v rámci JAMU. Také z těchto důvodů považuji realizovaný elektronický průzkum za

důležitý. Dotazníkovým šetřením byla plošně navázána elektronická komunikace mezi pedagogy, studenty a knihovnou. Zároveň dotazník posloužil jako propagace portálu, potažmo samotných elektronických informačních zdrojů a upozornil na nabídku elektronických služeb knihovny nad rámec používání online katalogu. Nízká návratnost vyplněných dotazníků (7,4 % respondentů) může znamenat celkový postoj studentů a pedagogů k elektronickým zdrojům informací a elektronické komunikaci nejen vůči knihovně. Na druhou stranu však možná značí pouze okamžitou osobní konstelaci pro zamyšlení nad dotazníkem v pozkuškovém období. Nebo také 92,6 % respondentů, kteří neodpověděli, nemělo čas, nechtou školní e-mail, nebo mají odpor k vyplňování dotazníků (častý důvod). Možná, že se někteří z nich poprvé setkali s elektronickým dotazníkem. V úvahu připadá skutečnost, že se respondenti kromě online katalogu nezajímají o obsah webových stránek knihovny na škole, kde studují nebo vyučují. Domnívám se, že významnou roli hraje umělecké prostředí školy, kde kvalitu neurčují počty bibliografických citací, ale umělecký výkon. Proto mohu považovat získané odpovědi do jisté míry za reprezentativní pro přístup akademické obce JAMU k EIZ. Vyvrátit či potvrdit by tyto závěry mohly případné rozhovory se studenty i pedagogy.

V dotazníků byly sledovány tři hypotézy, ke kterým se vztahovaly tematické okruhy otázek. Všechny tři hypotézy byly na základě výsledků dotazníkového šetření v podstatě vyvráceny (podkapitola 6.3.1. *Rozbor hypotéz*). První hypotéza vycházela z přesvědčení, že pedagogové a studenti EIZ využívají, neboť je běžné vyhledávat informace z jakékoliv oblasti života (soukromí, volný čas, zdraví, vzdělávání) na internetu. Domnívala jsem se tedy chybně (podkapitola 6.3.1.1 *Hypotéza I.: Studenti a pedagogové využívají EIZ jako studijní (učební) materiál*), že studenti i pedagogové budou cestu za oborovými zdroji ke studiu a výuce hledat v rámci nabídky služeb knihovny, kam přichází za tradičními, tištěnými studijními materiály, nebo materiály speciálními (zvukové a audiovizuální dokumenty). Považovala bych za standardní, že se dostupnosti či jen doporučení oborových EIZ budou dokonce domáhat. Pravděpodobně nemá knihovna vysoký kredit, co se týká očekávané nabídky standardních služeb vysokoškolských knihoven. Na druhou stranu ovšem nelze vyloučit, že zdroje informací přístupné v knihovně pokryjí dostatečně studijní a informační potřeby respondentů, což by

znamenal pozitivní zprávu a potvrzení kvality specializovaného fondu knihovny JAMU. Roli v přístupu k elektronickým službám, mezi něž nabídka EIZ patří, samozřejmě sehrává specifické prostředí umělecké školy a priority profilu studenta. Domnívám se, že záleží také na přístupu a požadavcích pedagogů na studenty i knihovnu. Rozhodně bude třeba konzultovat s pedagogy možnost zařazení vybraných EIZ mezi doporučené informační prameny pro některé předměty. Velmi mě překvapilo, že respondenti považují propagaci portálu za dostatečnou, neboť jsem se domnívala, že knihovna nedostatečně informuje o nabídce EIZ. Odpovědi na otázky vztahující se ke druhé hypotéze (pod 6.3.1.2 *Hypotéza II.: Studenti a pedagogové nejsou knihovnou dostatečně informováni o portálu Umění online*), která předjímala nedostatečnou informovanost respondentů o portálu, to však vylučují. Odpovědi dokládají zvyšující se informační gramotnost uživatelů a zájem o práci s netradičními zdroji informací, ale rovněž zájem o komunikaci s knihovnou. Pro přípravu lekcí informačního vzdělávání existuje dobrý základ. Hypotéza třetí (podkapitola 6.3.1.3 *Uživatelům vyhovuje webová prezentace portálu*) směřovala k hodnocení webové prezentace portálu, kdy předjímala vyhovující podobu, kromě dílčích nedostatků jako je navigace či problémy s názvy rubrik v charakteristice zdroje. Přesto, že hypotéza byla vyvrácena, výsledky ukazují, jak si respondenti představují uživatelsky přívětivější prezentaci portálu. Ani jedna z hypotéz nebyla potvrzena. Mohu si klást otázky, zda-li jsem nepřistupovala příliš optimisticky vůči požadavkům na oborové zdroje informací ze strany akademické obce (hypotéza I.), pesimisticky v oblasti přístupu a tedy rezerv knihovny (hypotéza II.) a nepřecenila stávající webovou prezentaci portálu (hypotéza III.).

Třetím splněným cílem byl návrh na rozšíření a informačních služeb portálu i na jeho organizační a technologické zlepšení. Jak jsem již uvedla, návrhy, řešení a úvahy se mezi jednotlivými cíly prolínají. Některé postřehy jsou obsaženy v podkapitole 6.3.1.3 *Hypotéza III.: Uživatelům vyhovuje webová prezentace portálu*. Návrhy jsou uvedeny v podkapitole 6.4. *Nástin vývoje portálu na základě poznatků z dotazníkového šetření*. Možnosti, jak zvýšit zájem uživatelů o portál, jsem nastínila v podkapitole 5.6.2 *Návrhy na zlepšení stavu využívání portálu*. Nutno uvést, že se zjištění z dotazníkového průzkumu v podstatě shodují s návrhy, které se týkají propagace portálu (hypotéza II.). V oblasti propagace portálu

Umění online a tedy významu elektronických informačních zdrojů čekají knihovnu JAMU náročné úkoly. Knihovna musí připravit lekce práce s EIZ, jejichž systematická a opakovaná propagace mezi pedagogy a studenty se jeví jako zásadní. Přínos pro kvalitu výběru EIZ spatřuji v oslovení pedagogů a doktorandů (osobně, e-mailem, v rámci Knihovnické rady), aby doporučili doplnění volně dostupných zdrojů, které případně používají. Na druhou stranu by měli být informováni o nabídce licencovaných zdrojů. Vhodným nástrojem pro propagaci EIZ z portálu je online katalog Aleph, který pedagogové a studenti běžně používají. Bylo by proto vhodné vytvořit katalogizační záznamy na každý zdroj z portálu Umění online a zpřístupnit je v online katalogu Aleph. V dlouhodobějším horizontu bude třeba sledovat výzkumné záměry a projekty školy. Dále bude nezbytné průběžně konzultovat s pedagogy potřebnost konkrétních licencovaných EIZ, které by bylo možno zajistit např. v rámci grantů pro inovace předmětů.

Od roku 2007, kdy byl portál vyvěšen, došlo k organizačním změnám na portálu. Aktuální stav některých zdrojů liší a některé EIZ byly odstraněny (URL, obsah, sloučení, nedostupnost, změna zřizovatel). Navíc došlo k opakovaným formálním zásahům do portálu, způsobených úpravami webových stránek JAMU (občas se nezobrazoval plný počet zdrojů). Zjistila jsem, že se počet EIZ v jednotlivých kategoriích liší i nyní v červnu 2010 od února 2010, kdy bylo zahájeno dotazníkové šetření. Během psaní rigorózní práce tedy došlo ke změnám, které jsem částečně nemohla zcela ovlivnit, a proto jsem je hodlala řešit komplexně až na základě analýzy portálu. Dočasné odstranění portálu Umění online z webových stránek JAMU jsem zamítla, protože bych tím uživatelům vzala zdroj informací. Zásadní pro funkčnost portálu technologická inovace portálu, která bude provedena na v rámci užší spolupráce s webmasterem JAMU a Knihovnickým a informačním centrem Ústavu výpočetní techniky Masarykovy univerzity. KIC ÚVT MU spravuje Portál EIZ na webových stránkách Masarykovy univerzity, jehož aktuální webovou prezentaci považuji za příkladnou z hlediska přehlednosti, funkčnosti a parametrů odpovídajícím portálu (vyhledávání, přehled zdrojů, služby nad EIZ, aktuality, kanál RSS, kontakt). Domnívám se, že je reálná dohoda o technologickém přejmutí portálu, neboť Knihovna JAMU již s KIC ÚVT MU spolupracuje při správě knihovnického systému Aleph. Portál Umění online, který

je v současné podobě spíše rozcestníkem k oborovým EIZ by se stal skutečným portálem.

Čtvrtým splněným cílem je návrh na doplnění nových zdrojů. Za velmi cenné považují, že někteří respondenti uvedli v dotazníku EIZ, které sami používají (podkapitola 6.2.1 *Využívání EIZ z portálu Umění online*).

Portál by měl výběrem zdrojů mít alespoň doplňkovou funkci mezi prameny oborových informací pro studium a výuku. Za jeden z hlavních rysů, kterým by se portál po obsahové stránce měl ubírat, je nabídka přehledu dostupných digitalizovaných databází s tituly české a světové literatury i hudebních a dramatických děl. A to ve verzi zvukové i audiovizuální, z čehož plyne zjistit, jaká je aktuální nabídka zahraničních a českých knihoven i databázových center. Technologický vývoj včetně možností knihoven a databázových center (autorská práva, technologické vybavení, financování projektů) se od roků 2006–2007, kdy portál vznikl, značně pokročily. Studenti žádají každý rok stále tatáž literární a hudebně-dramatická díla. Z českých projektů hodnotím jako užitečnou kolekci digitalizovaných titulů české i světové literatury z fondu Městské knihovny v Praze (http://www.mlp.cz/knihovna_on-line.htm) nebo webovou stránku Českého rozhlasu, ze které si lze stahovat povinnou četbu ve formátu MP3 (<http://www.rozhlas.cz/ctenarskydenik/portal>). Ze zahraničních databází připadá v úvahu pro potřeby uměleckých oborů nabídka vydavatelství Alexandre Street Press, jehož licencované databáze Music online má JAMU přístupné do roku 2012. Vydavatelství již v roce 2010 umožnilo zkušební přístup k audiovizuálním databázím Opera in video, Dance in video, Theatre in video, které splňují nároky na přístup k různým verzím světových hudebně dramatických a tanečních děl po stránce interpretační, hudebního nastudování, režijní a scénografické. Vznikly také nové oborové portály z literárního světa, např. Portál české literatury (<http://www.czechlit.cz>), který funguje v koordinaci Ministerstva kultury ČR s Literární sekci Institutu umění. Vhodným zdrojem informací ze světa literatury jsou webové stránky Ústavu pro českou literaturu AV ČR (<http://www.ucl.cas.cz/>), které obsahují bibliografické databáze (např. Česká literatura v exilu (1948-1989)).

Příprava podkladů pro aktualizaci portálu Umění online touto rigorózní prací, rozkryla spektrum problémů spojených s elektronickými informačními zdroji na JAMU. Kromě dá se říci, neuspokojivého zájmu o EIZ, který může tkvět v jejich nevhodném výběru, zbytnosti s nimi pracovat při studiu a výuce, tkví snad v málo sofistikované propagaci nebo nezájmu o informace z knihovny. Všemi vyjmenovanými body se podle mého názoru prolíná neprovázanost studijního procesu se službami a povinnostmi knihovny v oblasti EIZ, podceňování webové prezentace knihovny (knihovna, webmaster) a komunikativnosti knihovny vůči JAMU i uvnitř.

Proto považuji zjištění a pojmenování problémů, které provedla tato rigorózní práce za velmi přínosná pro vývoj funkčnosti služeb i pracovního prostředí knihovny, neboť akademická půda Janáčkovy akademie múzických umění v Brně je pracovně i osobně inspirativní prostředí.

Použité informační zdroje

- Akademie múzických umění v Praze. Hudební fakulta. 2010. *Akademie múzických umění v Praze. Hudební fakulta* [online]. Praha : Akademie múzických umění v Praze, c2007-2010 [cit. 2010-08-07]. Studijní předměty – HAMU. Dostupné z WWW: <<http://www.hamu.cz/katedry/katedra-bicich-nastroju/studijni-predmety>>.
- Alexander Street Press. 2010. *Alexander Street Press* [online]. Alexandria (VA) : Alexander Street Press, c2010, last updated 16-July-2010 [cit. 2010-08-07]. Dostupné z WWW: <<http://alexanderstreet.com>>.
- Asociace knihoven vysokých škol České republiky. Odborná komise pro informační vzdělávání a informační gramotnost na vysokých školách. 2008. *Asociace knihoven vysokých škol České republiky. Odborná komise pro informační vzdělávání a informační gramotnost na vysokých školách* [online]. Praha : Odborná komise pro informační vzdělávání a informační gramotnost na vysokých školách, Asociace knihoven vysokých škol České republiky, aktualizováno 25. 2. 2008 [cit. 2010-08-07]. Použití definic informační gramotnosti v práci komise IVIG. Dostupné z WWW: <<http://www.ivig.cz/pouziti-informacni-gramotnosti.html>>.
- AUT : *Databáze národních autorit NK ČR*. 2009. [online databáze]. Praha : Národní knihovna České republiky, c2009 [cit. 2010-08-24]. V softwaru ALEPH. Dostupné z WWW: <<http://aleph.nkp.cz/F/>>.
- Beethoven-Haus Bonn. 2010. *Beethoven-Haus Bonn* [online]. Bonn : Beethoven-Haus Bonn, [2010] [cit. 2010-08-07]. Dostupné z WWW: <<http://www.beethoven-haus-bonn.de/>>.
- BRATKOVÁ, Eva. 2008. *Metody citování literatury a strukturování bibliografických záznamů podle mezinárodních norem ISO 690 a ISO 690-2* [online]. Verze 2.0, aktualizovaná a rozšířená. Praha : Odborná komise pro otázky elektronického zpřístupňování vysokoškolských kvalifikačních prací Asociace knihoven vysokých škol České republiky, 2008 [cit. 2010-08-07]. 60 s. Dostupný z WWW: <<http://www.evskp.cz/SD/4c.pdf>>.
- CELBOVÁ, Ludmila. 2009a. Elektronický zdroj. In *KTD : Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy (TDKIV)* [online]. Praha : Národní knihovna České republiky, c2009 [cit. 2010-08-07]. Systém. č.: 000000872. Dostupný z WWW: <<http://aleph.nkp.cz>>.
- CELBOVÁ, Ludmila. 2009b. Portál. In *KTD : Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy (TDKIV)* [online]. Praha : Národní knihovna České republiky, c2009 [cit. 2010-08-07]. Systém. č. 000000550. Dostupný z WWW: <<http://aleph.nkp.cz>>.
- CELBOVÁ, Ludmila. 2009c. Předmětová brána. In *KTD : Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy (TDKIV)* [online]. Praha : Národní knihovna České republiky, c2009 [cit. 2010-08-07]. Systém. č. 000000936. Dostupný z WWW: <<http://aleph.nkp.cz>>.

- Česko. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky. 2006. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky* [online]. Praha : Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky, c2006, vytvořen 21. září 2009, aktualizace 10. prosinec 2009 [cit. 2010-08-07]. Informační zdroje pro výzkum (INFOZ) – MŠMT ČR. Dostupné z WWW: <<http://www.msmt.cz/vyzkum/informacni-zdroje-pro-vyzkum-infoz>>.
- Česko. Rada pro výzkum a vývoj. 2010. *Rada pro výzkum a vývoj* [online] Praha : Rada pro výzkum a vývoj, c2010, poslední změna článku 19.5.2010 14:58 [cit. 2010-08-07]. Informační systém výzkumu, experimentálního vývoje a inovací : „Rejstřík informací o výsledcích“ RIV. Dostupné z WWW: <<http://www.vyzkum.cz/FrontClanek.aspx?idsekce=956>>.
- ČSN ISO 690:1987. *Dokumentace – Bibliografické citace – Obsah, forma a struktura*. 2. vyd. Praha : Český normalizační institut, 1996-12-01. 31 s. Třídící znak 01 0197.
- ČSN ISO 690-2:1997. *Informace a dokumentace – Bibliografické citace – Část 2: Elektronické dokumenty nebo jejich části*. 1. vyd. Praha : Český normalizační institut, 2000-01-01. 22 s. Třídící znak 01 0197.
- DOMBROVSKÁ, Michaela. 2003. Informační gramotnost z hlediska veřejné politiky. *Ikaros* [online]. 2003, roč. 7, č. 5 [cit. 2010-08-07]. Dostupné z WWW: <<http://www.ikaros.cz/node/1340>>. URN-NBN:cz-ik1340. ISSN 1212-5075.
- Ex Libris (firma). 2010. Ex Libris [online]. S.l. : Ex Libris, c2010. [cit. 2010-08-07]. Aleph Integrated Library System. Dostupné z WWW: <<http://www.exlibrisgroup.com/category/Aleph>>.
- HAVLOVÁ, Jaroslava. 2009. Elektronické služby. In *KTD : Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy (TDKIV)* [online]. Praha : Národní knihovna České republiky, c2009 [cit. 2010-08-07]. Dostupný z WWW: <<http://aleph.nkp.cz>>.
- Institut umění – Divadelní ústav. 2001. *Institut umění – Divadelní ústav* [online]. Praha : Institut umění – Divadelní ústav, c2001 [cit. 2010-08-07]. Co je DÚ? Dostupné z WWW: <<http://www.divadelni-ustav.cz/cojedu.asp>>.
- Janáčkova akademie múzických umění. [2010a]. *Janáčkova akademie múzických umění v Brně* [online]. Brno : Janáčkova akademie múzických umění, [2009] [cit. 2010-08-07]. Historie JAMU. Dostupné z WWW: <<http://www.jamu.cz/o-nas/historie-jamu/>>.
- Janáčkova akademie múzických umění. [2010b]. *Janáčkova akademie múzických umění* [online]. Brno : Janáčkova akademie múzických umění, [2010] [cit. 2010-08-07]. S-Statut-účinnost od 1.5.2009. Dostupné z WWW: <<http://dokumenty.jamu.cz/>>.
- Janáčkova akademie múzických umění. [2010c]. *Janáčkova akademie múzických umění* [online]. Brno : Janáčkova akademie múzických umění, [2009] [cit. 2010-08-07]. Výroční zpráva o činnosti rok 2008. Dostupné z WWW: <<http://dokumenty.jamu.cz/>>.
- Janáčkova akademie múzických umění. Hudební fakulta. [2010]. *Hudební fakulta* [online]. Brno : Janáčkova akademie múzických umění, [2010] [cit.

2010-08-07]. Věda a výzkum. Prioritní směry specifikovaného výzkumu na HF JAMU. Dostupné z WWW: <http://hf.jamu.cz/veda-a-vyzkum/specifikovany_vyzkum.html>.

- Janáčkova akademie múzických umění. Knihovna. 2007. *Janáčkova akademie múzických umění. Knihovna* [online]. Brno : Janáčkova akademie múzických umění, 2007 [cit. 2010-08-07]. Umění online : portál pro přístup k elektronickým informačním zdrojům. Dostupné z WWW: <<http://knihovna.jamu.cz/index.html>>. Dostupné také z WWW: <<http://dokumenty.jamu.cz/knihovna/eiz>>.
- Janáčkova akademie múzických umění. Knihovna. [2010]. *Janáčkova akademie múzických umění. Knihovna* [online]. Brno : Janáčkova akademie múzických umění, [2010] [cit. 2010-08-07]. Historie. Dostupné z WWW: <<http://knihovna.jamu.cz/historie.html>>.
- Jednotná informační brána. 2010. *Jednotná informační brána* [online]. Praha : Národní knihovna České republiky a Ústav výpočetní techniky Univerzity Karlovy v Praze, c2001-2010 [cit. 2010-08-07]. Dostupné z WWW: <<http://www.jib.cz>>.
- Jednotná informační brána. Oborová brána Musica. 2010. *Jednotná informační brána. Oborová brána Musica* [online]. Praha : Národní knihovna České republiky a Ústav výpočetní techniky Univerzity Karlovy v Praze, c2004-2010 [cit. 2010-08-07]. Dostupné z WWW: <<http://mus.jib.cz>>
- KASPERKEVIČOVÁ, Romana. 2006. *Oborové elektronické informační zdroje pro vysokou školu s uměleckým zaměřením (divadelní, hudební fakulta)*. Rešerše. Brno, 2006. 4 s. 24 záznamů.
- KASPERKEVIČOVÁ, Romana. 2007a. *Analýza oborových elektronických informačních zdrojů a vybudování informačního portálu pro knihovnu JAMU v Brně (The Analysis of Electronic Mines and Building of Information Gateway for the Library of The Janáček Academy of Music and Performing Arts (JAMU Brno))*. Brno, 2007. 155 s. Diplomová práce (Mgr.). Masarykova univerzita, Filozofická fakulta, Ústav české literatury a knihovnictví. Vedoucí diplomové práce Mgr. Petra Šedinová. Dostupné také z WWW: <http://is.muni.cz/th/74648/ff_m/diplomova_prace.doc>.
- KASPERKEVIČOVÁ, Romana. 2007b. Portál Umění online a další novinky v Knihovně JAMU. *Občasník JAMU* [online]. 2007, č. 2 [cit. 2010-08-07], s. 17. Dostupné z WWW: <<http://www.jamu.cz/documents/obcasnik/Obcasnik-02-07.pdf>>.
- KASPERKEVIČOVÁ, Romana. 2008. Elektronické služby Knihovny JAMU. *Občasník JAMU* [online]. 2008, č. 1-2 [cit. 2010-08-07], s. 18. Dostupné z WWW: <http://www.jamu.cz/documents/obcasnik/Obcasnik_2008-1-2_k4.pdf>.
- KP-sys (firma). 2010. *KP-sys : knihovní systém* [online]. Pardubice : KP-sys, aktualizováno 7.7. 2010 [cit. 2010-08-07]. Dostupné z WWW: <<http://www.kpsys.cz/>>.
- *KTD : Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy (TDKIV)*. 2009. [online databáze]. Praha : Národní knihovna České republiky,

c2009 [cit. 2010-08-24]. V softwaru ALEPH. Dostupné z WWW:
<<http://aleph.nkp.cz/F/>>.

- Masarykova univerzita. 2010. [online]. *Masarykova univerzita* [online]. Brno : Masarykova univerzita, poslední modifikace stránky: 12. 7. 2010. [cit. 2010-08-07]. Elektronické informační zdroje MU. Dostupné z WWW: <<http://library.muni.cz/ezdroje/>>.
- Masarykova univerzita. Ústav výpočetní techniky. 2009. *Masarykova univerzita. Ústav výpočetní techniky* [online]. Brno : Masarykova univerzita, [2009] [cit. 2010-08-07]. Knihovnicko-informační centrum MU. Dostupné z WWW: <http://library.muni.cz/uvod_KIC.html>.
- Národní knihovna České republiky. 2006. *Národní knihovna České republiky* [online]. Praha : Národní knihovna České republiky, 1.3.2006 [cit. 2010-08-07]. Předmětová kategorizace informačních zdrojů pro potřeby Konspektu Dostupné z WWW: <http://nkp.cz/pages/page.php3?page=fond_material_kon2.htm>.
- Outside Software (firma). 2010. *Outside Software* [online]. Bucharest : eSurveysPro, c2010 [cit. 2010-08-07]. eSurveysPro.com : Premium Survey Services. Dostupný z WWW: <<http://www.esurveyspro.com/>>.
- PAYNE, Elaine; WHITTAKER, Lesley. *Klíč k úspěšnému studiu nejen na vysoké škole* [z anglického originálu přel. Dira Gálová ...]. Vyd. 1. Brno : VUTIUM, c2007. xxi, 387 s. ISBN 978-80-214-3377-9.
- PELÍŠKOVÁ, Lucie. 2010. Konzervatoř Brno : Historie. In *Konzervatoř Brno* [online]. Brno : Konzervatoř Brno, 2009 [cit. 2010-08-7]. Dostupné z WWW: <<http://www.konzervatorbrno.eu/index.php?m=14>>.
- SIGMUNDOVÁ, Dana. 2009. Zpřístupňování a využívání elektronických informačních zdrojů na Fakultě sociálních studií Masarykovy univerzity v Brně (*Accessing and using electronic information resources at Faculty of Social Studies of Masaryk University*). Praha, 2009. 112 s., 8 s. příl. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Ústav informačních studií a knihovnictví. Vedoucí diplomové práce PhDr. Eva Bratková.
- Základní umělecká škola se zaměřením na církevní hudbu. 2007. *Základní umělecká škola se zaměřením na církevní hudbu* [online]. Brno : Základní umělecká škola se zaměřením na církevní hudbu, c2007 [cit. 2010-08-07]. Dostupné z WWW: <<http://www.zusvarhanicka.cz>>..

Seznam obrázků

Obr. 1 Portál umění online - Kategorie	48
Obr. 2 Portál Umění online - Detail - charakteristika zdroje Databáze online Institutu umění - Divadelního ústavu v Praze - (samostatné okno)	49
Obr. 3 Portál Umění online na webu JAMU	53
Obr. 4 eSurveysPro : Premium Survey Services – úvodní stránka	78
Obr. 5 JAMU – Hudební fakulta – Archiv aktualit – upozornění na prodloužení doby pro vyplnění dotazníku	79
Obr. 6 LabforCulture – webová stránka.....	95
Obr. 7 Social Science Research Network (SSRN) – webová stránka.....	95

Seznam tabulek

Tab. 1 Přehled EIZ na portálu Umění online v období květen 2007 - září 2009 ..	57
Tab. 2 Kategorie Divadlo na portálu Umění online	60
Tab. 3 Kategorie Hudba na portálu Umění online	62
Tab. 4 Kategorie Film na portálu Umění online	63
Tab. 5 Kategorie Literatura na portálu Umění online	64
Tab. 6 Kategorie Umění na portálu Umění online	65
Tab. 7 Kategorie Ostatní na portálu umění online	66
Tab. 8 Zastoupení fakult podle statusu respondenta	80
Tab. 9 Využívání portálu Umění online – otázka č. 1.....	82
Tab. 10 Využívání EIZ z kategorie Divadlo na portálu Umění online – otázka č. 2	84
Tab. 11 Využívání EIZ z kategorie Hudba na portálu Umění online – otázka č. 3	86
Tab. 12 Využívání EIZ z kategorie Film na portálu Umění online – otázka č. 4 ..	88
Tab. 13 Využívání EIZ z kategorie Literatura na portálu Umění online – otázka č. 5	89
Tab. 14 Využívání EIZ z kategorie Umění na portálu Umění online– otázka č. 6	91
Tab. 15 Využívání EIZ z kategorie Ostatní na portálu Umění online – otázka č. 7	92
Tab. 16 Které EIZ na portálu Umění online postrádáte? – otázka č. 8	93
Tab. 17 Odkud víte o portálu Umění online? – otázka č. 9.....	96
Tab. 18 Informují Vás knihovnice/knihovníci o portálu Umění online? – otázka č.10	98
Tab. 19 Knihovna JAMU připravuje informační lekce jak pracovat s EIZ. Jaká forma by Vám vyhovovala? – otázka č. 11	100

Tab. 20 Jaký způsob informování o novinkách na portálu Umění online by Vám vyhovoval? – otázka č. 12	101
Tab. 21 Přivítal/a byste možnost doporučovat v Blogu na webu Knihovny JAMU zajímavé EIZ spolužákům, pedagogům, kolegům i knihovníkům? – otázka č. 13	103
Tab. 22 Pokud jste spokojen/a s webovou prezentací portálu Umění online, co Vám vyhovuje? (Zvolte prosím jednu nebo více možností) – otázka č. 14	105
Tab. 23 Pokud jste nespokojen/a s webovou prezentací portálu Umění online, co Vám vyhovuje? (Zvolte prosím jednu nebo více možností) – otázka č. 15	107
Tab. 24 Která forma zpřístupnění EIZ na webu Knihovny JAMU by Vám vyhovovala více? – otázka č. 16.....	109
Tab. 25 Víte, že je na vstupní stránce portálu upozornění na podmínky užívání EIZ (Copyright, Conditions of use, Private policy...)? – otázka č. 17	110
Tab. 26 Jste... *žena/muž? ? – otázka č. 18.....	111
Tab. 27 Jste... * student (magisterský studijní program), doktorand, pedagog? – otázka č. 19.....	112
Tab. 28 Kterou fakultu studujete/na které fakultě působíte?* – otázka č. 20	113

Seznam grafů

Graf 1 Zastoupení respondentů podle statusu respondenta	80
Graf 2 Využívání portálu Umění online – otázka č. 1.....	83
Graf 3 Využívání EIZ z kategorie Divadlo na portálu Umění online – otázka č. 2	85
Graf 4 Využívání EIZ z kategorie Hudba na portálu Umění online – otázka č. 3	87
Graf 5 Využívání EIZ z kategorie Film na portálu Umění online – otázka č. 4	88
Graf 6 Využívání EIZ z kategorie Literatura na portálu Umění online – otázka č. 5	90
Graf 7 Využívání EIZ z kategorie Umění na portálu Umění online – otázka č. 6	91
Graf 8 Využívání EIZ z kategorie Ostatní na portálu Umění online. – otázka č. 7	93
Graf 9 Které EIZ na portálu Umění online postrádáte? – otázka č. 8.....	94
Graf 10 Odkud víte o portálu Umění online? – otázka č. 9.....	97
Graf 11 Informují Vás knihovnice/knihovníci o portálu Umění online? – otázka č. 10.....	99
Graf 12 Knihovna JAMU připravuje informační lekce jak pracovat s EIZ. Jaká forma by Vám vyhovovala? – otázka č. 11	100
Graf 13 Jaký způsob informování o novinkách na portálu Umění online by Vám vyhovoval? – otázka č. 12	102
Graf 14 Přivítal/a byste možnost doporučovat v Blogu na webu Knihovny JAMU zajímavé EIZ spolužákům, pedagogům, kolegům i knihovníkům? – otázka č. 13	103
Graf 15 Pokud jste spokojen/a s webovou prezentací portálu Umění online, co Vám vyhovuje? (Zvolte prosím jednu nebo více možností) – otázka č. 14	106
Graf 16 Pokud jste nespokojen/a s webovou prezentací portálu Umění online, co Vám vyhovuje? (Zvolte prosím jednu nebo více možností) – otázka č. 15	108

Graf 17 Která forma zpřístupnění EIZ na webu Knihovny JAMU by Vám vyhovovala více? – otázka č. 16.....	110
Graf 18 Víte, že je na vstupní stránce portálu upozornění na podmínky užívání EIZ (Copyright, Conditions of use, Private policy...)? – otázka č. 17	111
Graf 19 Jste... *žena/muž? ? – otázka č. 18.....	112
Graf 20Jste... * student (magisterský studijní program), doktorand, pedagog – otázka č. 19.....	113
Graf 21 Kterou fakultu studujete/na které fakultě působíte? – otázka č. 20	114

